

Zmapování podmínek v oblasti všeobecné primární prevence

Stručný úvod do problematiky všeobecné primární prevence v kontextu škol v Ostravě
Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě
Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě
Problematika „tzv. chudých žáků“

Obsah

Seznam zkratk.....	4
Úvod	5
Metodologie	6
Stručný úvod do problematiky všeobecné primární prevence v kontextu škol v Ostravě.....	7
Obsah rizikového chování žáků ostravských škol.....	7
Míra rizikového chování žáků ostravských škol.....	7
Způsob zajištění programů všeobecné primární prevence školami v Ostravě.....	9
Shrnutí	9
Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě	10
Možnosti financování programů primární prevence na ostravských školách.....	10
Seznam dotačních titulů a výzev využitelných pro podporu všeobecné primární prevence na ostravských školách.....	11
Shrnutí	12
Certifikace programů všeobecné primární prevence.....	13
Definice certifikace	13
Nezbytné náležitosti certifikace	13
Postup certifikace	15
Dohlídkové šetření	16
Co získání certifikátu umožňuje, výhody a nevýhody, omezení certifikace	17
Seznam organizací s certifikovaným programem	18
Seznam certifikátorů	19
Shrnutí	19
Problematika „tzv. chudých žáků“	20
Rozšíření fenoménu „tzv. chudých žáků“ a jeho příčiny	20
Možnosti škol, jak předcházet placení poplatků za „tzv. chudé žáky“	21
Možnosti škol v oblasti řešení přítomnosti „tzv. chudých žáků“ ve třídě v případě, že se chtějí účastnit placených programů.....	22

Shrnutí a doporučení.....	24
Závěrečné shrnutí.....	26
Přílohy.....	28

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
MOaP	Moravská Ostrava a Přívoz
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NAPK	Program na podporu neinvestičních aktivit z oblasti prevence kriminality
NNO	nestátní neziskové organizace
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
o. s.	občanské sdružení
SRPŠ	sdružení rodičů a přátel školy
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
ÚMOb	úřad městského obvodu
V4	Visegrádská čtyřka (Visegrádská skupina)
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola

Úvod

Záměrem následujícího textu je zmapování podmínek v oblasti všeobecné primární prevence, a to s aplikací na školy v Ostravě. Text se podrobněji zabývá čtyřmi oblastmi odrážejícími různé aspekty podmínek v oblasti všeobecné primární prevence v Ostravě. Každé oblasti se věnuje samostatná kapitola.

Stručný úvod do problematiky všeobecné primární prevence v kontextu škol v Ostravě, představuje základní seznámení s podmínkami všeobecné primární prevence na školách v Ostravě. V této kapitole je pozornost věnována specifikům rizikového chování žáků ostravských škol a způsobům zajištění programů všeobecné primární prevence školami v Ostravě.

Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě nabízí seznam dotačních titulů a výzev využitelných pro podporu všeobecné primární prevence na ostravských školách. Tento seznam je využitelný pro všechny typy realizátorů (školy, obce, kraje, poskytovatele programů specifické školské primární prevence rizikového chování). Tento seznam zahrnuje i specifikaci podmínek čerpání dotací ve školním roce 2018/2019 (případně i specifikaci výhledových podmínek na školní rok 2019/2020).

Kapitola věnovaná *certifikaci programů* všeobecné primární prevence mapuje současnou situaci v oblasti certifikace programů všeobecné primární prevence. Seznamuje čtenáře s podstatou a významem certifikace, s podmínkami certifikace a postupem získání certifikátu. Součástí kapitoly je také seznam organizací s certifikovaným programem, které v současné době poskytují programy na území Moravskoslezského kraje.

Text práce uzavírá kapitola věnující se *problematice tzv. „chudých žáků“*, tedy žáků neúčastnících se programů školské prevence v případě, že jsou tyto programy zpoplatněny. Záměrem šetření provedeného v rámci tématu této kapitoly bylo zjistit, o jak rozšířený fenomén se jedná v prostředí ostravských škol a jak k řešení tohoto úskalí školy přistupují. Výstupem tohoto šetření je pak konkrétní doporučení, jak postupovat v řešení tohoto jevu.

Postup získávání a zpracování zdrojů pro text této práce je popsán ve společné metodologii. Krátký úvod, shrnutí a případná doporučení či výzkumná omezení jsou pak zpracována individuálně pro každou kapitulu. Závěrečné shrnutí představuje celkovou sumarizaci textu. Přílohy s tabulkami jsou k nalezení na konci této práce. Seznam zdrojů není v této práci uváděn samostatně. Jednotlivé odkazy jsou uváděny přímo v textu, v poznámce pod čarou, nebo v tabulkách zařazených do příloh.

Metodologie

Tato práce se opírá a dva rozdílné zdroje dat. Vzhledem k odlišné povaze dat byl každý z těchto zdrojů dat zpracován jinou metodologií.

Prvním zdrojem dat byly internetové portály a databáze relevantní vzhledem k tématu práce (jednotlivých kapitol). Informace – data tedy nebyla vytvořena zpracovatelem textu této práce, a proto se jedná o tzv. sekundární data. První metodou práce tedy byla sekundární analýza dat. Odkazy na příslušné zdroje uvádíme v textu jako poznámky pod čarou.

Druhým zdrojem dat byla data vytvořená zpracovatelem textu této práce přímo za účelem pokrytí tématu práce. Jedná se tedy o data primární. Tato data byla získána z rozhovorů s odborníky ze zkoumané oblasti. Odborníci byli vybíráni v takovém množství a tak, aby bylo téma práce dostatečně pokryto. Skladba a počet odborníků však není dostačená pro to, aby bylo možno výpovědi odborníků kvantifikovat a zpracovat statisticky. Zjištěná data tedy představují kvalitativní materiál, při jehož analýze nahraje roli hledání počtů osob s určitým názorem či zkušeností, ale hledání podstaty sdělení. Analýza dat se tedy soustřeďuje na identifikaci vztahů a souvislostí mezi zkoumanými jevy a možnostmi jejich kategorizace či na hledání příkladů dobré praxe apod.

Vytipováno a osloveno bylo celkem jedenáct odborníků působících v dané oblasti. Šlo například o metodiky prevence nebo zástupce poskytovatelů programů primární prevence na ostravských školách, na vyžádání zadavatele byl osloven také zástupce organizace P-centrum nabízející stejné služby v Olomouckém kraji. Výběr odborníků byl konzultován se zadavatelem práce. První oslovení proběhlo v druhé polovině listopadu 2018 formou e-mailu. Následně byly s odborníky provedeny polostrukturované rozhovory. Polostrukturovaný rozhovor je nástroj sběru dat kombinující výhody strukturovaného a volného rozhovoru. Výzkumník postupuje při rozhovoru podle předem vytvořeného schématu, čímž je zajištěno dostatečné pokrytí tématu rozhovoru. Dotazovaný má ale zároveň dostatek prostoru pro takové uchopení tématu, které podle něj nejlépe odráží skutečnost. Zjištění z rozhovorů byla zpracována kvalitativními metodami. Klíčová zjištění z rozhovorů jsou pro ilustraci doplněna citacemi odborníků. Provedené rozhovory byly vedeny buď jako osobní (face - to face), nebo jako telefonické. Všechny rozhovory byly provedeny v období od 25. 11. do 5. 12. 2018.

Některé výstupy ze sekundární analýzy dat a z analýzy rozhovorů (vztahy, typologie, faktory apod.) byly zobrazeny pomocí schémat z aplikace SmartArt (MS Office). Jiné byly pro přehlednost uvedeny v tabulkách. Schémata i tabulky jsou doplněny popisem a interpretací, které jsou zpravidla zařazeny před schéma/tabulku.

Stručný úvod do problematiky všeobecné primární prevence v kontextu škol v Ostravě

Záměrem této kapitoly je definovat, v čem se všeobecná primární prevence realizovaná na školách v Ostravě liší od prevence realizované na školách jinde v ČR. V případě nalezení odlišností nabízí text kapitoly také identifikaci možných příčin vzniku těchto odlišností. Text kapitoly se opírá především o výstupy z rozhovorů s odborníky.¹

Obsah rizikového chování žáků ostravských škol

Dotazovaní odborníci se shodovali na tom, že rizikové chování u žáků základních a středních škol v Ostravě je svým obsahem srovnatelné s rizikovým chováním žáků v celé ČR.

Je to napříč celou Českou republikou, není to nic, co by se vymykalo nebo co by bylo charakteristické pro Ostravu. Není to ani, že by to bylo úplně jinak než v jiných krajích.

Pokud jde o tento obsah, aktuálně jsou, dle mínění odborníků, nejvíce na vzestupu:

problémy spojené s agresivitou žáků a s konflikty ve vztazích (projevují se nejen v šikaně, ale i v jiných formách)

problémy spojené s pohybem na internetu (kyberšikana, kybergrooming, netolismus²)

záškoláctví a skryté záškoláctví

poruchy chování

Tento trend růstu výskytu výše uvedeného rizikového chování je ale podle odborníků pozorovatelný nejen v Ostravě, ale v celé ČR.

Míra rizikového chování žáků ostravských škol

Podle názorů některých odborníků je nicméně rizikové chování mezi žáky ostravských škol častější, než mezi žáky škol z některých jiných měst v ČR. Přesvědčení o častějším výskytu rizikového chování v Ostravě však odborníci nedokládali žádným výzkumem (odkazem na tvrdá data). Ve svých tvrzeních se opírali pouze o „kvalifikovaný odhad“. Odborníci však současně upozorňovali na to, že mezi jednotlivými školami v Ostravě existují v míře rizikového chování žáků rozdíly. Ne všechny školy jsou totiž až tak ovlivněny faktory, které podle nich k růstu rizikového chování vedou.

¹ Viz Metodologie.

² Někdy též „netholismus“ představuje závislost na internetu, surfování, pohybu ve virtuálním světě (sociální sítě, online hry apod.).

Vyšší míra rizikového chování na ostravských školách může, dle odborníků, souviset s četnějším výskytem některých sociopatologických jevů, relativně vyšším podílem osob s nižším socioekonomickým statusem či s přítomností mnoha sociálně vyloučených lokalit³ v Ostravě (na Ostravsku). Kromě těchto faktorů zmiňovali odborníci jako možnou příčinu i přítomnost mnoha dysfunkčních rodin a rodin se záporným postojem ke vzdělání.

U škol, které jsou vedle nějakých vyloučených lokalit, tak tam ta specifika jsou jiná. (...) Každou přestávku se potýkají s řešením nějakých agresivních výbojů a podobně, což se na těch běžných základech neřeší tak často.

Přehled faktorů, jež se podepisují na vyšší míře rizikového chování žáků na ostravských školách, zobrazuje schéma 1. Faktory se v určitém smyslu prolínají.

SCHÉMA 1: FAKTORY, JEŽ SE PODEPISUJÍ NA VYŠŠÍ MÍŘE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ NA ŠKOLÁCH V OSTRAVĚ

³ Dále též SVL.

Způsob zajištění programů všeobecné primární prevence školami v Ostravě

Ze zkušeností některých odborníků je Ostrava méně solventní město, mnoho žáků tak není schopno uhradit poplatek za svou účast na programu specifické školské prevence realizovaném externím poskytovatelem. Školy pak buď musí zpoplatněné programy dotovat, nebo se jich neúčastní. Možnosti (ochota) ostravských škol shánět si dotace na zpoplatněné programy se přitom dle odborníků liší škola od školy. Obecně jsou ale v této věci ostravské školy schopnější a ochotnější, než školy v jiných částech Moravskoslezského kraje. Na druhou stranu si ale zase vedou hůře, než třeba školy v Praze.

Podle odborníků přibývá v Ostravě škol, které si tvoří programy specifické školské prevence svépomocí. Tento trend může být odrazem skutečnosti, že Magistrát města Ostravy se již delší dobu snaží podporovat a metodicky vést školy k tomu, aby si program všeobecné primární prevence tvořily samy. Nárůst programů tvořených školou může být ale i výrazem snahy školy vyhnout se někdy obtížnému získávání financí na uhrazení programu externího poskytovatele.

Shrnutí

Na základě zjištění z provedených rozhovorů nelze říci, že by problematika všeobecné primární prevence v ostravských školách byla něčím zcela unikátním v rámci ČR. Na druhou stranu se v Ostravě vyskytují faktory, které mohou situaci na ostravských školách vymezovat oproti situaci škol v některých jiných městech ČR. Jednak je to přítomnost určitých sociálních problémů, které mohou mít vliv na relativně vyšší výskyt rizikového chování žáků. Dále je to tlak na školy vznikající v situaci, kdy se škola chce účastnit zpoplatněného programu specifické školské primární prevence, ale množství žáků nemá prostředky na jeho uhrazení. Školy tak mohou relativně častěji, než jinde realizovat programy svépomocí, nebo vyhledávat různé dotace a granty na uhrazení programů. Ostravské školy tak mohou být oproti některým jiným školám v těchto činnostech zběhlejší. Výše uvedené faktory nicméně nelze vztáhnout na veškeré ostravské školy, zejména pak přítomnost sociálních problémů nezatěžuje všechny ostravské školy stejnou měrou.

Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě

Následující kapitola se soustřeďuje na téma možností financování programů primární prevence na ostravských školách. Obsah kapitoly se opírá jednak o zjištění z rozhovorů s odborníky (textová část), jednak o sekundární analýzu dat – databáze dotačních titulů a výzev, relevantní webové stránky (tabulková část).⁴

Možnosti financování programů primární prevence na ostravských školách

Ze zjištění uvedených v předcházející kapitole plyne, že město Ostrava se snaží dlouhodobě podporovat školy v tom, aby byly schopné si programy všeobecné primární prevence vytvářet i realizovat samy. Tyto programy zpravidla nepředstavují pro školy velkou finanční zátěž a pro žáky jsou tedy téměř bez výjimky bezplatné. Některé typy rizikového chování je ale žádoucí řešit najmutím externích odborníků, kteří se tématu dlouhodobě věnují, nebo je uskutečnit způsobem, který je nákladnější (například uspořádat seznamovací výlet, adaptační kurz apod.). V těchto situacích vzniká potřeba zajistit nějakým způsobem (alespoň částečné) financování programu.

Financování programů primární prevence rizikového chování je komplexní problematika, kterou řeší nejen jednotlivé školy, na kterých programy probíhají, ale i vyšší správní celky (například obce, kraje). Stejně tak se tato problematika dotýká poskytovatelů programů primární prevence. Ti všichni mohou žádat o dotace a granty, (např. skrze různé dotační tituly a výzvy, projekty) určené na pokrytí nákladů za realizaci (či poskytování) programů primární prevence.

O poskytování podpory tedy mohou žádat:

<i>školy a školská zařízení</i>
<i>vyšší správní celky (obce, kraje)</i>
<i>poskytovatelé programů primární prevence rizikového chování</i>

Jedním z důležitých aktérů na tomto poli je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy⁵. To pravidelně vypisuje výzvy a zprostředkovává finance z grantů Evropských fondů (podobně jako další ministerstva). MŠMT se zpravidla zaměřuje na podporu projektů s vyšším dopadem, nikoliv na malé individuální projekty obcí či škol.

⁴ Viz Metodologie.

⁵ Dále též MŠMT.

Ministerstvo školství je jedna z možností, kde získat finanční prostředky. Ale samozřejmě je nutné brát to, že oni by měli podporovat projekty, které jsou národní, systémové, něco mění, něco se připravuje, dělá se to na velký rozsah.“

Další možností jsou jiná ministerstva, jako např. Ministerstvo zdravotnictví⁶ či Ministerstvo práce a sociálních věcí⁷. Z provedených rozhovorů ale plyne, že jiné resorty obvykle nejsou ochotny investovat ve větší míře do školství, které má vlastní zdroje.

Tím, že působíme ve školství, tak kdykoliv jsme podali něco na Ministerstvo zdravotnictví, tak nám řekli, ale vy jste ze školství, vy si žádejte ve školství. I když to byly třeba zdravotnické bloky nebo zdravotnické programy, tak nejsme zdravotnická organizace a bylo nám to zamítnuto z tohoto důvodu.

Školy i poskytovatelé programů primární prevence podporují dále jejich kraje, města a městské obvody (tzn. obce). Mimo to lze o finance žádat v rámci projektů některých více specializovaných institucí či organizací (např. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky) nebo v rámci projektů nadací soukromých firem (např. Nadace ČEZ, Nadační fond Avast).

O poskytování podpory lze tedy žádat:

MŠMT
MPSV, MZ či jiná ministerstva
kraje, města, obce (městské obvody)
projekty specializovaných institucí/organizací (Rady, Instituty apod.)
projekty a nadace soukromých firem

Seznam dotačních titulů a výzev využitelných pro podporu všeobecné primární prevence na ostravských školách

Konkrétní informace o výzvách a grantech, o něž mohou žádat subjekty se sídlem v Ostravě, nabízí tabulky zařazené v přílohách této práce. Informace o možnostech financování uvedené v tabulkách byly vyhledávány v časovém rozmezí od 16. listopadu do 6. prosince 2018. Je potřeba brát v potaz, že uvedený seznam nemusí být úplný, protože možnosti získávání financí se neustále mění. Tabulky dále také nezahrnují vypsané dotačními programy a výzvy, ke kterým nebyly na webu dostupné informace specifikující alespoň z části podmínky čerpání financí.

⁶ Dále též MZ.

⁷ Dále též MPSV.

Tabulky jsou uspořádány do dvou skupin:

- První skupina představuje aktuální výzvy a granty, tedy takové, o něž ještě lze žádat. Dále jsou do první skupiny zařazeny také granty a výzvy s blíže nespecifikovaným termínem ukončení příjmu žádostí (příloha 1).
- Druhá skupina je představována granty a výzvami, které sice aktuálně lze čerpat, termín podání žádosti však u nich již vypršel (příloha 2). Tyto granty a výzvy uvádíme jednak proto, abychom zadavateli práce nabídli přehled o tom, z jakých různých zdrojů lze v současné době čerpat podporu na realizaci primární prevence, jednak proto, že množství titulů se vypisuje opakovaně a lze tedy předpokládat, že v budoucnu se objeví tyto možnosti financování primární prevence znovu. Několik titulů zařazených do druhé skupiny má aktuálně otevřeno více běhů. V těchto případech jsou tituly uvedeny pouze jednou.

Shrnutí

Ze shora uvedených zjištění plyne, že nejpravděpodobnějšími zdroji financí pro všeobecnou primární prevenci v ostravských školách jsou MŠMT, Moravskoslezský kraj, město Ostrava a jeho obvody a projekty nadací soukromých firem.

Certifikace programů všeobecné primární prevence

Záměrem následující kapitoly je zmapování současné situace v oblasti certifikace programů všeobecné primární prevence. Kapitola se zaměřuje na podstatu certifikace, proces certifikace a jeho nezbytné náležitosti, výhody a nevýhody certifikace pro poskytovatele programu a jeho odběratele – tzn. školy.

Tato kapitola se opírá o dva různé zdroje informací. V prvním případě byly zdrojem informací webové stránky Národního ústavu pro vzdělávání, v jehož gesci je udělování certifikací. Informace z webu NÚV byly dále doplněny zjištěními z rozhovorů s odborníky z oblasti primární prevence rizikového chování.⁸

Definice certifikace

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování představuje způsob, jak posoudit a uznat, že poskytovatel a program, který nabízí, je jednak dostatečně komplexní, jednak ve shodě s objektivně stanovenými měřítky kvality pro tyto služby. Tato měřítka jsou upravována Standardy odborné způsobilosti (poskytování kvalitních služeb), které odpovídají evropským normám. Certifikát, který se uděluje vždy na 5 let, tedy představuje doklad NÚV o naplnění těchto Standardů. Certifikovat lze veškeré úrovně programů školské primární prevence, tj. všeobecné, selektivní i indikované.

Záměrem procesu certifikace je zejména:⁹

▪ <i>Hospodárné financování služeb z veřejných prostředků,</i>
▪ <i>zajištění a zvyšování kvality programů školské primární prevence rizikového chování,</i>
▪ <i>zefektivnění sítě poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování,</i>
▪ <i>začlenění programů školské primární prevence rizikového chování do širšího systému preventivního působení,</i>
▪ <i>aby se certifikace stala nástrojem na zajištění standardní kvality poskytovaných programů prevence ve školách.</i>

Nezbytné náležitosti certifikace

Systém certifikací odborné způsobilosti byl znovuobnoven od června 2013 a je zajišťován Národním ústavem pro vzdělávání.¹⁰ Na webu této instituce je ke stažení celý soubor dokumentů nezbytných k prostudování před zahájením procesu certifikace.

⁸ Viz Metodologie.

⁹ Viz: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/certifikace-co-to-je-certifikace> [20. 11. 2018]

Těmito dokumenty jsou:

▪ <i>Standardy odborné způsobilosti,</i>
▪ <i>Manuál certifikátora,</i>
▪ <i>Certifikační řád,</i>
▪ <i>Metodika místního šetření,</i>
▪ <i>Hospitační protokol,</i>
▪ <i>Etický kodex.</i>

Zájemce o certifikaci je dále povinen připravit následující dokumentaci:

▪ <i>Žádost a závazná objednávka místního šetření,</i>
▪ <i>Koncepce poskytovaného programu,</i>
▪ <i>Operační manuál,</i>
▪ <i>Vnitřní předpisy zařízení,</i>
▪ <i>Organizační a provozní řád zařízení,</i>
▪ <i>Plán práce nebo projekt, podle kterého organizace pracuje,</i>
▪ <i>Manuál programu,</i>
▪ <i>Vyplněný číselník programu školské primární prevence rizikového chování.</i>
▪ <i>Žadatel také zasílá nabídku termínů pro místní šetření, kdy je zároveň možné navštívit právě realizovaný program PP RCH na konkrétní škole. Žadatel připraví Souhlas zařízení s účastí certifikátora na programu. Program by měl být realizován přímo v zařízení či v dostupné vzdálenosti od zařízení tak, aby jej mohl navštívit jeden certifikátor vozem či MHD.</i>
▪ <i>Dva zpětnovazebné dotazníky od škol, kde organizace realizuje programy primární prevence. Tyto dotazníky zajišťuje žadatel předem, ale jsou v zalepené obálce k dispozici certifikátorům v den místního šetření.</i>

Nezbytnou součástí certifikace je uhrazení přímých nákladů vzniklých v důsledku certifikačního řízení. K úhradě těchto nákladů se žadatel o certifikaci zavazuje spolu se zasláním žádosti a závazné objednávky místního šetření. Výše částky se odvíjí od počtu certifikací udělených v jeden den (žadatel si může v jeden den nechat certifikovat až 3 programy) a délky místního šetření (v případě certifikace více programů se může místí šetření protáhnout do dalšího dne).

Výše této částky je v současné době stanovena na:

▪ <i>25 000 Kč za 1 program v jeden den,</i>
▪ <i>27 500 Kč za 2 programy v jeden den,</i>
▪ <i>30 000 Kč za 3 programy v jeden den.</i>

¹⁰ Dále též NÚV.

Tuto částku nicméně žadatel může pokrýt z finančních prostředků získaných v rámci dotačního řízení MŠMT ČR či jiných ministerstev.¹¹

Postup certifikace

Certifikační řízení je zahájeno neprodleně poté, co pracoviště pro certifikace obdrží žádost a závaznou objednávku místního šetření.

Pracoviště pro certifikaci v prvním kroku prověří, zda jsou všechny dokumenty zaslané k procesu kompletní. V druhém kroku sestaví certifikační tým, oznámí žadateli složení tohoto týmu a domluví s ním termín konání místního šetření. Tento termín je domlouván tak, aby mohli certifikátoři navštívit program, který má být certifikován. Při místním šetření je nezbytná osobní přítomnost statutárního zástupce organizace, jejíž program má být certifikován. Záměrem místního šetření je zhodnotit, jak jsou naplňovány Standardy, a to jak jejich obecná část povinná pro všechny žadatele, tak jejich speciální část, která se vztahuje ke konkrétní úrovni prevence, na níž se program zaměřuje - všeobecná, selektivní či indikovaná školská primární prevence. Místní šetření se řídí vlastní metodikou, jejíž obsah je dostupný na webu NÚV¹².

Certifikátoři v průběhu místního šetření:

<ul style="list-style-type: none">▪ <i>Pozorují realizovaný program (se souhlasem zájemce o program a žadatele o certifikaci),</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ <i>kladou vedoucím, lektorům či dalším zaměstnancům relevantní dotazy týkající se programu, jež má být certifikován,</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ <i>studují podkladové materiály a další dokumentaci k programu,</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ <i>seznamují se s písemnými sděleními (žádosti, hodnocení apod.) od žadatelů o program; mohou od žadatelů o program požadovat doplnění některých vyjádření.</i>

Na základě zjištění z místního šetření vypracuje certifikační tým Protokol o místním šetření. Ten obsahuje stručné hodnocení programu. Protokol o místním šetření musí být vedoucím certifikačního týmu projednán se statutárním zástupcem organizace žádající o certifikaci svého programu. Zástupce se přitom může k jednotlivým bodům v Protokolu písemně vyjádřit. Poté je Protokol potvrzen podpisy obou stran. Na základě informací v Protokolu vypracuje vedoucí certifikačního týmu Závěrečnou zprávu určenou pro Výbor pro udělování certifikací, která obsahuje návrh na udělení - či neudělení certifikátu. Na základě těchto dokumentů může Výbor pro udělování certifikací:¹³

¹¹ Viz: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/certifikace-co-k-ni-potrebuji> [20. 11. 2018]

¹² Viz: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/certifikace-jak-probiha> [20. 11. 2018]

¹³ Viz: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/certifikace-jak-probiha> [20. 11. 2018]

▪ Udělit certifikát na období 5 let nebo
▪ udělit certifikát na období 5 let s výhradou a s doporučením k odstranění méně závažných nedostatků ve stanovené lhůtě nebo
▪ udělit certifikát s podmínkou (určit lhůtu k odstranění závažnějších nedostatků, např. podmíněčná certifikace na období 1 roku) nebo
▪ certifikát neudělit nebo
▪ certifikát odebrat nebo
▪ pozastavit platnost certifikátu a stanovit podmínky (např. organizace musí požádat o novou certifikaci či musí souhlasit s dohlídkovým šetřením).

Výsledek certifikačního procesu je žadateli oznámen písemně. Proti průběhu místního šetření nebo výsledku certifikace může žadatel podat odvolání nebo stížnost, a to písemně předsedovi Výboru pro udělování certifikací programů primární prevence rizikového chování. Postup podání stížnosti či odvolání je upravován Certifikačním řádem.

Dohlídkové šetření

Tzv. dohlídkové šetření certifikátor využívá, nastanou-li dvě situace. Jednak žádá-li o certifikát nové zařízení, jednak dojde-li v zařízení, jehož program má udělen certifikát, k významným změnám. Jedná se ve své podstatě o úkon podobný místnímu šetření. Cena dohlídkové šetření se stanovuje vzhledem k ceně místního šetření.

O certifikaci programu může požádat i nové zařízení. Certifikát se v tomto případě uděluje podmíněčně pouze na 1 rok, jeho platnost je pak po jednom roce prodloužena, na základě kladného výsledku z tzv. dohlídkového šetření prováděného v zařízení.

Organizace s certifikovaným programem je povinna hlásit certifikátorovi do 15 dnů od uskutečnění změny níže uvedené skutečnosti. Zejména pak významné personální změny mohou vést certifikátora k rozhodnutí provést tzv. dohlídkové šetření:¹⁴

▪ Změna organizační formy, formy právní subjektivity,
▪ změna spádové či nadřízené instituce,
▪ významné personální změny (statutární zástupce, vedoucí zařízení),
▪ změna sídla zařízení a
▪ zásadní změny v zaměření programu primární prevence a způsobu jeho realizace.

¹⁴ Viz: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/certifikace-jak-probiha> [20. 11. 2018]

Co získání certifikátu umožňuje, výhody a nevýhody, omezení certifikace

Porovnání výhod a nevýhod (omezení) certifikace zobrazuje schéma 2, a to zvláště za poskytovatele programů, zvláště za jejich odběratele, tzn. školy.

VÝZNAM CERTIFIKACE PRO POSKYTOVATELE PROGRAMŮ

Získání certifikátu představuje jednu z více podmínek pro poskytnutí dotací ze státního rozpočtu. Certifikace ale nevytváří organizaci či programu automatický nárok na udělení dotace. V některých dotačních titulech také může skutečnost, že je organizace certifikovaná, představovat určité zvýhodnění (plusové body v hodnocení v procesu rozhodování o udělení dotace). Výhodou certifikace může být zpětná vazba od NÚV směrem k posílení kvality služby. Nevýhodou certifikace pro poskytovatele je zvýšení jeho výdajů v souvislosti s uhrazením poplatku za certifikaci. Další nevýhodou je skutečnost, že certifikát po 5 letech zaniká a je třeba o něj žádat znovu. Při významných změnách v organizaci (např. zásadnější personální změny), je třeba nastalou situaci hlásit NÚV a případně podstoupit dohlídkové šetření.

VÝZNAM VYUŽÍVÁNÍ CERTIFIKOVANÝCH PROGRAMŮ PRO ŠKOLY

Pro školy může být výhodou využívání certifikovaného programu záruka splnění určitých standardů kvality. Dále je také přínosem zpětná vazba poskytovaná od organizace (lektora) směrem ke škole (učiteli). Tato zpětná vazba se týká žáků přítomných na programu, řešeného problému, klimatu ve třídě. Škola (učitel), se tak dozvídá o aktuálním stavu věcí a získává rady, jak pokračovat, aby sdělení programu nezapadlo, aby se problém dál řešil. Sdělení z programů tak může „pokračovat dál“, může se prolínat s další výukou a aktivitami školy. Určitým omezením certifikovaných programů (resp. certifikace) je skutečnost, že nemusí zhola nic vypovídat o efektivitě programu, tzn. o dopadech na žáky.

SCHÉMA 2: VÝZNAM CERTIFIKACE PRO POSKYTOVATELE PROGRAMŮ A PRO ŠKOLY

Seznam organizací s certifikovaným programem

Abecední seznam poskytovatelů certifikovaných programů primární prevence je k dispozici na webu NÚV¹⁵. Tento seznam je průběžně aktualizován. Databáze umožňuje filtrovat poskytovatele certifikovaných programů podle předem stanovených kritérií, např. primární cílová skupina, působnost programu podle kraje, typ rizikového chování či úroveň prevence. Podle databáze například v současné době působí v Moravskoslezském kraji níže uvedených 11 poskytovatelů certifikovaných programů všeobecné primární prevence rizikového chování:¹⁶

▪ CENTRUM PREVENCE RIZIKOVÉ VIRTUÁLNÍ KOMUNIKACE UPOL,
▪ CENTRUM PRO RODINU A SOCIÁLNÍ PÉČI,
▪ DO SVĚTA,
▪ JULES A JIM, O.S.,
▪ Křesťanská akademie mladých, z.s.,
▪ OPEN HOUSE,
▪ PREVALIS, z.s.,
▪ PROJEKT ODYSSEA,

¹⁵ Viz: http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15 [20. 11. 2018]

¹⁶ Viz:

http://www.nuv.cz/modules/catalog//index.php?h=product&id_catalog=15&search%5Bproduct_name%5D=&attributeData%5B40%5D=&attributeData%5B33%5D%5B%5D=100&attributeData%5B29%5D%5B%5D=64&filter=filtruj [20. 11. 2018]

▪ <i>RENARKON,</i>
▪ <i>RIZIKA INTERNETU A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ, O.S. a</i>
▪ <i>SOCIÁLNÍ SLUŽBY MĚSTA HAVÍŘOVA.</i>

Seznam certifikátorů

Na webu NÚV je rovněž k nahlédnutí seznam certifikátorů tzn., osob, jejichž úkolem je posuzovat, do jaké míry program naplňuje stanovené Standardy. Jedná se o odborníky z nejrůznějších relevantních oblastí – metodici prevence, ředitelé škol, speciální pedagogové, terapeuti a školní psychologové, lektori a vedoucí pracovníci organizací poskytujících primární prevenci, etopedi, ale samozřejmě také spoluautoři Standardů odborné způsobilosti.

Shrnutí

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování představuje způsob, jak posoudit a uznat, že poskytovatel a program, který nabízí, je jednak dostatečně komplexní, jednak ve shodě s objektivně stanovenými měřítky kvality pro tyto služby. Proces certifikace vyžaduje mnohé náležitosti, zejména pak je potřeba provést tzv. místní šetření, při němž pracovníci NÚV pozorují a hodnotí program a jeho podklady. Certifikace vyžaduje poplatek.

Poskytovateli programů primární prevence rizikového chování přináší certifikace možnost snazšího získání některých dotací a příležitost k získání zpětné vazby pro zlepšení svých služeb. Nevýhodou je poplatek a skutečnost, že certifikace má jen omezenou dobu platnosti.

Výhodou využívání certifikovaných programů pro školy je záruka určité kvality a povinnost organizací poskytovat školám zpětnou vazbu z realizovaných programů. Omezením je skutečnost, že certifikace nevyovídá nic o efektivitě programu.

Problematika „tzv. chudých žáků“

Následující kapitola se týká problematiky tzv. chudých žáků. Jedná se o žáky, kteří se neúčastní placených programů primární prevence rizikového chování. Tato problematika byla zařazena do témat rozhovorů s odborníky.¹⁷

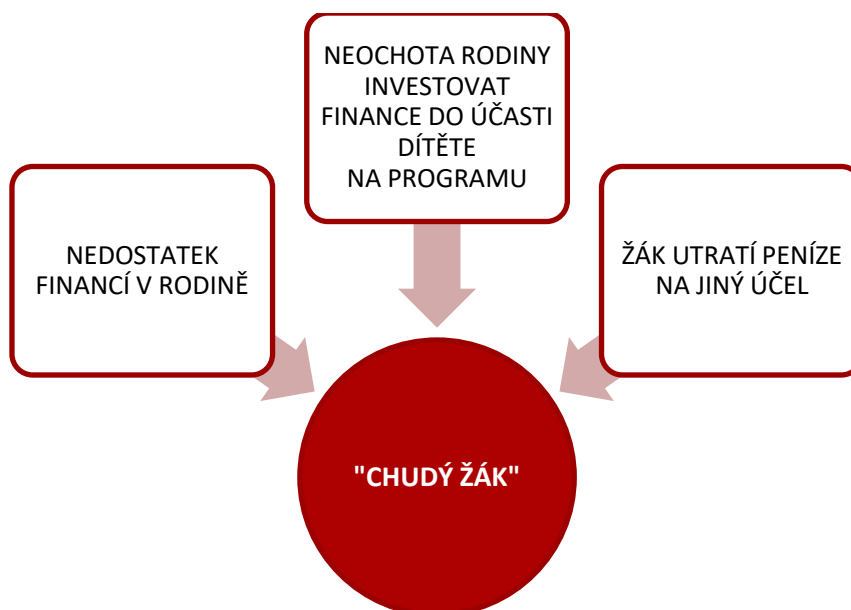
Rozšíření fenoménu „tzv. chudých žáků“ a jeho příčiny

Všichni odborníci se shodovali, že s problematikou „chudých žáků“ se jednoznačně setkávají, a to jak v Ostravě, tak mimo ni. Přesné určení výskytu tohoto fenoménu je však obtížné, školy totiž tento jev nikde nevidují. Častější však je v sociálně vyloučených lokalitách, na školách s převahou romského etnika či v inkluzivních školách.

Problematika je dle výpovědí dotazovaných o to složitější, že základní vzdělání, jehož je všeobecná primární prevence součástí, by mělo být zdarma. Žáci tedy vlastně mají právo účastnit se všech programů a neměli by za ně platit žádné poplatky. Školám pak často s ohledem na tuto skutečnost, není příjemné po rodičích poplatků za program vůbec vyžadovat.

Podle zjištění z rozhovorů lze vymezit několik různých příčin, proč se žáci neúčastní zpoplatněných programů. Někteří žáci jednoduše nejsou schopni přinést požadovanou částku (např. finanční situace v rodině, neochota rodičů zaplatit). Mezi absentujícími jsou ale i děti, které peníze na program dostanou, utratí je však a programu se neúčastní. Svou neúčast pak vysvětlují tím, že nedostali od rodičů peníze. Uvedené příčiny ilustruje schéma 3.

SCHÉMA 3:

¹⁷ Viz Metodologie.

...když se to muselo platit, někteří žáci na to samozřejmě neměli peníze. Byl jsem učitel v Hrabůvce, tam je skoro Dubina, tam je skoro polovina dětí ze sociálně slabých rodin. Takže spousta děcek, i když ty peníze kolikrát dostaly, tak je utratily a nezaplatily.

Možnosti škol, jak předcházet placení poplatků za „tzv. chudé žáky“

Školy se snaží předcházet situaci, kdy se žáci nemohou účastnit programu z důvodu poplatku za něj už volbou poskytovatelů programů. Obracují se zkrátka na ty poskytovatele, kteří nabízejí programy zdarma.

Mezi tyto poskytovatele patří jednak organizace/instituce, které jsou placené městem, jako Policie ČR, obecní policie či Hasičský záchranný sbor. Např. Městská policie má v Ostravě, dle výpovědi jednoho z odborníků, vyčleněných přibližně deset zaměstnanců na to, aby pokrývali tuto potřebu.

Školy dále využívají programy organizací, které získaly dotaci či grant a jsou tedy schopny poskytovat své služby po nějaký čas bezplatně. Ostravské školy mohou získat informace o organizacích, které budou pravděpodobně poskytovat programy zdarma, od svého koordinátora a metodika prevence. Tito odborníci mají přehled o tom, které z organizací dostaly dotace.

...my vždycky víme, které programy to jsou anebo které organizace to jsou, a třeba můžeme dát seznam školám, tady ty organizace dostaly dotaci, pravděpodobně budou poskytovat programy zdarma, poptejte je.

Nevýhodou této situace pro školy je skutečnost, že si pak škola nevybírá takový program, která zrovna potřebuje (vzhledem k výskytu rizikového chování) nebo který je kvalitně zpracovaný, ale takový, který je zrovna zdarma.

Jinou možností pro školu je tvořit si programy primární prevence svépomocí. Do tvorby vlastního programu přitom škola může zapojit nejen své pedagogy, ale i své žáky. Tato varianta je podporovaná magistrátem města Ostrava, jak již bylo probráno v první kapitole. Výhodou tohoto přístupu je možnost školy bezprostředně reagovat na požadavky kolektivu.

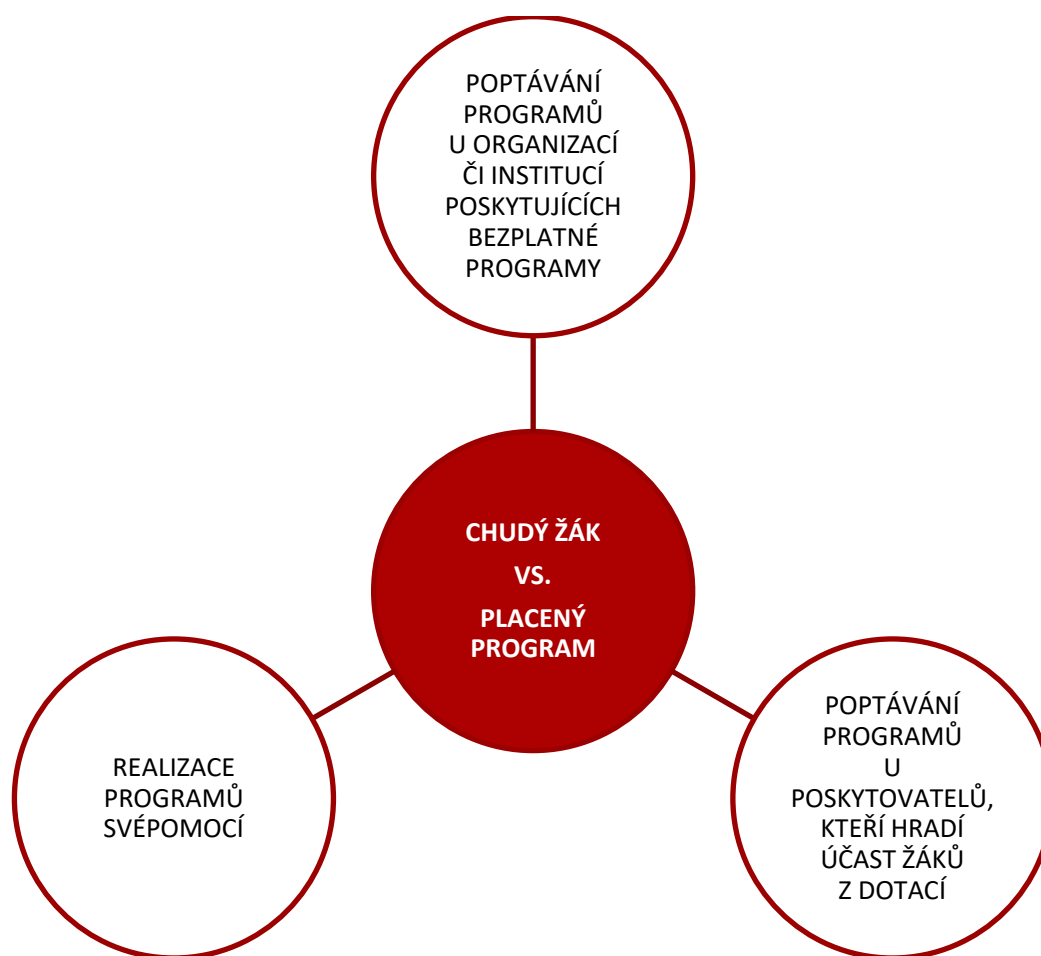
Myslím si, že opravdu cesta je specializační studium a soběstačnost školy tak, aby nemusel vstupovat externí organizátor, a o to jsme se snažili a stále to nabízíme.

Jeden z dotazovaných zde zmiňoval, že důležité je v tom případě podchytit problém včas. V pozdějších stadiích je již často nutné pozvat si odborníka zvenčí.

I varianta řešení programu vlastními silami škol má mezi dotazovanými své odpůrce. Jako argument proti bylo zmíněno riziko, že informace o všeobecné primární prevenci takto zapadnou mezi ostatní učivo a informacemi z různých školních akcí. Učitelé navíc nemusejí být schopni podat téma dostatečně kvalitně. Některá témata totiž vyžadují „profesionální orientaci v problematice“. Úskalím může být i nedostatečná atraktivita programů realizovaných školou. Školy nemusejí umět podávat informace jinou formou, než přednáškou či prezentací. Nevyužívají v takové míře zážitkové a interaktivní formy.

Uvedené možnosti zobrazuje schéma 4.

SCHÉMA 4: MOŽNOSTI ŠKOLY, JAK PŘEDCHÁZET PLACENÍ POLATKŮ ZA PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE

Možnosti škol v oblasti řešení přítomnosti „tzv. chudých žáků“ ve třídě v případě, že se chtějí účastnit placených programů

Pokud se školy chtějí účastnit zpoplatněných programů a vyučují i chudé žáky, mohou tuto situaci řešit několika způsoby, viz schéma 5

Jednak školy mohou výdaje za žáky pokrýt z jiných zdrojů žáků (resp. rodičů) - třídní fond, fond sdružení rodičů a přátel školy.¹⁸ Někteří odborníci však zastávali názor, že i v tomto případě vlastně dochází k situaci, kdy rodiče hradí aktivity, které by měly být ze zákona pro žáky zdarma. Tzn., rodiče by neměli za program platit ani nepřímo, skrze třídní fond či fond SRPŠ.

Jinou možností pro školu je hradit přítomnost chudých žáků z vlastních zdrojů školy - z darů a dotací. Jedním z takových řešení, která zazněla při rozhovorech opakovaně, je podat žádost na grant nebo odpovědět na výzvu. Tato možnost byla rozebírána v kapitole zabývající se možnostmi financování všeobecné primární prevence na školách. Grant ale může znamenat vysokou zátěž na některé ze zaměstnanců školy. Navíc finanční obnos takto poskytovaný je omezený a dotace nedostanou zdaleka všechny školy. Přesto je to možnost doporučovaná mnoha dotazovanými s tím, že i školám pomáhají s žádostmi, pokud je třeba.

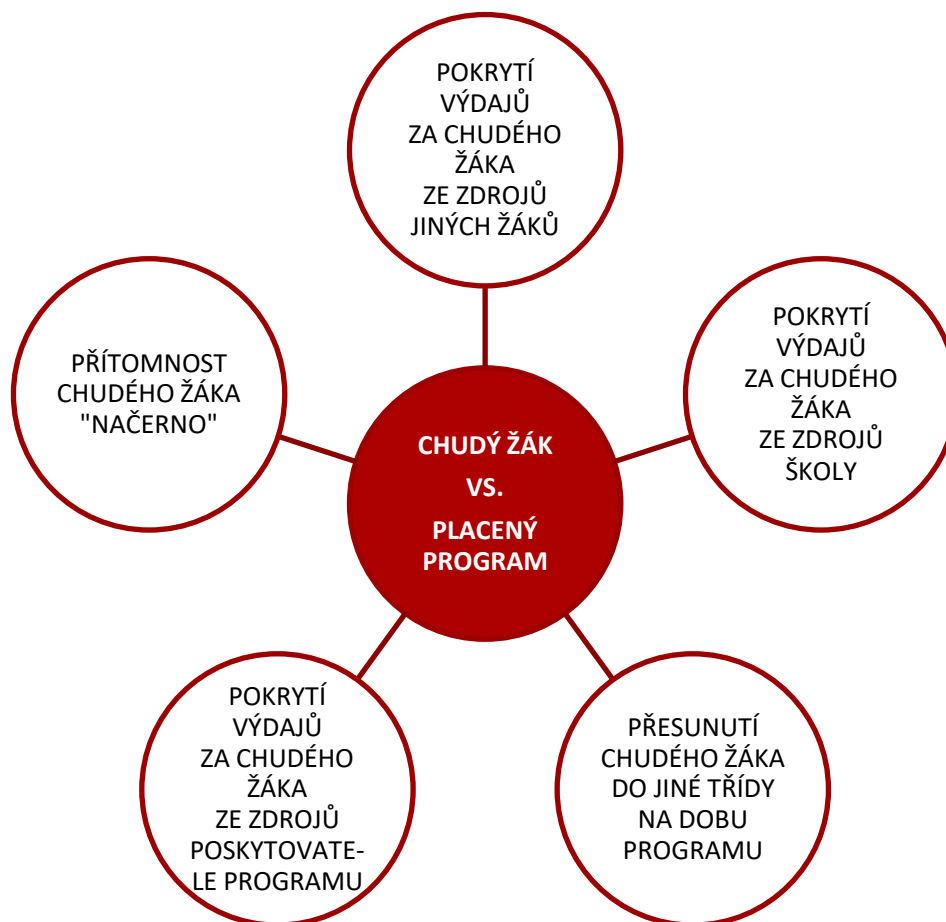
Účetní je na nervy z toho, že má zase přidanou práci, a ten který to koordinuje, je akorát demotivovaný tím, že to musí dělat sám.

Odborníci se také setkávají se situací, kdy jsou žáci, kteří neuhradili poplatek, na dobu programu přesouváni do jiných tříd.

Řešení přítomnosti chudých žáků ve třídě někdy nabízejí i samotní poskytovatelé programů. Po domluvě nabízejí program zdarma nebo se slevou (pro celou třídu nebo jen pro některé žáky). Poskytovatel pak uhradí služby prostřednictvím dotací nebo darů, které získal.

Někteří poskytovatelé ale, dle zkušenosti odborníků, tolerují přítomnost malého množství žáků „načerno“.

¹⁸ Dále též SRPŠ.

SCHÉMA 5: ŘEŠENÍ PŘÍTOMNOSTI CHUDÝCH ŽÁKŮ VE TŘÍDĚ V SITUACI, KDY SE MÁ TŘÍDA ÚČASTNIT ZPOPLATNĚNÉHO PROGRAMU

Shrnutí a doporučení

Navzdory garanci bezplatného základního vzdělávání v ČR, jehož součástí je i primární prevence, mnohé programy specifické školské primární prevence rizikového chování jsou pro žáky zpoplatněny. Pro některé žáky jsou ale takovéto programy nedostupné – tzv. chudí žáci. Školy si v této situaci počínají dvojím způsobem. Buď nabízejí žákům jen programy zdarma, nebo nabízejí žákům i programy zpoplatněné, kterých se chudí žáci neúčastní, nebo je jejich účast hrazena z jiných zdrojů.

Vzhledem k tomu, že primární prevence je součástí základního vzdělání, jež je v ČR bezplatné, doporučujeme nastavení kroků k postupnému vymizení fenoménu vybírání poplatků od žáků za účast na programech primární prevence. Zpoplatnění některých programů by bylo vhodné řešit formou grantů, dotací či darů, o něž by školy samy usilovaly. (Nemusely by tedy spoléhat na to, že grant či dotaci získá poskytovatel programu či na poskytovatele bezplatných programů.) K tomu je ale zároveň potřebné soustředit se na vytváření takových podmínek, ve kterých by toto úsilí nebylo pro školy příliš velkou administrativní a personální zátěží. Školy by měly být metodicky vedeny

v oblasti získávání dotací a grantů.¹⁹ Školy by také měly být i nadále podporovány ve vytváření vlastních programů primární prevence, díky nimž mohou rychle a bezprostředně reagovat na vzniklé problémy. Je však třeba mít na paměti, že externí poskytovatelé (lektoři) mohou naopak disponovat větší odborností v daném tématu a lepšími dovednostmi vést programy. Kombinaci vlastních programů a programů poskytovaných externími poskytovateli považujeme tedy za vhodnou, oba přístupy by se měly doplňovat a vytvářet tak kvalitní program všeobecné primární prevence na škole.

¹⁹ Výše uvedeným „nastavením kroků k postupnému vymizení fenoménu vybírání poplatků od žáků za účast na programech“ tedy máme na mysli vytváření takových podmínek pro školy, kdy pro ně získávání prostředků na primární prevenci bude samozřejmostí a nenáročným úkolem.

Závěrečné shrnutí

Text této práce se soustředil na zmapování podmínek v oblasti všeobecné primární prevence na školách v Ostravě. Na základě dohody se zadavatelem práce se text podrobněji zabýval čtyřmi oblastmi odrážejícími různé aspekty těchto podmínek. Každé oblasti se věnovala samostatná kapitola. Téma práce bylo pokryto prostřednictvím sekundární analýzy a dat a analýzy rozhovorů. Tyto rozhovory byly provedeny s odborníky z oblasti všeobecné primární prevence působícími převážně v Ostravě nebo v Moravskoslezském kraji.

Stručný úvod do problematiky všeobecné primární prevence v kontextu škol v Ostravě představoval seznámení čtenáře se specifiky primární prevence na ostravských školách. Tato specifika přitom, dle zjištění, nespořívají ani tak v obsahu rizikového chování žáků, který je v zásadě srovnatelný s jinými částmi ČR, ale spíše s mírou tohoto rizikového chování. Ta je, podle zjištění z analýzy rozhovorů, vyšší, než v některých jiných částech ČR. Tato skutečnost je zapříčiněna různými sociálně-ekonomickými faktory a celkovými podmínkami v rodinách žáků ostravských škol. Ostravské školy také, dle mínění odborníků, mohou být o něco zběhlejší v dovednosti vytvořit si program specifické školské primární prevence svépomocí a v dovednosti získat dotaci či grant na realizaci některých programů primární prevence. Tato skutečnost pravděpodobně odráží snahu škol vyhnout se situaci, kdy žáci musí hradit zpoplatněné program primární prevence. Ostravské školy jsou ale v těchto dovednostech podporovány i ze strany zřizovatele.

Přehled možností financování všeobecné primární prevence pro školy v Ostravě nabídl mimo jiné stručný vhled do oblasti financování programů primární prevence na ostravských školách. Za nejpravděpodobnější zdroje financí pro všeobecnou primární prevenci ostravských škol byly označeny MŠMT, Moravskoslezský kraj, město Ostrava a jeho obvody a projekty nadací soukromých firem. Těžiště kapitoly však spočívalo ve vytvořeném seznamu dotačních titulů a výzev využitelných pro podporu všeobecné primární prevence na ostravských školách, a to ve školním roce 2018/2019 a případně školním roce 2019/2020.

Kapitola nazvaná *Certifikace programů všeobecné primární prevence* seznámila čtenáře s podstatou a významem certifikace programů všeobecné primární prevence rizikového chování. Důležitým výstupem analýzy provedené v rámci této kapitoly je identifikace výhod, nevýhod a omezení certifikace, a to jak pro poskytovatele programů primární prevence, tak pro jejich odběratele, tedy školy. Jako výhoda certifikace pro poskytovatele byla zmíněna možnost snazšího získání některých dotací a příležitost k získání zpětné vazby pro zlepšení nabízených služeb. Za nevýhodu certifikace byl označen poplatek a skutečnost, že certifikace má jen omezenou dobu platnosti. Mezi výhodami certifikovaných programů pro školy byla zmíněna záruka určité kvality programu a povinnost

organizací poskytovat školám zpětnou vazbu z realizovaných programů. Skutečnost, že certifikace nevyovídá nic o efektivitě programu, byla na druhou stranu identifikována jako určité omezení.

Problematika „tzv. chudých žáků“ představuje poslední kapitolu této práce. K tématu zmapování podmínek v oblasti všeobecné primární prevence na školách v Ostravě byla přiřazena proto, že představuje běžně se vyskytující fenomén na ostravských školách. Záměrem této kapitoly bylo tedy popsat, jak se školy s tímto jevem vypořádávají a případně formulovat možná doporučení. Vzhledem k tomu, že primární prevence je součástí základního vzdělání, které je v ČR bezplatné, bylo doporučeno nastavení kroků k postupnému vymizení fenoménu vybírání poplatků od žáků za účast na programech primární prevence. Tyto kroky by měly spočívat v další podpoře škol směrem k posílení dovednosti vytvářet si programy vlastní a získávat dotace a granty na uhrazení nákladů za zpoplatněné programy (metodické vedení, finanční podpora apod.).

Přílohy

Tabulky s granty a výzvami uvedenými v příloze 1 a 2 jsou seřazeny sestupně dle velikosti správního celku, kterým byly vypsaný. Následují nadace, případně zahraniční tituly.

PŘÍLOHA 1: GRANTY A VÝZVY, AKTUÁLNÍ NEBO S BLÍŽE NESPECIFIKOVANÝM DATEM UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ

VYHLAŠOVATEL	MŠMT
NÁZEV	Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL (Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám) II
CELKOVÁ ALOKACE	450 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	3 000 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	40 000 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	0-5%
PŘEDMĚT GRANTU	Podpora inkluzivního vzdělávání na území sociálně vyloučených lokalit. Podpora MŠ, ZŠ a SŠ v oblasti zavádění individuální integrace. Důraz na osvětové aktivity směřované na veřejnost. Podpora vzniku platforem mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávání a podpora workshopů.
TYP PŘÍJEMCŮ	soukromé subjekty, jejichž hlavním účelem není vytváření zisku a které současně vytvářejí veřejně prospěšnou činnost (např. sociální firmy), školy a školská zařízení, příspěvkové organizace, které nejsou zřízené organizačními složkami státu
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	11. 10. 2016 /29. 12.2018
NEJAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	2022
ODKAZY	https://opvv.msmt.cz/vyzva/vyzva-c-02-16-039-inkluzivni-vzdelavani-pro-kpsvl-koordinovany-pristup-k-socialne-vyloucenym-lokalitam-ii-verze.htm

VYHLAŠOVATEL	MŠMT
NÁZEV	Implementace KAP II
CELKOVÁ ALOKACE	2 000 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	nevedeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	nevedeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	nevedeno

PŘEDMĚT GRANTU	Cílem výzvy je podpořit intervence naplánované v krajském akčním plánu vedoucí ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality vzdělávání na území krajů, prostřednictvím realizace zastřešujících aktivit, které jsou komplementární s aktivitami škol. Důraz bude kladen na podporu pedagogických pracovníků, včetně vedoucích pedagogických pracovníků a středního managementu škol, a to formou vzdělávání, mentoringu a síťování se zkušenými kolegy, dále na zvýšení kvality všeobecné a odborné složky odborného vzdělávání a podnícení zájmu dětí a žáků o technické obory cestou intenzivní spolupráce mezi mateřskými, základními, středními (SOŠ/SOU) a vyššími odbornými školami v regionu s úzkou vazbou na zaměstnavatele. Nedílnou součástí je podpora aktivit vedoucích k vytvoření podpůrných a motivačních sítí pro žáky a studenty ohrožené školním neúspěchem.
TYP PŘÍJEMCŮ	kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽADOSTÍ	prosinec 2019 / červen 2020
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuveďeno
ODKAZY	https://opvv.msmt.cz/download/file2716.pdf

VYHLAŠOVATEL	MŠMT
NÁZEV	Inkluzivní vzdělávání pro SVL II
CELKOVÁ ALOKACE	700 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Cílem výzvy je zvýšení kvality vzdělávání žáků na území sociálně vyloučených lokalit. Výzva se zaměřuje nejen na obce/svazky obcí zapojené v Koordinovaném přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, ale také na kraje, na jejichž území se nacházejí SVL, které nejsou zapojené v KPSVL. Obce a kraje budou podpořeny v roli koordinátora řešení problematiky inkluzivního vzdělávání v dané lokalitě. Aktivity mohou obce a kraje zacílit na oblast předškolního vzdělávání, prevenci školního neúspěchu nebo také na oblast zájmové vzdělávání a volnočasových aktivit. Výzva také klade důraz na osvětové a vzdělávací aktivity pro rodiče, ale i odbornou a širší veřejnost. Výzva umožní i maximalizaci podpory škol prostřednictvím podpůrných personálních pozic ve školách v SVL, které doplní aktivity škol realizované z výzev na zjednodušené projekty.
TYP PŘÍJEMCŮ	obce, svazky obcí, sdružení obcí, kraje včetně hl. m. Prahy, NNO, ostatní subjekty působící ve vzdělávání
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽADOSTÍ	leden 2019 / červen 2020
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuveďeno
ODKAZY	https://opvv.msmt.cz/download/file2716.pdf

VYHLAŠOVATEL	MPSV
NÁZEV	Podpora sociálního začleňování v SVL 3. výzva
CELKOVÁ ALOKACE	1 200 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	1 000 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	20 000 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	a) pro NNO: EU 85%, státní rozpočet 15%, žadatel 0% b) pro podnikající subjekty: EU 85%, státní rozpočet 0%, žadatel 15% c) pro územně samosprávné celky a jimi zřizované organizace: EU 85%, státní rozpočet 10%, žadatel 5%
PŘEDMĚT GRANTU	Je zaměřen na uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených skupin na trhu práce. Dále na rozvoj sektoru sociální ekonomiky.
TYP PŘÍJEMCŮ	nestátní neziskové organizace, sociální družstva, obce, organizace zřizované obcemi, organizace zřizované kraji, dobrovolné svazky obcí, poskytovatelé sociálních služeb zapsaní v registru poskytovatelů sociálních služeb
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 3. 2017 / 29. 3. 2019
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	30. 6. 2022
ODKAZY	https://www.esfcr.cz/vyzva-052-opz

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Dotační program na podporu projektů ve zdravotnictví na rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	20 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	80 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	maximální - 70%
PŘEDMĚT GRANTU	Účelem tohoto dotačního programu je podpořit projekty organizací, jejichž pravidelná a různorodá činnost zlepšuje kvalitu života zdravotně postižených občanů, podporuje jejich individuální potřeby a umožňuje jim vést běžný život v jejich přirozeném prostředí. Dotační program je určen na podporu projektů zaměřených na zdravotnickou osvětu a prevenci, na preventivní a výchovné vzdělávací aktivity v oblasti podpory zdraví.
TYP PŘÍJEMCŮ	církevní právnické osoby, spolky, ústavy a obecně prospěšné společnosti, které budou realizovat projekt na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 1. 2019 / 10. 1. 2019
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019

ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-na-podporu-projektu-ve-zdravotnictvi-na-rok-2019-124846/
---------------	---

VYHLAŠOVATEL	město Ostrava
NÁZEV	Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava I.
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Účelem je zavedení či prohloubení individuálního přístupu k žákům ohroženým školním neúspěchem, zlepšení fungování třídních kolektivů, zapojení dostatečného počtu ZŠ do inkluzivního vzdělávání, vytvoření pravidel pro vzájemnou podporu institucí a výměnu informací při práci se selhávajícími žáky, vytvoření podmínek pro rychlou diseminaci dobrých praxí mezi zapojenými aktéry, zvláště školami, podporu spolupráce škol, rodičů, neziskových organizací a dalších institucí při podpoře úspěšného procesu vzdělávání žáků, rozvoj pedagogických pracovníků: zvýšení úrovně připravenosti pedagogů a podporu pedagogických pracovníků při práci se žáky ohroženými školním neúspěchem.
TYP PŘÍJEMCŮ	neuveďeno
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽADOSTÍ	neuveďeno
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuveďeno
ODKAZY	https://socialnizaclenovani.ostrava.cz/rozvoj-rovneho-pristupu-ke-vzdelavani-ve-meste-ostrava-i/

VYHLAŠOVATEL	Nadace ČEZ
NÁZEV	Veřejné grantové řízení Podpora regionů 2018
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	není stanoveno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Grantové řízení Podpora regionů je zaměřeno na podporu veřejně prospěšných projektů. Předkládané projekty se mohou týkat podpory dětí a mládeže, zdravotnictví, sociální péče, osob s handicapem, vědy, vzdělání, kultury, sportu či životního prostředí.
TYP PŘÍJEMCŮ	Příjemcem nadačního příspěvku mohou být pouze právnické osoby se sídlem v České republice, které splňují kritéria dané Podmínkami grantového řízení Podpora regionů 2018.

PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	2. 1. 2018 / 16. 12. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	do 365 dní po datu podání žádosti
ODKAZY	http://www.nadacecez.cz/cs/vyhlasovana-grantova-rizeni/podpora-regionu.html

VYHLAŠOVATEL	Nadační fond Avast
NÁZEV	Učíme se spolu
CELKOVÁ ALOKACE	bližší informace neuvedeny
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuvedeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuvedeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuvedeno
PŘEDMĚT GRANTU	Vyhledáváme kvalitní existující projekty, abychom mohli podpořit jejich realizaci a rozvoj. Chceme dosáhnout hmatatelných výsledků a prosazovat změny ve spolupráci s dalšími průkopníky. Podporujeme také záměr Avastu rozvíjet novou generaci odborníků na kyberbezpečnost. Chceme přispět k tomu, že každý bude v online prostředí v bezpečí.
TYP PŘÍJEMCŮ	neuvedeno
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	neuvedeno
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuvedeno
ODKAZY	https://nadacnifond.avast.cz/ucime-se-spolu

VYHLAŠOVATEL	Nadace rozvoje občanské společnosti
NÁZEV	Nadační půjčka skrz program 3P
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	250 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	1 000 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	není požadována
PŘEDMĚT GRANTU	Pomoc s předfinancováním blíže nespecifikovaného projektu formou půjčky na 4-12 měsíců.
TYP PŘÍJEMCŮ	neziskové organizace
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	do 28. 1. 2019

NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	půjčka na 4 až 12 měsíců
ODKAZY	https://www.nros.cz/novinky/pozadejte-o-nadacni-pujcku-v-programu-3p-s-uzaverkou-prijmu-zadosti-28-ledna-2019/

VYHLAŠOVATEL	European Youth Foundation
NÁZEV	EYF 2019
CELKOVÁ ALOKACE	Structural grant for 2 consecutive years: 630 000 € One-off structural grant: 30 000 €
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	nevedeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	Strukturální grant na dva po sobě jdoucí roky: 25 000 € za rok (tj. celkem 50 000 €) Jednorázová strukturální dotace: 10 000 €.
SPOLUFINANCOVÁNÍ	nevedeno
PŘEDMĚT GRANTU	Podpora iniciativ zaměřených na podporu přístupu k právům: a) iniciativy zaměřené na boj proti genderové nerovnosti a násilí založeném na pohlaví, b) iniciativy podporující přístup k právům pro mladé lidi ze sociálně vyloučených lokalit, c) činnosti podporující kritické myšlení a mediální gramotnost. 2. Podpora zapojení mládeže a práce s mládeží: a) činnosti podporující politickou informovanost mladých lidí, aktivní občanství, zapojení občanů, účast na rozhodování na místní a regionální úrovni ve spolupráci s místními orgány. 3. Podpora inklusivní a tolerantní společnosti: a) činnosti zabývající se tématikou anti-diskriminace a intersektionality (tzn. diskriminačními dopady a jejich ovlivňováním se navzájem), b) činnosti podporující sociální začlenění a účast mladých migrantů, uprchlíků a dalších zranitelných skupin do místních komunit, s prioritou samosprávných organizací uprchlíků.
TYP PŘÍJEMCŮ	mezinárodní organizace, které mají pobočky alespoň v sedmi zemích "Council of Europe (CoE) member countries" specifikovaných na níže uvedeném webu, lokální organizace v jednom z CoE
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	dle typu grantu a roku, ke kterému se vztahuje
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	dle typu grantu a roku, ke kterému se vztahuje
ODKAZY	https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/council-of-europe-priorities

VYHLAŠOVATEL	Visegrad Fund
NÁZEV	Visegrad Grants, Visegrad Grants+
CELKOVÁ ALOKACE	nevedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	nevedeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	nevedeno

SPOLUFINANCOVÁNÍ	není požadováno
	<p>1. Kultura a společná identita:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zvyšování povědomí o kulturní rozmanitosti a mezistátním mezikulturním dialogu, b) zvyšování povědomí o společném dědictví, včetně historie a současného umění, c) zvyšování podpory utváření společné identity a dědictví uvnitř i mimo oblast V4, d) navýšení množství společenských a kulturních akcí zasahujících nové publikum. <p>2. Vzdelávání a osvojování si dovedností:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zlepšení dovedností v oblasti hard/soft dovedností pro lepší přístup na trh práce, programy celoživotního vzdělávání a stáže, b) posílení spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, c) navýšení množství společných formálních a neformálních vzdělávacích nástrojů a příležitostí pro vzdělávání učitelů, d) posílení sdílení osvědčených postupů (příklady dobré praxe) mezi rozhodovacími orgány, obcemi, školami a rodinami. <p>3. Inovace, výzkum a vývoj, podnikání:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zvýšení počtu sítí mezi podniky s důrazem na rozvoj malých a středních podniků a start-upů, b) optimalizace prostředí pro rozvoj podnikání a sociálního podnikání na regionální úrovni, c) rozvoj regionálních sítí nebo seskupení malých a středních podniků, akademických obcí a výzkumných institucí s dlouhodobým dopadem, d) posílení popularizace vědy na regionální úrovni s důrazem na mládež, e) zvýšení podpory společných projektů zemí V4 v oblasti výzkumu a vývoje mimo oblast V4. <p>4. Demokratické hodnoty a média:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zvýšení účasti občanů v demokratickém systému, b) zvýšení povědomí o transparentnosti jako o normě ve společnosti, profesionalizace transparentnosti spravedlnosti, boj proti korupci, c) vytváření bezpečnějšího prostředí a zvyšování příležitostí pro investigativní novináře a další osoby (např. tzv. hlídací psy či mediální analytiky), působící na tomto poli, d) zvýšení množství mediálního pokrytí regionálně relevantních témat v zemích V4, zvýšení přístupu k informacím, e) zlepšení mediální a informační gramotnosti za účelem zvýšení odolnosti vůči předpojatým zprávám, dezinformacím a propagandě. <p>5. Veřejná politika a institucionální partnerství:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zvyšování povědomí a aktivního zapojení občanské společnosti do procesů tvorby politiky státu s důrazem na mládež, b) zvýšení schopností státních zaměstnanců, c) vytváření nových přístupů ke stávajícím regionálním problémům, d) vytváření společných strategií obhajoby řešení regionálních otázek. <p>6. Regionální rozvoj, životní prostředí a cestovní ruch:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zvýšení počtu společných iniciativ měst a obcí, b) zvyšování povědomí a zlepšování regionálních strategií v oblasti ochrany životního prostředí, změny klimatu a udržitelného rozvoje, c) diverzifikace cestovního ruchu zvýšením rozsahu a kvality regionálních produktů a služeb. <p>7. Sociální rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podpora tolerantního a inkluzivního myšlení ve společnosti, ochrana menšin, b) prohloubení porozumění a dialogu mezi generacemi, c) zlepšení regionální strategie a politiky pro demografické a jiné sociální a hospodářské výzvy, d) zvyšování povědomí o zdravém a aktivním životním stylu a snižování zneužívání návykových látek.
PŘEDMĚT GRANTU	

TYP PŘÍJEMCŮ	1) konsorcium organizací, z nichž minimálně tři nebo více sídlí v různých zemích V4 2) jako vedoucí partneři (žadatelé) či partneři v konsorciích mohou vystupovat všechny typy nevládních organizací, obce a místní samosprávy, školy, vysokoškolské vzdělávací instituce, výzkumné a vědecké subjekty a veřejné instituce 3) soukromí podnikatelé a společnosti (zejména inovační společnosti a start-upy), právní subjekty v případě, že jejich projekt není profitabilní
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	do 1. ledna, 1. června, 1. října (na podání žádosti je vždy 20 dní)
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	záleží na počátku projektu, maximální trvání projektu je 18 měsíců
ODKAZY	https://www.visegradfund.org/apply/grants/visegrad-grants/?c=conditions

PŘÍLOHA 2: GRANTY A VÝZVY, KTERÉ PRÁVĚ BĚŽÍ A JIŽ O NĚ NELZE ŽÁDAT

VYHLAŠOVATEL	MŠMT
NÁZEV	Výzva na podporu aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování pro rok 2018
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	100 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	300 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	1) Všeobecná primární prevence rizikového chování zaměřená na děti a mládež, 2) selektivní primární prevence rizikového chování zaměřená na děti a mládež, 3) indikovaná primární prevence rizikového chování zaměřená na děti a mládež, 4) projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb např. výzkumy, sběry dat, 5) projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti např. vzdělávání pedagogů, konference, internetové stránky, jiné projekty. (Pro každou z aktivit 1) až 5) lze předložit pouze jeden projekt.)
TYP PŘÍJEMCŮ	školy a školská zařízení, právnické osoby dle zákona č. 89/2012 Sb. nebo č. 3/2002 Sb., obecně prospěšné společnosti, nestátní neziskové organizace, podle usnesení vlády č. 92/2010 částí I. písm. d), odst. 7, jiná právnická osoba, jejímž hlavním předmětem činnosti je poskytování vzdělávacích služeb nebo fyzická osoba, která takové služby poskytuje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	30. 8. 2017 / 30. 9. 2017
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/vyhlaseni-dotacniho-programu-na-realizaci-aktivit-v-oblasti

VYHLAŠOVATEL	MŠMT
NÁZEV	Výzva na podporu aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování pro rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	20 329 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	100 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	300 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno

PŘEDMĚT GRANTU	Modul A: je zaměřen na podporu projektů primární prevence všech typů rizikového chování zaměřených na děti a mládež, které se dále dělí na primární prevenci všeobecnou, selektivní a indikovanou, projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti - konference, internetové stránky, odborné časopisy a na projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb, např. výzkumy, sběr dat. (Dotaci nelze čerpat na vzdělávání pedagogických pracovníků, neboť to lze hradit prostřednictvím ESF.) Modul B: je zaměřen na podporu krajských projektů, které budou systémově zabezpečovat vzdělávání, metodické vedení, předávání odborných informací, evaluaci a úpravy dokumentů ve školním prostředí v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Zejména jde o podporu pedagogických pracovníků v získání vědomostí, dovedností a kompetencí, které se projeví ve schopnostech aplikace pedagogiky, psychologie, adiktologie a dalších oborů včetně výstupů z nejnovějších výzkumů v oblasti rizikového chování do praxe primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
TYP PŘÍJEMCŮ	právnícké osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení, nestátní neziskové organizace, církevní organizace, jiné právnícké osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování vzdělávacích služeb, nebo fyzické osoby, které takové služby poskytují, kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	30. 8. 2018 / 30. 9. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/vyzva-na-podporu-aktivit-v-oblasti-pirmanri-prevence

VYHLAŠOVATEL	RVKPP
NÁZEV	Výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci programu „Protidrogová politika“ z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády ČR na rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	165 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveдено
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveдено
SPOLUFINANCOVÁNÍ	liší se dle ostatních zdrojů financí
PŘEDMĚT GRANTU	1) Preventivní, poradenské, ambulantní a rezidenční programy v různých typech adiktologických služeb (včetně služeb pro uživatele drog ve výkonu trestu a ve vazbě), kde cílovou skupinou jsou uživatelé návykových látek a/nebo osoby závislé nebo ohrožené jiným typem závislostního chování a jejich blízké. Současně je podpora zaměřena na informační aktivity a práci s veřejností včetně aktivit propagujících činnost služeb, projekty na síťování služeb, monitorovací a výzkumné projekty v oblasti závislostí, včetně hodnocení přijatých intervencí. Podpora je určena rovněž na aktivity zaměřené na plnění akčních plánů integrované protidrogové politiky a na podporu aktivit v problematice užívání metamfetaminu včetně mezinárodní spolupráce v problematice užívání metamfetaminu, 2) financování projektů/služeb, jež podléhají systému certifikací odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog (v gesci RVKPP) a certifikaci programů prevence rizikového chování (v gesci MŠMT), je podmíněno platným certifikátem odborné způsobilosti.

TYP PŘÍJEMCŮ	ústavy, registrované církve či náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti, spolky, sociální družstva, právnické osoby
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	srpen 2018 / 30. 9. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	březen 2019
ODKAZY	https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/dotace/2018/uvodni-text-168221/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a poradenství ve školách
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	30 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	70 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	spoluúčast není požadována
PŘEDMĚT GRANTU	Je zaměřen na podporu školních projektů, které umožní realizovat dlouhodobé školní záměry v oblasti EVVO dle následujících priorit: a) podpora badatelsky orientovaného vyučování, b) podpora aktivit na školních zahradách (péče o školní zahradu) nebo v přírodních učebnách, c) podpora aktivit souvisejících s podporou vzdělávacích a osvětových akcí zaměřených na EVVO (např. Den Země, Den vody a obdobné projektové dny a workshopy).
TYP PŘÍJEMCŮ	školy a školská zařízení jakékoliv právní formy, s výjimkou příspěvkových organizací zřízených Moravskoslezským krajem, se sídlem v Moravskoslezském kraji, zapsané do školského rejstříku dle školského zákona, příjemci dotace musí projekt realizovat na území Moravskoslezského kraje nebo mimo území Moravskoslezského kraje v České republice s tím, že výstupy realizovaného projektu musí být využity na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	3. 1. 2018 / 19. 1. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	15. 12. 2018
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/podminky-dotacniho-programu-podpora-vzdelavani-a-poradenstvi-v-oblasti-zivotniho-prostredi-99903/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Podpora osvěty a vzdělávání dětí a mládeže v oblasti zemědělství
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	10 000

MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	50 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	spoluúčast není požadována
PŘEDMĚT GRANTU	Je zaměřen na podporu projektů zahrnujících zejména exkurze na farmy spojené např. s ochutnávkou místních produktů, seznámením se s jejich procesem výroby a v obecné rovině také s principy ekologického zemědělství. Cílem dotačního titulu je navázání, příp. rozvoj spolupráce mezi farmáři a mateřskými, základními a středními školami v Moravskoslezském kraji. Dotační titul směřuje k rozšiřování povědomí dětí a mládeže v zemědělské problematice.
TYP PŘÍJEMCŮ	obce, dobrovolné svazky obcí, spolky nebo pobočné spolky, obecně prospěšné společnosti, příspěvkové organizace, zemědělství podnikatelé, obchodní společnosti nebo družstva podnikající v oblasti zemědělství, příjemci dotace musí projekt realizovat na území Moravskoslezského kraje nebo mimo území Moravskoslezského kraje v České republice s tím, že výstupy realizovaného projektu musí být využity na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	4. 1. 2018 / 19. 1. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	15. 12. 2018
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/podminky-dotacniho-programu-podpora-vzdelavani-a-poradenstvi-v-oblasti-zivotniho-prostredi-99903/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a poradenství ve vztahu k veřejnosti
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	70 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	150 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	spoluúčast není požadována
PŘEDMĚT GRANTU	Je zaměřen na podporu projektů zvyšujících environmentální povědomí obyvatel Moravskoslezského kraje, zejména dětí a mládeže, na podporu činnosti environmentálně zaměřených nestátních neziskových organizací, na podporu akcí ke zlepšení stavu krajiny, výstavbu, provoz a údržbu naučných stezek a na podporu projektů v oblasti environmentální poradenské činnosti cílené na veřejnost, veřejnou správu i podnikatelskou sféru. V rámci tohoto dotačního titulu budou poskytovány dotace investiční, neinvestiční i kombinované.
TYP PŘÍJEMCŮ	obce, dobrovolné svazky obcí, spolky nebo pobočné spolky, obecně prospěšné společnosti, příspěvkové organizace, příjemci dotace musí projekt realizovat na území Moravskoslezského kraje nebo mimo území Moravskoslezského kraje v České republice s tím, že výstupy realizovaného projektu musí být využity na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	2. 1. 2018 / 19. 1. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	15. 12. 2018

ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/podminky-dotacniho-programu-podpora-vzdelavani-a-poradenstvi-v-oblasti-zivotniho-prostredi-99903/
---------------	---

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Dotací program na podporu projektů ve zdravotnictví na rok 2018
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	20 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	80 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	maximální - 70%
PŘEDMĚT GRANTU	Účelem tohoto dotačního programu je podpořit projekty organizací, jejichž pravidelná a různorodá činnost zlepšuje kvalitu života zdravotně postižených občanů, podporuje jejich individuální potřeby a umožňuje jim vést běžný život v jejich přirozeném prostředí. Dotační program je určen na podporu projektů zaměřených na zdravotnickou osvětu a prevenci, na preventivní a výchovně vzdělávací aktivity v oblasti podpory zdraví.
TYP PŘÍJEMCŮ	církevní právnické osoby, spolky, ústavy a obecně prospěšné společnosti, příjemce dotace musí projekt realizovat na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	15. 1. 2018 / 26. 1. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-na-podporu-projektu-ve-zdravotnictvi-na-rok-2018-101492/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Podpora aktivit v oblasti prevence rizikových projevů chování na školní rok 2018/2019
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	školy 20000; neziskové organizace 50 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	školy 80000; neziskové organizace 150 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	maximální - školy 80 %; maximální - neziskové organizace 70 %
PŘEDMĚT GRANTU	1) Projekty zaměřené na všeobecnou specifickou primární prevenci rizikových projevů chování včetně programů na podporu bezpečného klimatu, 2) projekty zaměřené na včasnou intervenci v oblasti selektivní a indikované specifické primární prevence rizikových projevů chování, 3) projekty zaměřené na zvyšování odborných znalostí a kompetencí pedagogů v problematice prevence a řešení rizikových projevů chování včetně specializačního studia pro školní metodiky prevence, supervizních a mentorských činností v předmětné oblasti.

TYP PŘÍJEMCŮ	školy a školská zařízení zapsaná do školského rejstříku dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na to, kdo je jejich zřizovatelem, neziskové organizace (spolky, zapsané ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby), jejichž činností je specifická všeobecná, selektivní a indikovaná primární prevence směřovaná k dětem a mládeži, příjemce dotace musí projekt realizovat na území Moravskoslezského kraje nebo mimo území Moravskoslezského kraje s tím, že výstupy realizovaného projektu musí být využity na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	2. 4. 2018 / 6. 4. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 8. 2019
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-podpora-aktivit-v-oblasti-prevence-rizikovych-projevu-chovani-na-skolni-rok-2018-2019-107952/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Dotační program na podporu neinvestičních aktivit z oblasti prevence kriminality na rok 2019 - NAPK 1/19
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	30 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	80 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	50%
PŘEDMĚT GRANTU	Podporováno bude pořádání letních pobytových táborů, víkendových pobytů, nebo jednorázových akcí pro děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy. Aktivity je možno kombinovat za podmínky, že celkový počet realizovaných dnů bude činit alespoň 7.
TYP PŘÍJEMCŮ	spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, příspěvkové organizace obcí, obce, evidované právnické osoby dle hlavy IV zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů nacházející se na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	13. 11. 2018 / 20. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-na-podporu-neinvesticnich-aktivit-z-oblasti-prevence-kriminality-na-rok-2019-122654/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Dotační program na podporu neinvestičních aktivit z oblasti prevence kriminality na rok 2019 - NAPK 2/19
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno

MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	30 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	80 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	30-70 %
PŘEDMĚT GRANTU	Podporovány budou zejména motivační, psychologické a vzdělávací programy, jejichž záměrem je dosažení reintegrace osob do společnosti.
TYP PŘÍJEMCŮ	spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, příspěvkové organizace obcí, obce, evidované právnické osoby dle hlavy IV zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů nacházející se na území Moravskoslezského kraje
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	13. 11. 2018 / 20. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-na-podporu-neinvesticnich-aktivit-z-oblasti-prevence-kriminality-na-rok-2019-122654/

VYHLAŠOVATEL	MSK
NÁZEV	Dotacní program na podporu neinvestičních aktivit z oblasti prevence kriminality na rok 2019 - NAPK 3/19
CELKOVÁ ALOKACE	neuvedeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	30 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	80 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	30-70 %
PŘEDMĚT GRANTU	Vzdělávací, přednáškové, informační a osvětové aktivity zaměřené na: <ol style="list-style-type: none"> 1) zvýšení informovanosti o možnostech ochrany sebe a svého majetku, 2) zvýšení trestněprávního vědomí v oblasti prevence kriminality, 3) zvýšení informovanosti o nových formách a způsobech páchaní trestné činnosti pomocí informačních technologií (např. kyberstalking, kyberšikana aj.), 4) zvýšení finanční gramotnosti, 5) medializaci problematiky prevence kriminality, 6) podporu práce s oběťmi trestné činnosti (zejména domácího násilí), 7) podporu práce s osobami ohroženými mravnostní kriminalitou, 8) zvýšení odbornosti pracovníků působících v oblasti prevence kriminality a dalších sociálně patologických jevů, 9) pořízení a zajištění provozu technických prvků zvyšujících pocit bezpečí (např. řetízky, nouzová tlačítka, kukátka, alarmy aj.).
TYP PŘÍJEMCŮ	spolky, obecně prospěšné společnosti, ústavy, příspěvkové organizace obcí, obce, evidované právnické osoby dle hlavy IV zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů nacházející se na území Moravskoslezského kraje

PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽADOSTÍ	13. 11. 2018 / 20. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	https://www.msk.cz/cz/verejna_sprava/dotacni-program-na-podporu-neinvesticnich-aktivit-z-oblasti-prevence-kriminality-na-rok-2019-122654/

VYHLAŠOVATEL	město Ostrava
NÁZEV	Protidrogová prevence na rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	8 454 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	1 500 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	<p>A) Sociální služby (poskytované v souladu se zákonem o sociálních službách č. 108/2006 Sb., v platném znění; podmínkou pro žadatele v tomto programu je podaná žádost o poskytnutí dotace z kapitoly 313 - MPSV státního rozpočtu):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odborné sociální poradenství pro osoby závislé na návykových a omamných látkách. 2. Kontaktní centra pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách. 3. Terapeutické komunity pro osoby závislé na návykových látkách. 4. Terénní programy pro uživatele návykových nebo omamných psychotropních látek. 5. Služby následné péče pro osoby závislé na návykových látkách. 6. Telefonická krizová pomoc pro osoby ohrožené zneužíváním návykových látek. 7. Realizace rozvojových opatření vyplývajících ze schválené Strategie. <p>B) Související aktivity:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Programy protidrogové primární, selektivní a indikované prevence. 2. Ambulantní léčba závislostí na návykových látkách, včetně patologického hráčství.
TYP PŘÍJEMCŮ	právníké i fyzické osoby, splňující ustanovení uvedené v části "Předmět grantu", s výjimkou příspěvkových organizací statutárního města Ostravy a Moravskoslezského kraje, městských obvodů a jimi zřízených příspěvkových organizací
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽADOSTÍ	22. 10. 2018 / 2. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuveďeno
ODKAZY	https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/informace-pro-zadatele-a-prijemce-dotace-grantu-v-oblasti-protidrogove-prevence

VYHLAŠOVATEL	město Ostrava
NÁZEV	Transfery v oblasti prevence kriminality 2018: 5. téma – Prevence kriminality dětí a mládeže

CELKOVÁ ALOKACE	4 385 000 (celkově na transfery v oblasti prevence kriminality)
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zvyšování kompetencí zodpovědných osob při práci s dětmi a mládeží (vzdělávání lektorů, rodičů, správců, pedagogů), 2. podpora efektivních programů všeobecné primární prevence, opatření vedoucí ke zdravému klimatu ve školách resp. třídách, 3. aktivní využívání volného času dětmi a mládeží, 4. služby především pro rizikové děti a mládež, případně mladé dospělé.
TYP PŘÍJEMCŮ	městské obvody, příspěvkové organizace města, Městská policie Ostrava
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 2. 2018 / 13. 2. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	30. 11. 2018
ODKAZY	https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/informace-pro-zadatele-o-transfery-1

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Poruba
NÁZEV	účelové dotace SMO - MOb Poruba na rok 2018
CELKOVÁ ALOKACE	<ol style="list-style-type: none"> a) tělovýchova, sport, kultura, vzdělávání a volný čas 1 100 000 b) program sociální a zdravotní péče 500 000 c) program ochrany životního prostředí 1 000 000 d) ostatní 400 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	100 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Dotace mohou být poskytovány na projekty žadatelů v rámci níže uvedených programů pro poskytování dotací: tělovýchovy, sportu, kultury, vzdělávání a volného času; sociální a zdravotní péče; ochrany životního prostředí; ostatní.
TYP PŘÍJEMCŮ	spolky, humanitární organizace a jiné fyzické nebo právnické osoby působící v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí, nelze poskytnout příspěvkovým organizacím zřízeným rozhodnutím zastupitelstva města nebo rozhodnutím zastupitelstva kteréhokoli z městských obvodů statutárního města Ostrava
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 1. 2018 / 20. 1. 2018 (případně do 30. 1. pokud jde o žádost v rámci podbodů "ostatní")

NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	https://poruba.ostrava.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/zasady-pro-poskytovani-ucelovych-dotaci-z-rozpoctu-smo-mob-poruba-na-rok-2018

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Svinov
NÁZEV	Dotace z Mob Svinov na rok 2018
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Jsou podporovány tyto oblasti: 1) kultura, 2) sport, 3) ekologická výchova, 4) volnočasové a zájmově vzdělávací aktivity, 5) sociální práce a vytváření lepších životních podmínek pro zdravotně postižené, 6) požární ochrana.
TYP PŘÍJEMCŮ	občanské sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti nebo jiné organizace realizují aktivity v oblasti volného času dětí a mládeže, tělovýchovy a sportu, kultury, vzdělávání a sociální práce a vytváření lepších životních podmínek pro zdravotně postižené, na nichž má ÚMOb Svinov zájem; nelze poskytnout příspěvkovým organizacím a organizačním složkám zřízených městským obvodem Svinov
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	do 23. 2. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	https://svinov.ostrava.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/dotace-a-granty

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Mariánské hory
NÁZEV	poskytování dotací v rámci "Dotační výzvy 2018"
CELKOVÁ ALOKACE	400 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	1 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	50 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno

PŘEDMĚT GRANTU	Dotace v rámci této dotační výzvy jsou přidělovány za účelem podpory konkrétních akcí nebo pravidelné, zejména celoroční činnosti subjektů zajišťujících veřejné služby ve vazbě na Mariánské Hory a Hulváky. Jedná se zejména o podporu akcí nebo činností v oblastech sportu, volného času občanů, dětí a mládeže, kultury, osob se znevýhodněním (handicapovaní) apod. ve vazbě na Mariánské Hory a Hulváky (tzn., že činnost žadatele by měla probíhat na území obvodu nebo by měly být výstupy z takové činnosti určeny zejména pro občany Mariánských Hor a Hulváků).
TYP PŘÍJEMCŮ	fyzické osoby, podnikající fyzické osoby, neziskové organizace a jiné subjekty realizující aktivity v oblasti volného času dětí a mládeže, kultury a sportu, vzdělávání a pomoci handicapovaným, na území městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky nebo ve prospěch jeho občanů vyjma příspěvkových organizací, jejichž zřizovatel je statutární město Ostrava nebo městský obvod Slezská Ostrava, politické strany a hnutí, organizační složky státu, zřízení státu mající podobné postavení jako organizační složky státu a příspěvkové organizace zřízené organizačními složkami státu a státními podniky
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 3. 2018 / 9. 3. 2018
NEJAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	https://marianskehory.ostrava.cz/cs/radnice/dary-a-dotace/copy_of_dotacni-vyzva-roku-2017

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Slezská Ostrava
NÁZEV	poskytování dotací z rozpočtu městského obvodu Slezská Ostrava na rok 2018
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Blíže nespecifikováno, vychází ze samotné činnosti žadatele.
TYP PŘÍJEMCŮ	příjemcem mohou být právnické i fyzické osoby, které působí na území městského obvodu Slezská Ostrava a splňují některou z následujících podmínek: 1) hlavní náplní činnosti jsou zájmové kulturní, sportovní a volnočasové aktivity, které slouží k přímému zapojení dětí a mládeže do pravidelné činnosti v jejich volném čase, 2) vykazují činnost s cílem vytvoření zázemí a podmínek pro zájmové, sportovní a volnočasové aktivity dětí a mládeže, 3) pořádají veřejné kulturní nebo sportovní akce pro veřejnost, 4) zdůrazňují kulturní a historické tradice městského obvodu, 5) zajišťují vyhledávání a výchovu mladých talentů.
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	do dne 12. 1. 2018 nebo 18. 5. 2018, dle zasedání zastupitelstva, kterého se žádost týká
NEJAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2018
ODKAZY	http://www.slezska.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/poskytnuti-dotaci-z-rozpoctu-mestskeho-obvodu-slezska-ostava-na-rok-2018

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Slezská Ostrava
NÁZEV	poskytování dotací z rozpočtu městského obvodu Slezská Ostrava na rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	nejvýše 5 000 000
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Blíže nespecifikováno, vychází ze samotné činnosti žadatele.
TYP PŘÍJEMCŮ	spolky, humanitární organizace a jiné právnické nebo fyzické osoby působící v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	do 30. 9. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	http://www.slezska.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/poskytnuti-dotaci-z-rozpoctu-mestskeho-obvodu-slezska-ostrava-1/usneseni.pdf

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Ostrava - Jih
NÁZEV	Program na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostrava, městského obvodu Ostrava-Jih na rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	10 000
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	200 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	<p>A. Témata dotací v oblasti školství a vzdělávání a kultury:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podpora celoročních i jednorázových aktivit přesahující běžný rámec školní výuky a volnočasových aktivit škol, 2) podpora mezinárodní spolupráce škol, 3) tematické soutěže škol, 4) vzdělávání dospělých – podpora coworkingových center, 5) hudební a scénické umění, festivalová a koncertní činnost, výtvarné umění, kulturně vzdělávací činnost (výstavy, expozice, výchovné koncerty, soutěže s kulturní tematikou), literární tvorba. <p>B. Témata v oblasti volného času dětí a mládeže a prevence kriminality:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) významné akce a aktivity celooobvodního charakteru pro děti a mládež (ne sportovní, kulturní a aktivity škol), 2) vytváření podmínek pro kvalitní využití volného času dětí a mládeže (ne sportovní, kulturní a škol), 3) podpora otevřených a nízkoprahových aktivit pro děti a mládež, 4) odborné poradenství a kontaktní centra pro děti a mládež.

TYP PŘÍJEMCŮ	právnícké osoby působící na území obvodu Ostrava - Jih v oblasti školství a vzdělávání a kultury; volného času dětí a mládeže a prevence kriminality; sportu; sociální péče; dále právnícké a fyzické osoby poskytující služby v oblasti sociální péče pro občany městského obvodu Ostrava - Jih
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 10. 2018 / 15. 10. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	https://ovajih.ostrava.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/ucelove-dotace/program-na-poskytovani-peneznich-prostredku-z-rozpoctu-statutarniho-mesta-ostrava-mestskeho-obvodu-ostrava-jih-na-rok-2019/2019_program.pdf

VYHLAŠOVATEL	ÚMOb Moravská Ostrava a Přívoz
NÁZEV	Oznámení o vyhlášení 1. kola Programu pro poskytování dotací pro rok 2019
CELKOVÁ ALOKACE	2400000 pro první kolo (celkově 3 700 000)
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno
PŘEDMĚT GRANTU	Pro poskytování dotací: 1. kultury (uměleckých aktivit vizuálního, hudebního, scénického, literárního a ostatního umění), 2. sportu, ekologické výchovy, volnočasových a zájmově vzdělávacích aktivit, 3. sociální práce a vytváření lepších životních podmínek pro zdravotně postižené.
TYP PŘÍJEMCŮ	fyzické i právnícké osoby vyjma poskytovatelů registrovaných sociálních služeb
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. 11. 2018 / 30. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	31. 12. 2019
ODKAZY	https://moap.ostrava.cz/cs/obcan/ucelove-dotace-a-granty/oznameni-o-vyhlaseni-1-kola-programu-pro-poskytovani-dotaci-pro-rok-2019

VYHLAŠOVATEL	Česká pojišťovna
NÁZEV	Grantový program
CELKOVÁ ALOKACE	neuveďeno
MINIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	neuveďeno
MAXIMÁLNÍ VÝŠE FINANČNÍ PODPORY	100 000
SPOLUFINANCOVÁNÍ	neuveďeno

PŘEDMĚT GRANTU	Podpora je pro tyto oblasti: a) podpora sociálně a zdravotně handicapovaných občanů, b) bezpečnost silničního provozu, c) prevence rizikového chování dětí a mládeže d) a finanční gramotnost. Nelze využít na úhradu nákladů na běžný provoz.
TYP PŘÍJEMCŮ	fyzické osoby a neziskové organizace
PLÁNOVANÉ ZAHÁJENÍ/UKONČENÍ PŘÍJMU ŽÁDOSTÍ	1. kolo 18. 11. 2017 / 18. 5. 2018 2. kolo 19. 5. 2018 / 23. 11. 2018
NEJZAZŠÍ KONEC ČERPÁNÍ DOTACE	neuveďeno
ODKAZY	https://www.ceskapojistovna.cz/spolecenska-odpovednost#grantovy-program

Pro Magistrát města Ostravy, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
Oddělení sociálních služeb zpracoval SOCIOFACTOR S.R.O.

Audit programů primární prevence v Ostravě 2018

Programy primární prevence rizikového chování
realizované na školách v Ostravě, hodnocení spokojnosti
škol s programy, potřeby školních metodiků prevence

Audit vybraných programů primární prevence rizikového
chování realizovaných v roce 2017

Obsah

Seznam zkratk.....	3
Úvod	4
Část I. Programy primární prevence rizikového chování realizované na školách v Ostravě, hodnocení spokojnosti škol s programy, potřeby školních metodiků prevence.....	5
Vymezení základních pojmů.....	5
Metodologie a výzkumná omezení	7
Programy PPRCH na školách: popis, klasifikace, hodnocení	9
Celkový stav primární prevence na školách v Ostravě: úspěchy a cíle.....	26
Potřeby školních metodiků prevence.....	32
Shrnutí Části I.	38
Doporučení.....	40
Část II: Audit vybraných programů primární prevence rizikového chování realizovaných v roce 2017	43
Metodologie a výzkumná omezení	43
Popis programů – tabulková část	44
Shrnutí Části II.	51
Závěr	52
Seznam zdrojů	54
Přílohy.....	55

Seznam zkratk

a. s.	akciová společnost
ČR	Česká republika
MPP	minimální preventivní program
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
o. s.	občanské sdružení
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PPRCH	primární prevence rizikového chování
RCH	rizikové chování
Sb.	Sbírky
SMO	Statutární město Ostrava
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SŠ	střední škola
SV	Systému Výkaznictví preventivních aktivit
ŠMP	školní metodik prevence
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola

Úvod

Předložená zpráva si vymezuje dva cíle. Je tedy pro přehlednost rozdělena do dvou částí. Každá část se přitom opírá o vlastní informační zdroje a metodologii zpracování získaných informací.

Záměrem Části I. je seznámit čtenáře s programy specifické školské primární prevence rizikového chování realizovanými na školách v Ostravě ve školním roce 2017/2018. Dále je v této části věnován prostor celkovému stavu primární prevence na školách v Ostravě a novým výzvám. V poslední řadě se tato část zabývá potřebami školních metodiků prevence. Tato část práce představuje tedy určité zobrazení „aktuálního stavu“, čímž může posloužit jako podklad pro vytváření nové koncepce podpory realizace primární prevence na školách v Ostravě. Zdrojem dat pro první část zprávy jsou výkazy programů primární prevence rizikového chování za školní rok 2017/2018 shromažďované v on-line databázi Systém Výkaznictví preventivních aktivit. Součástí zadání Části I. je také vytvoření katalogu programů specifické školské primární prevence nabízených pro školy v Ostravě. Tento výstup je však zpracován samostatně.

Část II. představuje audit 9 vybraných programů primární prevence rizikového chování, a to z hlediska jejich finančního zabezpečení a kapacity. Zdrojem dat jsou v tomto případě vyplněné závěrečné a finanční zprávy z realizace programů. Všechny tyto programy byly realizovány v roce 2017 a výsledná zjištění mohou poukazovat na efektivitu vynaložených zdrojů.

Část I. se sestává z vymezení klíčových pojmů, metodologie a výzkumných omezení, samotné stati (představující výsledky a interpretace zjištění z provedených analýz), shrnutí a doporučení. Část II. je členěna na metodologii a výzkumná omezení, tabulkovou část představující výsledky zjištění, a shrnutí. Celá práce je pak uzavřena ve společném závěru. Text práce je doplněn o seznam zdrojů a přílohy, které obsahují rozměrnější tabulky.

Část I. Programy primární prevence rizikového chování realizované na školách v Ostravě, hodnocení spokojnosti škol s programy, potřeby školních metodiků prevence

Následující kapitola se věnuje programům primární prevence rizikového chování¹, které byly realizovány na školách v Ostravě ve školním roce 2017/2018. Cílem provedené analýzy dat je popsat a klasifikovat realizované programy a seznámit čtenáře s tím, jak hodnotí tyto programy školní metodici prevence. Tato hodnocení jsou také dáována do souvislosti s tím, zda se jedná o programy hrazené žáky/studenty², či programy realizované zdarma. Snahou textu je také přiblížit čtenáři celkový stav primární prevence na školách v Ostravě prostřednictvím analýzy vyjádření školních metodiků prevence. Tato vyjádření se vztahují jednak k úspěchům školy v oblasti předcházení rizikovému chování, jednak k cílům stanoveným školními metodiky (školou) na nadcházející období. V poslední řadě je záměrem textu také vygenerovat potřeby školních metodiků prevence nezbytné ke zvýšení kvality jejich práce, a to na základě jejich vlastních vyjádření. Nejprve je v kapitole věnována pozornost vysvětlení některých pojmů z oblasti primární prevence. Následně je prostor věnován zdrojům dat (informací) a metodologii jejich zpracování, včetně výzkumných omezení. Následuje samotná stať seznamující čtenáře s výzkumnými zjištěními. Kapitola je zakončena shrnutím a doporučením.

Vymezení základních pojmů³

Primární prevence je povinnou součástí vzdělávání na českých základních a středních školách. Školám je však ve způsobu naplňování této jejich povinnosti ponechána značná volnost. Díky tomu mohou jednotlivé školy rychle a efektivně reagovat na konkrétní potřeby svých žáků.

Každá škola má za tímto účelem ustanovenu funkci *školního metodika prevence*⁴, který je zpravidla vybírán mezi učiteli působícími na škole a funkci učitele zastává společně s funkcí ŠMP. ŠMP zabezpečuje metodickou, koordinační a poradenskou činnost v oblasti prevence rizikového chování na škole. Pracuje nejen se žáky. Rozšiřuje povědomí o problematice PPRCH i mezi dalšími pedagogy na škole a mezi rodiči žáků. Každý ŠMP má možnost získat pro výkon své funkce kvalifikaci, a to prostřednictvím speciálního vzdělávání⁵.

¹ Dále též PPRCH

² Dále jen „žáky“

³ Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence> [7. 12. 2018],
<http://www.nuv.cz/t/pprch> [7. 12. 2018]

⁴ Dále též ŠMP

⁵ Zdroj: § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/35913> [7. 12. 2018]

Úkolem ŠMP je vypracovávat tzv. *minimální preventivní program*⁶. MPP je dokument, jehož účelem je oddalovat, bránit a snižovat výskyt sociálně-patologických jevů mezi žáky školy. Cílem MPP je tedy vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k optimálnímu osobnostnímu a sociálnímu rozvoji a k dovednosti činit uvědomělá a zodpovědná rozhodnutí. MPP je zpracováván na jeden školní rok. Na jeho tvorbě se kromě ŠMP mohou podílet i další pedagogové školy, vedení školy, výchovný poradce, školní psycholog a speciální pedagog (jsou-li na školách tito odborníci zaměstnání) či oblastní metodik prevence z příslušné Pedagogicko-psychologické poradny⁷.

PPRCH je realizována na třech úrovních. Tzv. *všeobecná* primární prevence je zaměřena na běžnou populaci dětí a mládeže. Nevymezuje tedy mezi dětmi podskupiny více ohrožené určitými sociálně-patologickými jevy. Takovým podskupinám se věnuje tzv. *selektivní* prevence. Poslední úroveň je tzv. *indikovaná* prevence, v rámci níž je pracováno s jedinci, u nichž se již vyskytly některé sociálně-patologické jevy⁸. Těžištěm PPRCH realizované na školách je zpravidla prevence všeobecná.

Za účelem PPRCH se žáci škol mohou účastnit nejrůznějších *programů primární prevence rizikového chování*. Programy PPRCH rozlišujeme na dvě skupiny. Tzv. programy *nespecifické školské PPRCH* představují jakékoliv aktivity, které nemají přímou souvislost s některým konkrétním sociálně-patologickým jevem (např. užívání drog). Tyto programy představují „pouze“ určitou činnost, jež snižuje pravděpodobnost výskytu sociálně-patologických obecně. Jedná se typicky o různé volnočasové aktivity (sportovní či tvůrčí), díky nimž se děti učí trávit svůj čas smysluplně, rozvíjet sebe sama, být prospěšní pro své okolí apod. Školy mohou realizovat tuto formu prevence například prostřednictvím zájmových kroužků, družiny, školního klubu, výcvikových kurzů apod. Druhou skupinu představují programy *specifické školské PPRCH*. Ty zahrnují aktivity, jejichž primárním účelem je bránit výskytu některého konkrétního rizikového chování, sociálně-patologického jevu. Tyto aktivity mohou mít celou řadu konkrétních podob (besedy, přednášky, exkurze či výlety, zážitkové programy, diskuze atd.). Pokud hovoříme o programech specifické školské primární prevence, mohou školy tyto programy realizovat svépomocí, nebo prostřednictvím subjektů, které takovéto programy vytváří samy. Jedná se například o některé nestátní organizace, nadace, obecní policii či Policii ČR, zdravotní ústavy, školská zařízení (střediska volného času apod.), hasičské záchranné sbory, úřady (Úřad práce ČR, obecní či krajské úřady apod.), ale i některé komerční subjekty. Programy realizované prostřednictvím subjektů bývají v některých případech zpoplatněny. K této problematice přistupují jednotlivé školy různě. Zatímco některé se zpoplatněným programům vyhýbají nebo je hradí

⁶ Dále též MPP

⁷ Dále též PPP

⁸ Uvedený popis úrovní primární prevence je značně zjednodušený. Domníváme se však, že pro účely této práce je postačující.

prostřednictvím vlastních zdrojů (dary, dotace, příspěvky do orgánů jako Sdružení rodičů a přátel školy), jiné vyžadují po žácích poplatků za účast na programu. Jedná se přitom o částky v rozmezí desítek korun (jednorázové programy v délce jedné či dvou hodin, či jednodenní akce) až po částky v řádech tisíců (vícedenní pobytové adaptační kurzy apod.). Nevýhodou zpoplatněných programů je jejich ztížená dostupnost pro některé skupiny žáků. Výhodou je možnost intenzivnější práce se žáky.

Metodologie a výzkumná omezení

Aktivity realizované za účelem PPRCH vykazuje škola, mimo jiné, prostřednictvím on-line Systému Výkaznictví preventivních aktivit⁹, a to za každý školní rok¹⁰. Výkazy programů PPRCH představují zdroj dat pro analýzu, které se věnuje tato část práce.

Výkazy jsou zpravidla vyplňovány školními metodiky prevence. Výkaz má dohromady 8 částí, pro účely této analýzy byla zpracována pouze: „Část 2: Školní metodik prevence“, „Část 4: Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech“ a „Část 8: Vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy“. Ostatní části výkazu neobsahovaly data relevantní vzhledem k zadání analýzy. Každý výkaz je tvořen otevřenými a uzavřenými otázkami. Na základě své povahy byla data zpracována kvantitativními, nebo kvalitativními metodami.

Co se kvantitativních dat týče, byla tato data zpracována standardními statistickými metodami v prostředí IBM SPSS Statistics (Version 22) a MS Office Excel (2010). Využívána byla zejména frekvenční a srovnávací analýza, v jednom případě pak metoda kontingenčních tabulek. Grafické výstupy mají podobu tabulek, prstencových, pruhových a sloupcových grafů, v jednom případě je využit také spojnicový graf a obrázek z aplikace Smart Art. Některé tabulky využívají tzv. barevných škál, což umožňuje čtenáři rychle se zorientovat v rozdílech, mezi jednotlivými porovnávanými skupinami. Prstencové a sloupcové grafy představují porovnání podílů za celek¹¹. Pakliže jsou v nich tedy uváděny podíly v procentech, měl by být jejich součet roven hodnotě 100,0 %¹²). Pruhové grafy uvádějí porovnání podílů vzájemně se překrývajících, součet procent tedy přesahuje hodnotu 100,0 %. Respondenti totiž v odpovědích na otázky zobrazované pomocí pruhových grafů, mohli označit více variant. Mnohé grafy a tabulky nicméně nepracují s podíly, ale s absolutními hodnotami. Děje se tak zpravidla v situacích, kdy velikost skupiny či některé podskupiny nepřesahuje hranici 100. V těchto situacích radí standardní statistické postupy uvádět absolutní hodnoty, nikoliv procenta

⁹ Dále též SV

¹⁰ Dostupné z: <https://www.preventivni-aktivity.cz/index.php> [7. 12. 2018]

¹¹ Zpracovatel výzkumu si je vědom, že správné by v tomto případě bylo užití pouze prstencových grafů. S ohledem na délku popisných textů a množství kategorií nicméně byly využity i sloupcové grafy.

¹² V ojedinělých případech se může součet podílů lišit od hodnoty 100,0 %, a to v řádech desetin. Tento jev je způsoben zaokrouhlováním podílu v softwaru MS Office Excel a nesouvisí s chybou na straně zpracovatele analýzy.

s ohledem na riziko zkreslení. Není-li to nutné, nezahrnují grafy a tabulky údaj o počtu (podílu) chybějících odpovědí. Popisek grafů a tabulek však vždy uvádí celkový počet odpovědí. Grafické výstupy jsou doplněny popisem a interpretací.¹³

Kvalitativní data byla zpracována v aplikaci MindManager – Mindjet, a výstupy byly znázorněny pomocí mapy z aplikace SmartArt - MS Office Word (2010). Pro zpracování dat byla tedy použita metoda klasifikace a myšlenkového mapování. Jinými slovy třídění podnětů na základě jejich podobnosti a popis souvislostí mezi nimi. Mapa byla i v tomto případě doplněna popisem a interpretací.

Dříve než přejdeme k samotné stati textu, která seznamuje čtenáře s výsledky provedených analýz, je nezbytné uvést některá omezení výzkumu. Tato omezení plynou ze dvou skutečností:

1. Chyby vzniklé při vyplňování výkazu.

Příkladem takových chyb jsou nesprávné názvy programů PPRCH a nesprávné názvy poskytovatelů programů. V některých případech jsou názvy jen zkomoleny a lze dohledat jejich správná znění. V jiných případech jsou názvy natolik nepřesné, že jejich správné podoby se dohledat nepodařilo. S odkazem na tento problém je obtížné zodpovědět jednu z klíčových otázek práce, a sice, kolik různých programů celkem školy realizovaly v příslušném školním roce. Stejně tak není možné provádět analýzu po jednotlivých programech, neboť data neumožňují zjistit, které všechny programy k sobě patří. Tento problém je řešen tak, že jsou data analyzována nikoliv za jednotlivé programy, ale za jednotlivé typy poskytovatelů programů. Typy poskytovatelů totiž zpravidla uvedeny byly.

Dalším příkladem chyb při vyplňování výkazů byly vzájemně si odporující údaje o stejných programech PPRCH, jinými slovy různí metodici prevence uvádějí o tomtéž programu PPRCH různé informace. Tyto odlišnosti se týkají certifikace programů, forem práce se žáky, zpoplatnění, ale i typu rizikového chování, na něž je program zaměřen. Z této skutečnosti jasně plyne, že mnohé údaje uváděné ve výkazech jsou nepravdivé. Tentýž program totiž nemůže být současně certifikován i necertifikován.

Dalším příkladem chyb při vyplňování je uvádění aktivit, u nichž lze předpokládat (avšak nikoliv s jistotou ověřit), že nespádají do programů specifické, ale spíše nespecifické školské PPRCH. Pravděpodobně se tedy nejedná o aktivity realizované za účelem předcházení konkrétnímu rizikovému chování.

V poslední řadě je třeba zmínit přítomnost chyb vzniklých nestejným postupem školních metodiků prevence při uvádění počtu realizací určitého konkrétního programu na škole.

¹³ Grafy a tabulky se s ohledem na omezené množství prostoru pro text vyhýbají přechylování.

Zatímco někteří ŠMP uvedli ve výkazu program tolikrát, kolikrát byl realizován (tzn. např. za každou třídu zvlášť), jiní jej uvedli jen jednou. Pro určení počtu realizací pak tito ŠMP využili tabulku, která je součástí příslušné části výkazů. Tato tabulka však nebyla vždy vyplňována stejnou logikou. Zatímco někteří ŠMP v ní uváděli, kolikrát se program realizoval v jednotlivých ročnících, jiní uváděli realizaci programu v jednotlivých ročnících pouze jako jev, bez udání přesného počtu tříd v ročníku. Výsledná data jsou tak naprosto neporovnatelná a v zásadě nelze zjistit, kolik programů se celkem na školách v Ostravě realizovalo. On-line výkaznictví umožňuje zjistit pouze to, kolik různých programů realizovala každá škola. S tímto údajem pracujeme i v analýze. Je-li tedy v této práci zmínka o „počtu realizovaných programů PPRCH“, má se tím na mysli „součet počtu různých realizovaných programů za každou školu“, nikoliv „celkový počet realizací všech typů programů“.

2. Chyby na straně softwaru SV.

Software umožňuje ponechat otázky nevyplněné. Tato skutečnost vede k množství chybějících odpovědí v souboru dat.

Software nenabízí v případě uvádění „typu rizikového chování“, na něž je program PPRCH zaměřen, variantu „jiné“. V případě některých typů rizikového chování tak nelze označit žádnou z nabízených variant, protože konkrétní rizikové chování zkrátka nikam v nabídce nespadá.

Programy PPRCH na školách: popis, klasifikace, hodnocení

Dříve než bude věnován prostor popisu a klasifikaci samotných programů PPRCH, je třeba uvést, o kolika programech je vlastně řeč, a na kolika ostravských školách se tyto programy ve školním roce 2017/2018 realizovaly. Tyto údaje uvádí tabulka 1, a to nejprve za všechny školy souhrnně, poté zvlášť za základní a střední školy¹⁴. Ve školním roce 2017/2018 bylo tedy realizováno celkem 632 programů PPRCH, a to na 93 školách. V přepočtu na jednu školu je to přibližně 5 programů PPRCH.¹⁵ Toto číslo nicméně nelze číst tak, že „na školách se běžně realizovalo 5 programů PPRCH“. K určení takového trendu se využívá výpočet tzv. modu, tedy nejčastějšího čísla v souboru hodnot. Tímto číslem je 1. Na ostravských školách se tedy ve školním roce 2017/2018 nejčastěji realizoval 1 program PPRCH. Za zmínku stojí ještě přítomnost několika škol, kde se ve školním roce 2017/2018 nerealizoval

¹⁴ Mezi střední školy jsou v této práci zahrnuta i víceletá gymnázia.

¹⁵ Toto číslo představuje tzv. medián, který vznikne seřazením všech hodnot podle velikosti a následně nalezením hodnoty, která je přesně uprostřed řady. Nejedná se tedy o aritmetický průměr. S ohledem na velmi nesouměrné rozdělení zjištěných hodnot nebyl výpočet aritmetického poměru pro tento problém prováděn. Výsledná hodnota by totiž byla velmi nepřesná. Pro výpočet střední hodnoty nesouměrného rozdělení hodnot se lépe hodí určení mediánu. Jedná se o standardní statistický postup.

ani jeden program PPRCH.¹⁶ Školy, kterých se to týká, nemusely programy ve výkazu uvést,¹⁷ nebo realizují primární prevenci jiným způsobem než prostřednictvím programů specifické školské PPRCH. Z tabulky 1 je dále zřejmé, že trendy se po rozdělení škol na základní a střední nijak zásadně nemění.¹⁸

TABULKA 1: Počet programů PPRCH ve školním roce 2017/2018 - porovnání za všechny školy, základní a střední školy; celkem programů 632, 411, 210

Počet programů PPRCH ve školním roce 2017/2018 - porovnání za všechny školy, základní a střední školy			
	Všechny školy	ZŠ	SŠ
Mediánový počet programů	5	5	6
Nejčastější počet programů	1	1	1
Nejnižší počet programů	0	0	0
Nejvyšší počet programů	41	41	19
Celkem programů	632	411	210
Celkem škol s uzavřeným výkazem	93	60	31

K vytvoření představy o počtu programů PPRCH realizovaných na školách ve školním roce 2017/2018, je čtenáři nabídnut ještě jiný úhel pohledu, který je zobrazen v grafu 1. Jedná se o zastoupení škol podle počtu realizovaných programů. Graf 1 tedy zobrazuje absolutní hodnoty. Naprostá většina škol realizovala pouze 1 program, celkem bylo takových škol 20. Dohromady 8 škol realizovalo 4 nebo 5 programů a úhrnem 7 škol realizovalo 8 programů. Jak ukazuje graf 1, spojnice hodnot má v zásadě sestupnou tendenci, tzn. s rostoucím počtem programů, klesá počet škol. Trend se mírně proměňuje v intervalu od 3 do 8 programů, kde se kupí vyšší množství škol. To odpovídá i zjištěné hodnotě mediánu uvedené v tabulce 1, která se pohybuje mezi hodnotami 5 a 6. Seznam všech škol s uvedením počtu programů realizovaných ve školním roce 2017/2018 je k nalezení v přílohách této práce.¹⁹ Pro úplnost je třeba doplnit, že graf 1 nezobrazuje 5 škol, které nerealizovaly v uplynulém školním roce žádný program PPRCH.

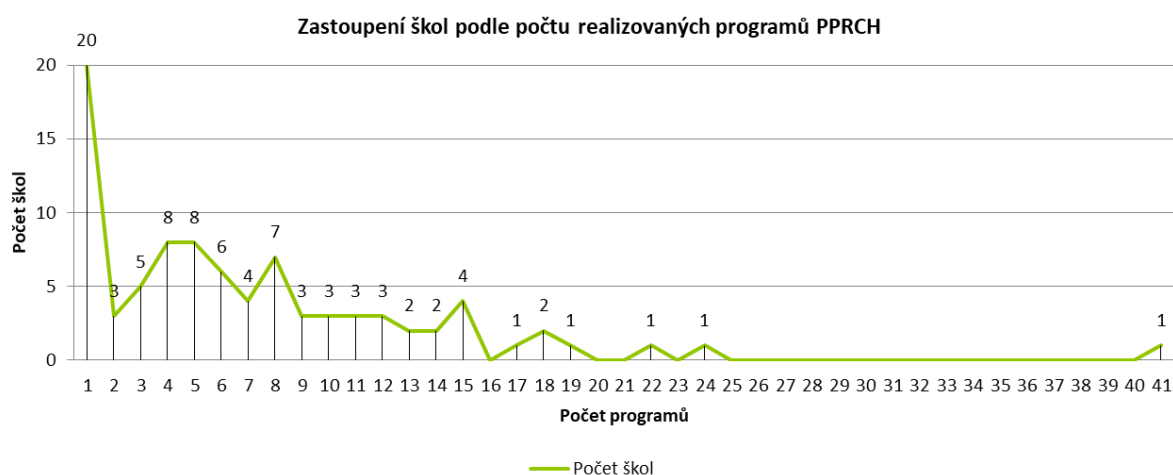
¹⁶ Jedná se o tyto školy: Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, příspěvková organizace; Základní škola logopedická s.r.o.; Základní škola Ostrava, Gajdošova 9, příspěvková organizace; Základní škola Ostrava, Gebauerova 8, příspěvková organizace; Základní škola, Ostrava-Hrabůvka, U Haldy 66, příspěvková organizace

¹⁷ Bohužel množství výkazů je vyplněno poněkud nedůsledně.

¹⁸ Součet počtu základních a středních škol v tabulce 1 odpovídá hodnotě 91. Součet všech škol je přitom 93, jak uvádí rovněž tabulka 1. Příčinou této skutečnosti je přítomnost dvou škol v souboru, které nabízejí současně studium jak základního, tak středního stupně. Programy PPRCH jsou však v databázi uváděny za celé školy, a nelze tedy zjistit, ke kterému stupni vzdělání přísluší. Tyto školy byly tedy pro účely výpočtů uvedených v tabulce 1 vyřazeny. Jedná se o tyto školy: „AVE ART Ostrava, soukromá Střední umělecká škola a Základní umělecká škola, s.r.o.“ a „PORG - gymnázium a základní škola, o.p.s.“. V dalších analýzách nerozdělujících školy na základní a střední jsou již tyto školy zařazeny. Tato skutečnost vysvětluje i rozdíl mezi součtem počtu programů za základní a střední školy a celkovým počtem programů za všechny školy.

¹⁹ Viz Přílohy – PŘÍLOHA 1.

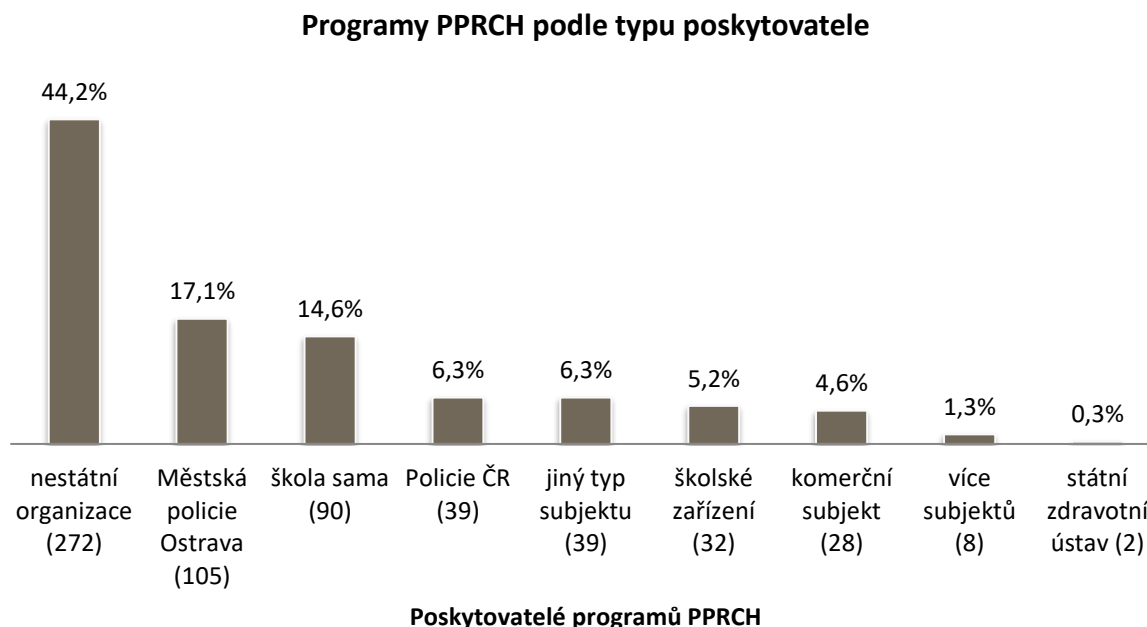
GRAF 1: Zastoupení škol podle počtu realizovaných programů PPRCH ve školním roce 2017/2018; celkem škol: 88

Programy PPRCH může realizovat škola sama. V praxi se nicméně ukazuje, že školy tuto činnost často ponechávají na externích subjektech, a to z řad nestátních organizací, veřejných či komerčních subjektů aj. Graf 2 ukazuje, že nejčastěji byly tvůrci realizovaných programů nestátní organizace. Do této skupiny řadíme neziskové organizace, nadace, občanská sdružení, zapsané spolky apod. Nestátní organizace vytvářely 44,2 % všech programů realizovaných na školách ve školním roce 2017/2018. Druhá nejčastější skupina programů, realizovaná Městskou policií, je mnohem menší, představovaly 17,1 %. Nestátní organizace mají tedy mezi tvůrci programů zásadní postavení. Tato skutečnost může odrážet fakt, že zatímco jiné subjekty se z logiky věci zpravidla orientují jen na určitou oblast rizikového chování (např. Městská policie a Policie ČR na kriminální chování, bezpečnost v dopravě), nestátní organizace nabízejí daleko širší záběr témat spojených s prevencí rizikového chování. Práce v oblasti prevence je také pro mnohé nestátní organizace jádro činnosti, zatímco u jiných poskytovatelů je často preventivní činnost jen vedlejší aktivitou. Nestátní organizace tedy mohou mít některé programy důkladněji propracované nebo mohou zaměstnávat lektory více zběhlé ve vedení takovýchto programů, práci s dětmi a mládeží. Pro tyto skutečnosti mohou být programy z dílny nestátních organizací pro školy atraktivnější, než programy, za nimiž stojí např. veřejné a státní subjekty. Graf dále ukazuje, že 14,6 % programů realizovaných na školách ve školním roce 2017/2018 bylo vytvořeno přímo školou, na níž se tyto programy realizovaly. Takové programy tvoří buď školní metodik prevence či tým pedagogů, někdy ale i sami žáci pod vedením pedagoga. Silněji zastoupenými skupinami programů podle jejich tvůrce jsou ještě programy PPRCH tvořené Policií ČR a programy označené jako „jiný typ subjektu“. Nejčastěji se v tomto případě jednalo o Hasičský záchranný sbor MSK. Školskými zařízeními, kterými se mají na mysli pedagogicko-psychologické poradny, jiné školy či školské právnické osoby (např. některá střediska volného času) bylo vytvořeno 5,2 % programů. Komerční subjekty, například různé vzdělávací společnosti či

soukromí lektoři nabízející služby v oblasti prevence rizikového chování, se ve školním roce 2017/2018 postaraly o realizaci 4,6 % programů PPRCH. Ostatní skupiny podle poskytovatele byly v souboru zastoupeny velmi malým podílem.

GRAF 2: Programy PPRCH podle typu poskytovatele; celkem programů: 615

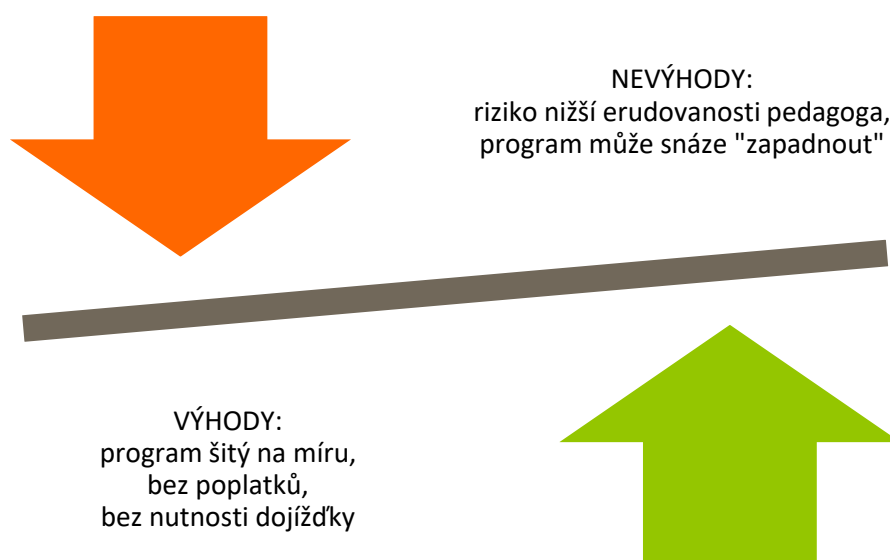
Tabulka 2 nabízí čtenáři porovnání poskytovatelů programů PPRCH mezi základními a středními školami. Jak u základních tak u středních škol, pocházela opět největší část programů PPRCH z dílny nestátních organizací. V čem byl mezi základními a středními školami rozdíl je podíl využívání nabídky programů PPRCH od Městské policie Ostrava. Zde byly daleko častějšími odběrateli základní školy, 22,3 % (ZŠ) oproti 7,3 % (SŠ). Na středních školách můžeme být zase častěji svědky toho, že si škola tvořila programy PPRCH sama, 23,4 % (SŠ) oproti 10,0 % (ZŠ).

TABULKA 2: Programy PPRCH podle poskytovatelů - porovnání základních a středních škol; celkem programů: 604

Programy PPRCH podle poskytovatelů - porovnání základních a středních škol		
	ZŠ	SŠ
nestátní organizace	44,1%	43,9%
Městská policie Ostrava	22,3%	7,3%
škola sama	10,0%	23,4%
Policie ČR	7,0%	4,4%
školské zařízení	5,5%	4,9%
komerční subjekt	4,8%	4,4%
jiný typ subjektu	5,3%	8,8%
více subjektů	0,8%	2,4%
státní zdravotní ústav	0,3%	0,5%
Celkem	100,0%	100,0%

U fenoménu vytváření a realizace programu PPRCH svépomocí se ještě na chvíli zdržíme. Stojí za zamyšlení, jaké mohou být výhody a nevýhody takového postupu. Jak ukazuje obrázek 1, určitou nevýhodou může být riziko nižší erudovanosti pedagoga moderujícího program v oblasti tématu (rizikového chování), na které se program zaměřuje. Pedagog také nemusí mít osvojeny všechny dovednosti nezbytné pro vedení takovýchto aktivit, nebo může mít menší rozhled v oblasti forem práce využitelných pro tyto aktivity. Dalším rizikem může být skutečnost, že program, vedený dobře známou osobou pedagoga, navíc ve známém prostředí školy (učebny), může snáze splynout s běžnou výukou a jeho sdělení tak může být spíše pozapomenuto. Na druhou stranu vytváření a realizace programů svépomocí poskytuje školám možnost vytvořit si program přesně na míru potřebám žáků a možnostem školy (finance, prostředí). Škola tak může pomoci účasti žáků na programu efektivně a rychle řešit aktuálně vzniklý problém. Program vytvářený a realizovaný svépomocí je navíc obvykle vytvářen tak, aby byl pro žáky bezplatný a jeho účast nevyžadovala po žácích ani žádné další výdaje (např. za dojížděku do sídla poskytovatele apod.). Programy vytvářené a realizované školou tedy nemusí být ve srovnání s programy z dílen lektorů tak propracované, na druhou stranu mohou velmi rychle reagovat na aktuální potřeby školy a mohou být pro žáky dostupnější.

OBRÁZEK 1: Výhody a nevýhody vytváření a realizace programu PPRCH svépomocí

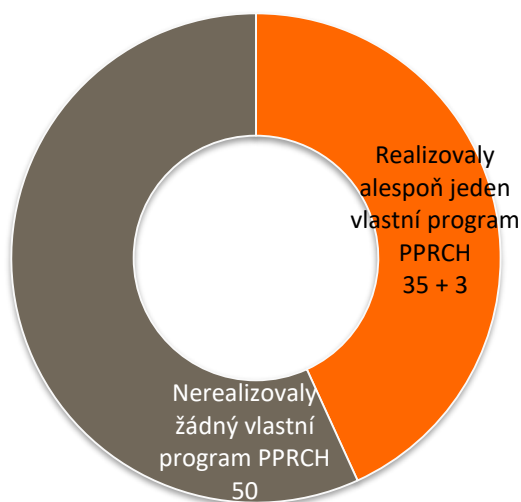

Graf 3 zobrazuje absolutní hodnoty. Z grafu plyne, že z celkem 88 škol jich ve školním roce 2017/2018 nerealizovalo žádný program PPRH svépomocí 50. Zbýlých 38 realizovalo alespoň jeden vlastní

program. Z uvedených 38 škol pak celkem 3 realizovaly ve školním roce 2017/2018 pouze vlastní programy.²⁰

GRAF 3: Počet škol, které ve školním roce 2017/2018; celkem škol: 88

Počet škol, které ve školním roce 2017/2018:

Vrátíme se ještě na chvíli k nejčastějšímu poskytovateli programů PPRCH na ostravských školách ve školním roce 2017/2018, tedy k nestátním organizacím. Tabulka 3 uvádí výčet konkrétních subjektů nestátních organizací, které v uvedeném školním roce realizovaly na ostravských školách alespoň 10 programů. Jedná se o celkem 9 organizací, přičemž mezi všemi 632 programy PPRCH realizovanými na ostravských školách tvořily programy těchto organizací více než třetinu, 36,1 %. Dominantní postavení mezi nestátními organizacemi pak má Renarkon o. p. s., jehož programy představovaly 10,6 % všech programů realizovaných v uplynulém školním roce na ostravských školách. Ačkoliv se tento poskytovatel věnuje práci v oblasti drogové závislosti, jeho preventivní programy pokrývají široké spektrum rizikového chování. Například preventivní program „Bud’ OK“ se zaměřuje kromě prevence závislosti i na prevenci šikany, agresivních projevů a kyberšikany.²¹

²⁰ Seznam všech škol, které ve školním roce 2017/2018 realizovaly alespoň 1 vlastní program je součástí příloh – PŘÍLOHA 2.

²¹ Abecední seznam všech poskytovatelů, nejen z řad nestátních organizací, kteří realizovali na ostravských školách ve školním roce 2017/2018 alespoň 1 program je součástí příloh – PŘÍLOHA 3.

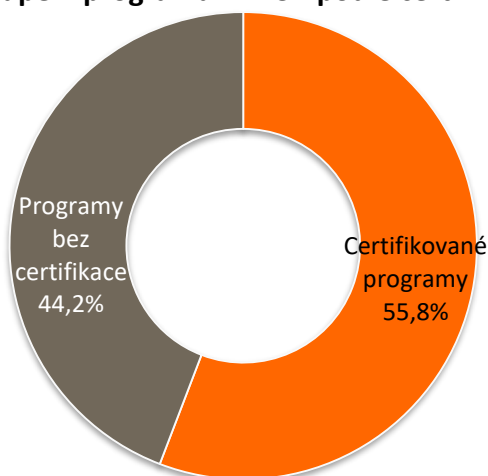
TABULKA 3: Nejčastější poskytovatelé programů PPRCH z řad nestátních organizací; celkem programů 632

Nejčastější poskytovatelé programů PPRCH z řad nestátních organizací	
Název poskytovatele (počet realizování programů)	Podíl
Renarkon o. p. s. (67)	10,6%
Poradna pro primární prevenci o.s. (39)	6,2%
AZ HELP, z.s. (31)	5,7%
Pavučina o.p.s. (21)	3,3%
Bílý nosorožec, o.p.s. (20)	3,2%
Centrum pro rodinu a sociální péči, z. s. (13)	2,1%
EXIT TOUR, Křesťanská akademie mladých, z.s. (11)	1,7%
Prevalis, z. s. (11)	1,7%
Nadační fond Nové Česko (10)	1,6%
Celkem	36,1%

Poskytovatelé programů PPRCH mohou zažádat o certifikaci nabízených programů. Certifikace představuje způsob, jak ohodnotit a potvrdit, že nabízený program, je dostatečně komplexní a jeho náplň odpovídá objektivně stanoveným měřítkům kvality pro tento druh služby. Certifikaci má od roku 2013 ve své gesci Národní ústav pro vzdělávání.²² Skutečnost, že školy vybíraly programy PPRCH o něco častěji mezi těmi certifikovanými, 55,8 % ku 44,2 %, viz graf 4, může poukazovat na to, že certifikaci školy důvěřují a považují ji za dobrý způsob, jak „rozdělit nabízené programy na dobré a méně dobré (špatné)“. Tato skutečnost může být ale také odrazem jednoduše vysokého podílu certifikovaných programů v celkové nabídce programů PPRCH v Ostravě. Za zmínku ještě stojí, že dohromady 26 škol, využívalo jen certifikovaných programů PPRCH. Tento počet představuje mezi všemi školami 29,5 %. Ryze certifikované programy tedy využívala téměř třetina všech škol.

GRAF 4: Zastoupení programů PPRCH podle certifikace; celkem programů: 559

Zastoupení programů PPRCH podle certifikace

²² Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace> [7. 12. 2018]

Tématu certifikace se týká i tabulka 4. Ta ukazuje porovnání využívání certifikovaných programů PPRCH mezi základními a středními školami. Z tabulky plyne, že certifikované programy byly častěji využívány základními školami, 63,6 % (ZŠ) oproti 42,7 % (SŠ). Tato skutečnost může být dána cíleným rozhodnutím velké části základních škol využívat certifikované programy. Toto cílené rozhodnutí se může opírat o důvěru v certifikační systém jako nástroj výběru skutečně kvalitních programů nebo o vlastní dobrou zkušenost s certifikovanými programy. Častější využívání certifikovaných programů základními školami může být ale také dáno větší nabídkou certifikovaných programů určených pro děti do 15 let než nabídkou certifikovaných programů určených pro mládež starší 15 let. Z dříve uvedených zjištění také víme, že základní školy častěji než střední využívaly nestátní organizace jako realizátory programů PPRCH. Tyto organizace přitom o získání certifikátu často usilují, neboť tím jednak posilují vlastní symbolický status, jednak zvyšují šance na získání dotace na činnost od MŠMT ČR. Naproti tomu střední školy častěji než základní využívaly programů vlastních. Školy samy přitom o získání certifikátu neusilují.

TABULKA 4: Zastoupení programů PPRCH podle certifikace - porovnání základních a středních škol; celkem programů: 548

Zastoupení programů PPRCH podle certifikace - porovnání základních a středních škol		
	ZŠ	SŠ
<i>Certifikované programy</i>	63,6%	42,7%
<i>Programy bez certifikace</i>	36,4%	57,3%
<i>Celkem</i>	100,0%	100,0%

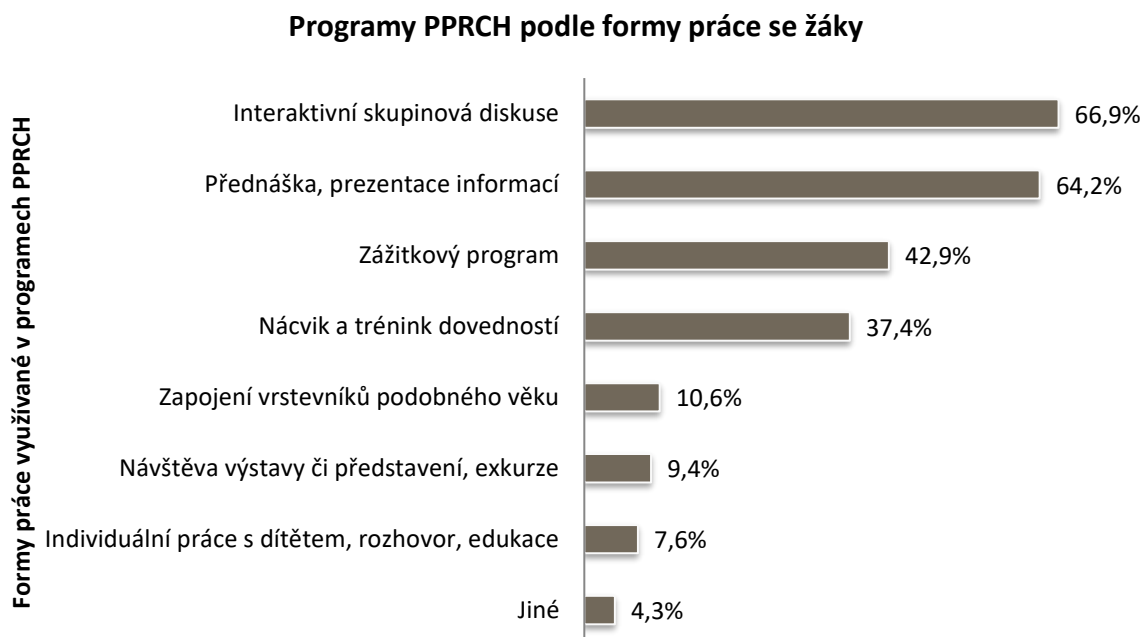
Tabulka 5 zobrazuje porovnání programů s certifikací a bez ní mezi jednotlivými typy poskytovatelů. Z tabulky lze tedy odvodit, kteří poskytovatelé realizovali v uplynulém školním roce na ostravských školách častěji certifikované programy a kteří naopak dělali spíše programy bez certifikace. Data jsou uváděna v absolutních číslech. Převahu certifikovaných programů lze pozorovat u nestátních organizací (180 ku 77), Městské policie Ostrava (69 ku 22), Policie ČR (21 ku 12), školských zařízení (16 ku 11) a u skupiny více subjektů realizujících program (4 ku 2). Necertifikované programy naopak převažovaly mezi programy realizovanými svépomocí (80 ku 1), mezi programy realizovanými jinými typy subjektů (25 ku 10) a mezi komerčními subjekty (15 ku 9).

TABULKA 5: Zastoupení programů PPRCH podle certifikace mezi jednotlivými typy poskytovatelů; celkem programů: 556

Zastoupení programů PPRCH podle certifikace mezi jednotlivými typy poskytovatelů		
	Certifikované programy	Programy bez certifikace
Nestátní organizace	180	77
Městská policie	69	22
Škola sama	1	80
Policie ČR	21	12
Jiný typ subjektu	10	25
Školské zařízení	16	11
Komerční subjekt	9	15
Více subjektů	4	2
Státní zdravotní ústav	1	1

Programy PPRCH využívají k předávání informací o rizikových jevech žákům celou řadu prostředků. Graf 5 seznamuje čtenáře se zastoupením různých forem práce se žáky při programech PPRCH. Z dat plyne, že existují dvě dominantní formy práce se žáky využívané na programech PPRCH. Interaktivní skupinová diskuze představovala formu práce využívanou 66,9 % všech programů. Interaktivní skupinová diskuze umožňuje žákům rozvíjet dané téma v rozhovoru mezi sebou, reagovat na postřehy spolužáků, posouvat společně téma vpřed. Přednáška či prezentace informací byla využívána 64,2 % všech programů. Tento „tradiční“ způsob výuky je tedy využíván hojně, nicméně zpravidla v kombinaci s dalšími „novějšími“ způsoby. Programy PPRCH si tedy nelze představovat jen jako standardní vyučovací hodiny opírající se o frontální výuku, přednes odborných informací a jednosměrnou komunikaci lektor – žáci. Často realizované byly zážitkové programy (psychohry, sociální hry, aktivity opírající se o různé formy dramaterapie apod.) představující 42,9 % všech programů. Návuk a trénink dovedností je forma práce typická například pro dopravní výchovu, kdy se žáci učí na dopravním hřišti pravidlům silničního provozu a dodržování zásad bezpečnosti pohybu po obci. Programy využívající tuto formu tvořily 37,4 % všech programů. Ostatní formy práce byly zastoupeny výrazně menší měrou. Pro doplnění je třeba zmínit, že součet procent v grafu 5 přesahuje hodnotu 100,0 % s ohledem na možnost označit více variant forem práce u jednoho programu.

GRAF 5: Programy PPRCH podle formy práce se žáky; celkem programů: 489

Tabulka 6 seznamuje čtenáře s preferovanými formami práce v programech jednotlivých poskytovatelů. Představuje tedy o něco detailnější vhlad do tématu forem práce se žáky na programech PPRCH. Data jsou uváděna v absolutních číslech. Tabulka jasně ukazuje, že pokud jde o jednotlivé typy poskytovatelů, dominantní formou práce se žáky byla přednáška a prezentace informací. Tato forma práce byla nejčastější u programů Městské policie Ostrava (62), Policie ČR (29) či komerčních subjektů (20). Naproti tomu interaktivní skupinová diskuze, která se z grafu 5 zdála být nejhojněji využívanou formou práce, byla převažující jen v programech nestátních organizací (178), společně se zážitkovým programem (39) pak také v programech PPRCH, které si školy realizovaly samy (40). Zajímavá je situace u školských zařízení, která téměř stejnou měrou využívala interaktivní skupinové diskuze (13), přednášky a prezentace informací (14), zážitkové programy (15) a návčik a trénink dovedností (13).

TABULKA 6: Programy PPRCH podle formy práce se žáky mezi jednotlivými typy poskytovatelů; celkem programů: 481

Programy PPRCH podle formy práce se žáky mezi jednotlivými typy poskytovatelů								
	Interaktivní skupinová diskuse	Přednáška, prezentace informací	Zážitkový program	Nácvik a trénink dovedností	Zapojení vrstevníků podobného věku (tzv. peer prvek)	Návštěva výstavy či představení, exkurze	Individuální práce s dítětem, rozhovor či edukace	Jiné
Nestátní organizace	178	120	112	84	19	13	14	5
Městská policie	44	62	8	27	2	1	3	3
Škola sama	40	31	39	27	14	9	8	12
Policie ČR	19	29	6	9	1	0	2	0
Jiný typ subjektu	15	29	14	14	5	13	4	1
Školské zařízení	13	14	15	13	6	2	4	0
Komerční subjekt	13	20	10	5	3	3	1	0
Více subjektů	2	2	4	1	1	2	1	0
Státní zdravotní ústav	1	2	0	0	0	1	0	0

Vzhledem k tomu, že název programu PPRCH ani název jeho poskytovatele nemusejí zhola nic vypovídat o náplni programu, je součástí elektronického výkaznictví i dotaz směřující ke zjištění typu rizikového chování, na něž je zaznamenaný program zaměřen. Zastoupení programů PPRCH podle typu rizikového chování zobrazuje graf 6. Důležitou informací pro čtenáře je poučení, že graf nelze číst pouze jako „preferenci programů podle typů rizikového chování“. Spíše je potřeba hledat, co stálo za tím, že školní metodici prevence preferovali programy předcházející některým typům rizikového chování před programy předcházející jiným typům rizikového chování. Předpokládáme, že preference programů předcházející určitým typům rizikového chování je dána:

- aktuálním stavem v oblasti rizik, některá rizika mohou školní metodici prevence vyhodnocovat jako vyšší než jiná, či
- lepším pokrytím určitých témat v nabídce programů, resp. horším pokrytím jiných témat.²³

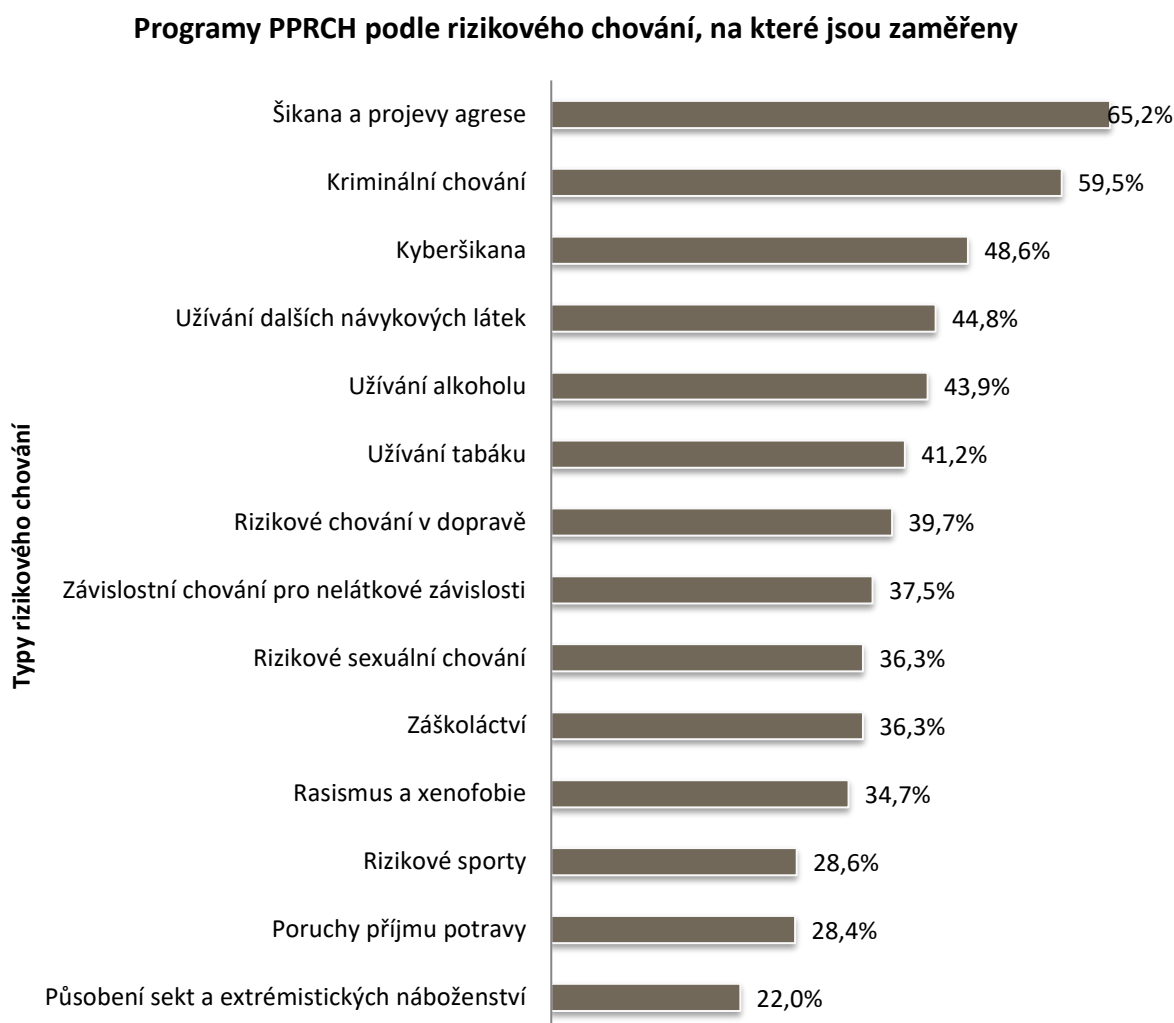
Graf tedy může také zobrazovat míru ohrožení žáků různými riziky či pokrytí různých témat programy PPRCH. Největší část programů se zaměřovala na prevenci šikany a projevů agrese, 65,2 %. Více než polovina programů se pak věnovala předcházení kriminálního chování, 59,5 %. Do této kategorie byly zařazovány i některé socio-patologické jevy, které by si možná zasloužily samostatnou kategorii, díky čemuž by bylo možno sledovat pokrytí těchto témat v preventivních aktivitách škol. Jedná se

²³ Nabízí se i další vysvětlení preference programů zaměřujících se na určitý typ rizikového chování před jinými. Může zde sehrávat roli rutina či určitá setrvačnost volby témat programů.

například o domácí násilí či stalking. Téměř polovina všech programů se zaměřovala na prevenci kyberšikany a kybergroomingu, 48,6 %. Rizikům plynoucím z pohybu ve virtuálním světě se věnovaly ještě programy předcházející netolismu,²⁴ tedy závislosti na surfování po internetu. Tyto programy však nejsou evidovány samostatně ale společně s programy zaměřenými na prevenci nelátkových závislostí. Takové programy byly mezi všemi programy PPRCH zastoupeny 37,5 %. O něco větší podíly programů se soustřeďovaly na prevenci závislostí na drogách, 44,8 %, alkoholu, 43,9 %, a tabáku, 41,2 %. Prevence rizikového chování v dopravě, typická pro programy realizované na prvním stupni základních škol, představovala 39,7 % programů. Prevenci rizikového sexuálního chování se zdánlivě věnuje 36,3 % programů. „Zdánlivě“ uvádíme proto, že do této skupiny jsou řazeny i programy věnující se spíše rodinné výchově. Tyto programy však v nabídce typů rizikového chování ve výkaznictví není kam jinam zařadit, a proto jsou často zařazovány zde. Rizikové sexuální chování však nemusí s rodinnou výchovou přímo souviset. Zajímavé je, že prevenci záškoláctví se věnovalo jen 36,3 % programů. Tento nešvar je přitom v otevřených vyjádřeních školních metodiků prevence (viz níže) vnímán jako velmi palčivý. Důvodem může být problém najít či vytvořit dobrý preventivní program efektivně řešící tento problém, nebo vůbec malá nabídka takových programů. Více než třetina programů se ještě věnovala prevenci rasismu a xenofobie, 34,7 %. Opět se nejedná o vysoké procento. Přitom je sporné, zda lze například soužití různých etnických a sociálních skupin v ČR označit jako bezproblémové. Tématu nepřítomnosti některých dalších typů rizikového chování ve výčtu bude věnován prostor v doporučeních této práce. Pro doplnění je třeba zmínit, že součet procent v grafu 6 přesahuje hodnotu 100,0 % s ohledem na možnost označit více variant forem práce u jednoho programu.

²⁴ Někdy též „netholismu.“

GRAF 6: Programy PPRCH podle rizikového chování, na které jsou zaměřeny; celkem programů: 531

Různí poskytovatelé se ve svých programech realizovaných na ostravských školách v uplynulém školním roce zaměřovali na různé typy rizikového chování. Toto porovnání je uvedeno v tabulce 7. Tabulka uvádí absolutní hodnoty. Šikana a projevy agrese byly například nejčastějšími tématy u programů realizovaných nestátními organizacemi (152) a samotnými školami (58). Na kriminální chování se zase, z logiky věci, hodně soustřeďovaly programy realizované Městskou policií Ostrava (80) a Policií ČR (27). Městská policie se také poměrně hojně věnovala prevenci rizikového chování v dopravě (60). V případě školských zařízení a komerčních subjektů nelze označit jen jeden typ programů jako dominantní. Například školská zařízení se hojně věnovala programům předcházejícím kyberšikaně (15), šikaně (12) a rizikovému sexuálnímu chování (11). Komerční subjekty se zase zabývaly prevencí kriminálního chování (13), šikany (12) a prevencí rizikového sexuálního chování (11).

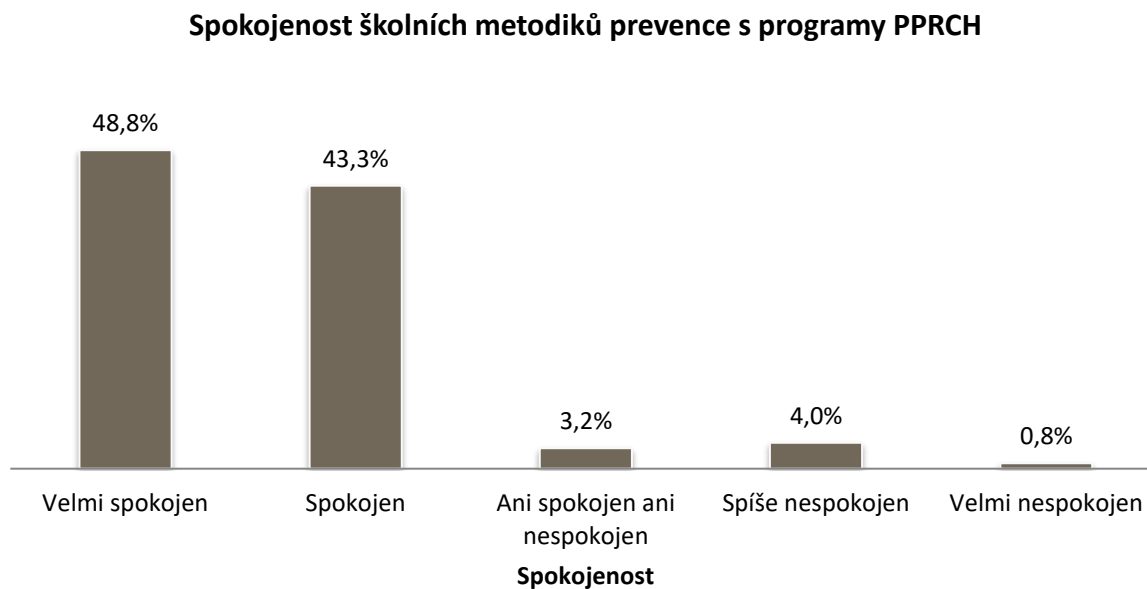
TABULKA 7: Programy PPRCH podle rizikového chování, na které jsou zaměřeny mezi jednotlivými typy poskytovatelů; celkem programů: 525

Programy PPRCH podle rizikového chování, na které jsou zaměřeny mezi jednotlivými typy poskytovatelů														
	Šikana a projevy agrese	Kriminální chování	Kyberšikana	Užívání dalších návykových látek	Užívání alkoholu	Užívání tabáku	Rizikové chování v dopravě	Závislostní chování pro nealátkové závislosti	Rizikové sexuální chování	Záškolačství	Rasismus a xenofobie	Rizikové sporty	Poruchy příjmu potravy	Působení sekt a extrémistických náboženství
<i>Nestátní organizace</i>	152	105	118	106	101	94	62	82	103	69	88	54	70	53
<i>Městská policie</i>	58	80	41	41	40	39	60	34	20	45	25	27	18	19
<i>Škola sama</i>	58	40	36	33	33	29	23	31	19	31	30	23	23	13
<i>Policie ČR</i>	19	27	18	16	14	13	15	13	8	14	11	9	7	7
<i>Jiný typ subjektu</i>	18	28	11	13	15	15	20	10	10	9	11	15	8	8
<i>Školské zařízení</i>	12	8	15	7	5	4	8	7	11	4	2	4	3	2
<i>Komerční subjekt</i>	12	13	7	9	10	10	10	7	11	6	6	6	9	5
<i>Více subjektů</i>	5	1	2	1	3	3	1	2	0	4	1	3	1	0
<i>Státní zdravotní ústav</i>	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0

Prostřednictvím výkaznictví mohli školní metodici prevence také ohodnotit programy, které se na školách realizovaly. Toto hodnocení je přitom zcela subjektivní a opírá se o standardní školní škálu 1 až 5, kde 1 znamená, že metodik byl s programem velmi spokojen a 5 že, metodik byl s programem velmi nespokojen. Prostřední hodnota 3 představuje hodnocení vyjádřené slovně jako „ani spokojen, ani nespokojen“, tzn., neznamená „nevím“. Metodici hodnotili realizované programy ve výkaznictví pouze v rámci jediné otázky. V odpovědi na příslušnou otázku tedy vyjadřovali svou celkovou spokojenost s konkrétním programem. Výkaznictví nenabízí důkladnější hodnocení spokojenosti, mapující různé aspekty programů (osobnost lektora, prostor, pomůcky, využití různých forem práce, efektivitu programu, dopad programu, kvalitu práce s tématem apod.). Zůstává tedy otázkou, jaký aspekt měl ten který konkrétní školní metodik prevence na mysli, když hodnotil konkrétní program. Jelikož lze předpokládat, že školní metodici prevence nemuseli mít v této věci stejnou představu, je těžké výsledná zjištění interpretovat. I proto je třeba dodat, že uvedené hodnocení nemusí mít naprosto nic společného s kvalitou programů či jejich dopadem (efektem na chování žáků). Graf 7 ukazuje, že školní metodici prevence byli velmi spokojeni s téměř polovinou programů, 48,8 %.

Spokojeno s programem bylo pak 43,3 % školních metodiků prevence. Programy byly tedy zpravidla hodnoceny známkami 1 nebo 2. Naproti tomu známky 3, 4 nebo 5 byly takřka nevyužívané.

GRAF 7: Spokojenost školních metodiků prevence s programy PPRCH; celkem programů: 603

Tabulka 8 ukazuje hodnocení programů jednotlivých poskytovatelů. Z tabulky je opět zřejmý trend hodnotit programy převážně kladně, známkou 1 nebo 2.

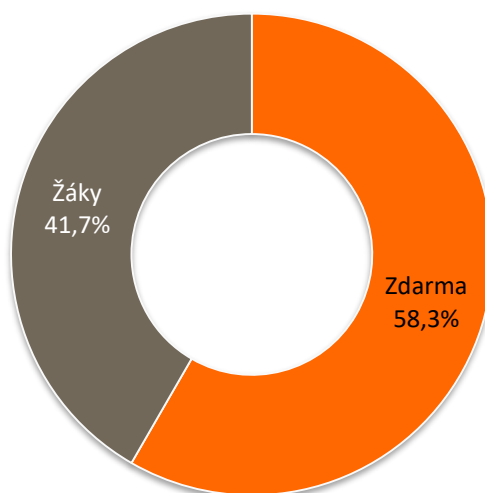
TABULKA 8: Spokojenost školních metodiků prevence s programy PPRCH mezi jednotlivými typy poskytovatelů; celkem programů: 592

Spokojenost školních metodiků prevence s programy PPRCH mezi jednotlivými typy poskytovatelů					
	Velmi spokojen	Spokojen	Ani spokojen ani nespokojen	Spíše nespokojen	Velmi nespokojen
<i>Nestátní organizace</i>	113	121	12	19	0
<i>Městská policie</i>	42	56	2	1	1
<i>Škola sama</i>	50	25	2	1	1
<i>Policie ČR</i>	22	14	0	2	0
<i>Jiný typ subjektu</i>	26	12	0	0	1
<i>Školské zařízení</i>	18	11	2	0	1
<i>Komerční subjekt</i>	12	14	1	0	0
<i>Více subjektů</i>	5	2	0	0	1
<i>Státní zdravotní ústav</i>	2	0	0	0	0

Ačkoliv realizace primární prevence je pro školy povinná, stává se, že za některé programy si musejí žáci doplácet.²⁵ Ve výkaznictví je u každého programu tato skutečnost uvedena. Neuvádí se však již výše částky. Programy tedy lze rozdělit do dvou skupin. Jedna je představována programy pro žáky bezplatnými (tzn. hrazenými z různých dotací, z rozpočtu školy, poskytovatelem programu, sponzorem apod.), druhá programy zpoplatněnými (zde jsou řazeny všechny programy, za něž žáci platí, bez ohledu na výši částky či skutečnost, zda poplatek pokrývá veškeré náklady či jen část a jedná se vlastně o doplatek). Z grafu 8 plyne, že školy raději volí programy bezplatné. Tyto programy představují 58,3 % všech programů. Důvodem může být snaha škol umožnit účast na programu všem žákům, dostatečná nabídka bezplatných programů, možnost zajistit dotování placených programů či realizace množství programů svépomocí, tzn. zdarma, viz graf 3.

GRAF 8: Způsob hrazení programů PPRCH; celkem programů: 576

Způsob hrazení programů PPRCH

Jednotliví poskytovatelé programů se liší v tom, jaký objem programů realizovaných ve školním roce 2017/2018 nabízeli bezplatně a jaký objem programů byl hrazen žáky. Placené programy byly častější mezi nestátními organizacemi (181 ku 80) a mezi komerčními subjekty (16 ku 11). Uvedená zjištění jsou zaznamenána v tabulce 9.

²⁵ Viz Část I. - Vymezení základních pojmů

TABULKA 9: Způsob hrazení programů PPRCH mezi jednotlivými typy poskytovatelů; celkem programů: 571

Způsob hrazení programů PPRCH mezi jednotlivými typy poskytovatelů		
	Zdarma	Žáky
Nestátní organizace	80	181
Městská policie	90	3
Škola sama	62	15
Policie ČR	35	1
Jiný typ subjektu	26	11
Školské zařízení	22	8
Komerční subjekt	11	16
Více subjektů	4	4
Státní zdravotní ústav	2	0

Záměrem poslední tabulky této kapitoly je postihnout, zda nějakým způsobem souvisí spokojenost školních metodiků prevence s programem a způsob hrazení programu, tzn. skutečnost, za byl program bezplatný nebo placený žáky. Pro zjištění této skutečnosti byl použit test dobré shody,²⁶ který prokázal vztah mezi spokojeností školních metodiků prevence s programy a způsobem hrazení.²⁷ Jak dokládá i tabulka 8, ukazuje se, že vybírání poplatku za program se projevuje v poklesu podílu ŠMP hodnotících program známku 1 (52,7 % ku 46,2 %). Jelikož však naprostá většina programů je hodnocena známkami 1 nebo 2, jedná se pouze o slabou relaci. Příčinou popsaného vztahu může být přísnější metr, který berou ŠMP na hodnocení zpoplatněných programů, dle logiky „když už za to platíme, tak ať to za něco stojí“. Nelze však ani zatratit myšlenku, že placené programy mohou mít o něco nižší kvalitu, než neplacené. Řeč je však stále o kvalitě dobré či velmi dobré.

TABULKA 10: Porovnání způsobu hrazení programů a spokojenosti školních metodiků s programem; celkem programů: 570

Porovnání způsobu hrazení programů se spokojeností školních metodiků prevence s programem								
		Spokojenost školních metodiků prevence s programy:					Celkem	
		velmi spokojen	spokojen	ani spokojen ani nespokojen	spíše nespokojen	velmi nespokojen		
Způsob hrazení programů:	zdarma	Počet	176	142	10	3	3	334
		%	52,7%	42,5%	3,0%	,9%	,9%	100,0%
	placený žáky	Počet	109	100	8	19	0	236
		%	46,2%	42,4%	3,4%	8,1%	0,0%	100,0%
Celkem		Počet	285	242	18	22	3	570
		%	50,0%	42,5%	3,2%	3,9%	,5%	100,0%

²⁶ Tzv. chí kvadrát test. Jedná se o test ověřující předem danou hypotézu o vztahu mezi nominálními nebo ordinálními proměnnými uspořádanými do tzv. kontingenční tabulky.

²⁷ Na hladině $p = 0,000$

Celkový stav primární prevence na školách v Ostravě: úspěchy a cíle

Školní metodici prevence měli za úkol uvést ve výkazech úspěchy školy, na které jsou zaměstnání, v oblasti prevence rizikového chování. K uvedeným úspěchům měli ŠMP také doplnit, jak se jich podařilo dosáhnout. Stejně tak měli ŠMP vymezit, na jaké cíle by se v nadcházejícím období rádi soustředili, kam konkrétně by rádi směřovali své úsilí, jaké typy rizikového chování by rádi podchytili. Odpovědi na tyto dvě otázky zobrazuje mapa 1. Volné odpovědi ŠMP byly v tomto případě zpracovány kvalitativně, neboť se v mnoha případech jednalo o obsáhlé výklady zahrnující popisy vztahů, různé úhly pohledu na věc apod. Takové odpovědi by bylo poměrně náročné kvantifikovat a vlastně i nedůležité. V analýze těchto otázek totiž nejde o zachycení počtů, ale spíše souvislostí. Mapa 1 tedy zaznamenává směry, jakými bylo téma ŠMP rozvíjeno, bez ohledu na to, kolik ŠMP ten který směr vytyčilo. Snahou mapy 1 je postihnout, které kroky je třeba podniknout k tomu, aby bylo dosaženo úspěchů uvedených na konci mapy. Tyto kroky přitom nemusí následovat v předložené souslednosti, jedná se pouze o náhodně sestavené pořadí. Jednotlivé školy se liší v tom, zda pro ně naznačené kroky představují již úkoly vyřešené (jsou tedy součástí odpovědí na otázku o dosažených úspěších), či úkoly, na jejichž vyřešení se škola teprve v nadcházejícím období chystá (jsou tedy součástí odpovědí na otázku o stanovených cílech). Mapa 1 tedy dává dohromady informace zjištěné z odpovědí na obě otázky a lze na ni pohlížet současně i jako na přehled úspěchů i jako na přehled cílů. Úspěchy i cíle jsou totiž jen dva pohledy na totéž, a sice fungující preventivní program. Vzhledem k tomu, že ŠMP měli v obou otázkách formulovat svou odpověď vlastními slovy, je celkový počet odpovědí nižší, než celkový počet škol s uzavřeným výkazem (93). Respondenti totiž v mnoha případech neradi vypisují své odpovědi, a proto otevřené otázky ponechávají nevyplněné. Údaj o celkovém počtu odpovědí na obě otázky je k nalezení v titulku mapy.

Mapa 1 představuje odpověď na otázku, co je záměrem primární prevence. A to eliminovat, snížit či alespoň oddálit rizikové chování. Na základě analýzy odpovědí bylo vymezeno více kroků k dosažení tohoto cíle. Tyto kroky lze přitom rozlišit do 4 skupin. Rozlišovacím kritériem je činitel. Konkrétně byly rozlišeny kroky podniknuté:

- pedagogy (hnědé panely),
- školou (oranžové panely),
- ŠMP a týmem okolo MPP (zelené panely) a
- dalšími zainteresovanými subjekty - rodiče, PPP, OSPOD, žáci apod., (modrý panel).

Pro dosažení záměru eliminace rizikového chování je také nezbytná správná a včasná identifikace nejnaléhavějších rizik (šedé panely).

PEDAGOGOVÉ

Zásadním krokem k eliminaci rizikového chování je zlepšení povědomí pedagogů o této oblasti. Toho lze docílit neformálním i formálním vzděláváním, absolvováním odborných kurzů a seminářů zaměřených na problematiku rizikového chování a jeho prevence.

Ráda bych uskutečnila preventivní aktivity pro rodiče a proškolila pedagogický sbor v oblasti, ve které máme mezery (důslednost při omlouvání absence, zákazu používání mobilních telefonů ve výuce). Také bych ráda svým kolegyním nabídla sebezkušenostní výcvik, který je nedílnou součástí praxe pedagoga.

Vyškolенý pedagog si je vědom potřebnosti monitoringu vztahů mezi žáky ve třídě a ve škole. Díky tomu může zavčas rozpoznávat problémy v kolektivu a předcházet jejich prohlubování. Monitoring se ale může podepsat na snížení individuálních problémů žáků.

Větší všímavost kolegů, se projevila na snížení většiny faktorů rizikového chování žáků ve škole.

Vyškolенý pedagog dále dovede efektivně vést třídnické hodiny a využívat je jako nástroj primární prevence. Zavedení třídnických hodin a dovednost třídního učitele vést tyto hodiny je ŠMP vnímána jako zásadní pilíř prevence rizikového chování mezi žáky.

Zavedení třídnických hodin včetně jejich náplně - neřeší se zde provozní záležitosti, pracovalo se na pravidlech třídy, stmelování kolektivu...

V porovnání s minulým školním rokem proběhlo v tomto školním roce více aktivit zaměřených na problematiku primární prevence. Bylo to díky tomu, že někteří učitelé přišli s nápadem nebo přímo s nabídkou preventivního programu, který by se měl uskutečnit. Za podpory vedení školy byly zavedeny třídnické hodiny, což není pravidlem na středních školách našeho typu, které umožnily vytvářet lepší pozitivní vztahy ve třídách, vztahy učitel a žák. Také mne potěšilo, že většina učitelů třídnickou hodinu připravovala zodpovědně a tím ty hodiny využívala efektivně. Většina kolegů témata primární prevence zařadila do výukových hodin ve svých předmětech, čímž se podílela na plnění cílů Minimálního preventivního programu školy.

Význam je přikládán také roli pozitivní motivace žáků ze strany pedagogů, ve výchově nemá být pouze „strašení“ kázeňskými tresty.

ŠKOLA

Na základě analýzy odpovědí ŠMP lze definovat 3 zásadní kroky, které mohou k eliminaci rizikového chování podniknout školy. Významným krokem je stanovení jednotných a srozumitelných pravidel řešení nežádoucích jevů a jejich důsledné dodržování ze strany pedagogů. Nestejný postup řešení naopak otvírá žákům prostor manipulovat s řádem či pedagogy a nadále si tak uchovávat a prohlubovat nevhodné návyky. (Tento problém se týká například záškoláctví a skrytého záškoláctví.)

Podařilo se zavést jednotné a srozumitelné pravidla pro žáky při nedodržování školního řádu (pozdní příchody, zapomínání pomůcek).

Na straně školy je dále zásadním krokem směrem k eliminaci rizikového chování zaměstnání školního psychologa (alespoň na částečný úvazek). Mnoho rizik je totiž odrazem tíživé situace (rodin) žáků, která vyžaduje konzultaci s odborníkem z oblasti psychologie. Pokud ŠMP postrádá mezi svými kolegy psychologa, omezuje to jeho možnost rychle a efektivně řešit výskyt rizikového chování u některých žáků. Valná část ŠMP zastává na škole i další funkce, typicky je to třídnictví.²⁸

Podařilo se vytvořit funkční školní poradenské pracoviště (výchovný poradce + školní metodik prevence + školní psycholog), které díky pravidelným schůzkám a vzájemnému předávání informací společně koordinuje preventivní činnosti.

ŠMP se často ocitají v situaci, kdy nejsou schopni plnit své povinnosti důsledně a zároveň tak, aby nepřesáhli čas, který mají k výkonu všech svých funkcí na škole k dispozici, resp. který mají zaplacen. Výsledkem může být dvojitá situace. Buď neplní ŠMP svou funkci (či další své funkce) do takové míry, do jaké by bylo třeba, nebo veškeré své funkce splňuje dostatečně, využívá k tomu ale i přesčas. Část práce, kterou odvádí, může tedy být nehorována. Tento problém (jeho existence a míra) je odvislý od velikosti a typu školy a může být řešen například zkrácením druhého úvazku ŠMP nebo, dle rad ŠMP ve výkazech, alespoň zamezením kombinace ŠMP s časově náročným třídnictvím. Výsledkem by měla být větší časová dotace na práci v oblasti primární prevence.

²⁸ Viz Potřeby školních metodiků prevence - GRAF 13.

V následujícím školním roce již nebudu třídním učitelem, tudíž budu mít více času a energie na plánování a výběr vhodných preventivních programů dle potřeb třídních učitelů.

ŠMP a DALŠÍ TVURCI MPP ŠKOLY

Pro vytvoření kvalitního preventivního programu je nezbytné (kromě správné identifikace nejnaléhavějších rizik - viz šedé panely) důsledně evaluovat každý proběhlý program a z případných nedostatků vyvodit patřičné důsledky, a to včetně případné změny poskytovatele programu PPRCH. MPP by ve svých prostředcích neměl zaběhnout do rutiny neustálého opakování stejných programů stejných poskytovatelů bez využívání zpětné vazby, zjišťování efektu či využitelnosti účasti na programu. Oporu lze hledat v nabídkách specializovaných externích poskytovatelů, kteří mohou být napřed v odhalování a mapování některých rizik a nalézání způsobů jejich prevence. V rámci možností školy/žáků je také možné častěji realizovat pobytové kurzy (nikoliv pouze adaptační v prvních ročnících) zaměřené a na osobnostní a sociální rozvoj, podporu komunikačních dovedností a vytváření a upevňování správných návyků.

Chci se zaměřit na evaluaci jednotlivých programů, ihned po skončení, přímá diskuze s žáky. Na příští školní rok mám v plánu podobnou skladbu preventivních aktivit, protože odrážejí problémy, které nejčastěji jako ŠMP řeším, případně jako třídní učitel. Novinkou bude volné téma - zde chci vytvořit prostor pro žáky, aby si sami řekli (odhlasovali), které téma v oblasti prevence sociálně - patologického chování je zajímavá (tíží, co třeba aktuálně ve třídě řeší a neví si s tím rady).

DALŠÍ RELEVANTNÍ SUBJEKTY

Co se týče dalších činitelů účastných v primární prevenci realizované na školách, jedná se například o další pedagogy na škole, vedení školy, OSPOD, PPP, Policii ČR či obecní policii, školního psychologa a výchovného poradce. Naprosto zásadní roli pak sehrává komunikace s nejbližším okolím žáka, s jeho rodinou, známými, přáteli. Dobrá komunikace a spolupráce mezi zainteresovanými činiteli je pro zdar práce zásadní. Vhodné je nalézat formy, jak navazovat a udržovat kontakt s nejbližším okolím žáka skutečně preventivně, tedy dříve, než vznikne nějaký problém. Možné je například realizovat školní kluby, akce pro žáky i s jejich rodinami (sportovní odpoledne, tvořivé dílny, plesy) přednášky pro rodiče, sousedské akce (v případě některých ZŠ), a další atraktivní možnosti zapojení.

NEJNALÉHAVĚJŠÍ RIZIKA

Pro dosažení záměru eliminace rizikového chování je bezesporu nezbytná také správná a včasná identifikace nejnaléhavějších rizik. Ačkoliv typů rizikového chování je celá řada, ŠMP v odpovědích na analyzované otázky vyjmenovávaly jako zásadní rizika následující jevy. Fenomén (skrytého) záškoláctví je palčivým zejména pro obtížné zachycení a vyřešení. Zejména pak je náročné řešit skryté záškoláctví, tedy situaci, kdy dítě chybí, ale rodič či jiný zákonný zástupce nepřítomnost omlouvá, byť pro ni nevznikl žádný relevantní důvod. Záškoláctví je přitom spouštěčem či doprovodným jevem mnoha dalších rizikových projevů. Nepřítomnost ve škole navíc vede k nedostatečnému vzdělání, což pro žáka do budoucna obvykle znamená problémy v oblasti nacházení stabilního zaměstnání, možnosti uživit sebe a svou budoucí rodinu atd. Jako jeden ze způsobů, jak eliminovat (skryté) záškoláctví, se některým ŠMP vyplatilo stanovení jednotných a srozumitelných pravidel řešení nežádoucích jevů a jejich důsledné dodržování ze strany pedagogů (viz odstavec „škola“).

Více se musíme zaměřit na docházku žáků do školy - v současné době vznikl problém, kdy nám lékaři nepotvrzují návštěvu dítěte, proto vše omlouvají pouze rodiče, což v mnohých případech ukazuje na skryté záškoláctví. Třídní učitel nemá jinou možnost než uznat omluvené hodiny rodičů, kteří nechávají děti doma z různých podružných důvodů - jako je hlídání mladších sourozenců, nemají peníze na svačtinu pro dítě, nechce se jim vstávat, apod.

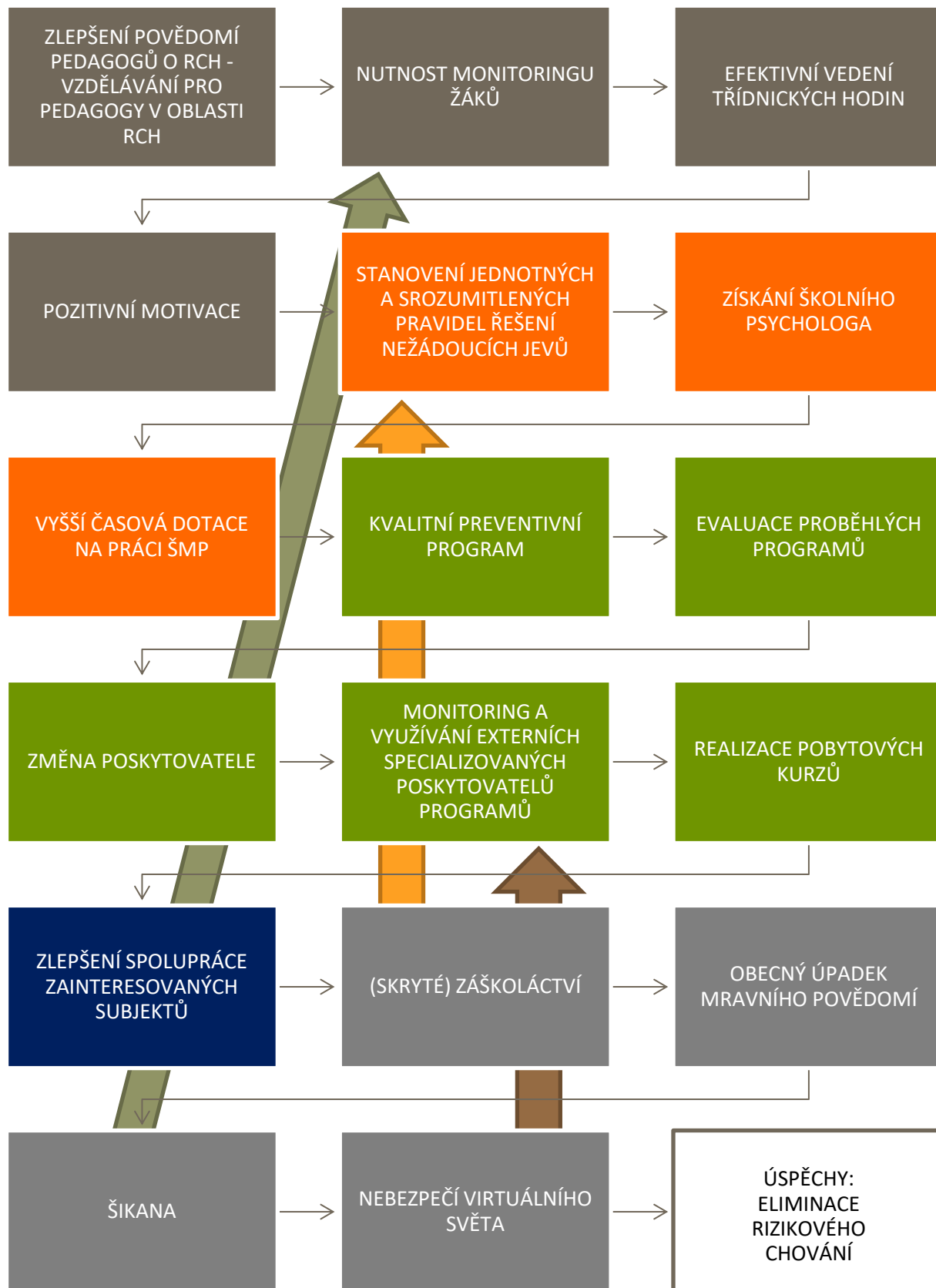
Zaznamenaný obecný mravní úpadek lze řešit prostřednictvím začlenění předmětu etiky či alespoň lekcí etiky. Na některých školách však tento předmět realizován je.

Pro boj proti šikaně ŠMP doporučují důsledný monitoring vztahů ve třídě a ve škole pedagogem (viz odstavec „pedagogové“).

Nebezpečím virtuálního světa se má na mysli kyberšikana, kybergrooming a závislostní chování (hry, netolismus). Tato rizika jsou zmiňovaná v souvislosti s programy PPRCH specializovaných externích poskytovatelů, kteří zpravidla mají tato rizika dobře zpracována (viz odstavec ŠMP a další tvůrci MPP školy“).

Pokusil bych se více zapracovat v oblasti prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti - počítačové hry, mobily.

MAPA 1: Odpověď na otázku „Co se Vám během školního roku v souvislosti s prevencí rizikového chování obzvláště podařilo a díky čemu?“, celkem odpovědi: 70 a na otázku „Co byste rádi v souvislosti s prevencí rizikového chování na vaší škole v příštím školním roce zlepšili či změnili?“, celkem odpovědi: 67

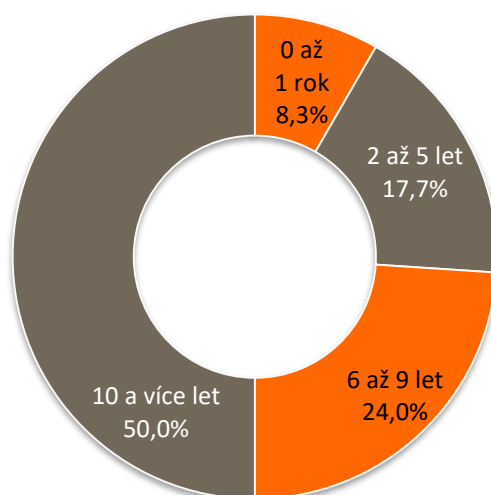
Potřeby školních metodiků prevence

Zdrojem dat pro tuto kapitolu byly opět elektronické výkazy preventivních aktivit. Práce školních metodiků prevence je ve výkazech pokryta celkem 7 otázkami, 6 uzavřenými - s předem vytvořenou nabídkou odpovědí a 1 otevřenou, v níž mají ŠMP formulovat svou odpověď vlastními slovy. Otevřené otázky představují dobrý způsob, jak nabídnout respondentovi prostor pro vlastní uchopení problému, zachycení různých souvislostí, vztahů. Jsou vlastně určitým kompromisem mezi klasickým dotazníkem a rozhovorem. Na druhou stranu je jejich nevýhodou nechuť mnoha respondentů formulovat vlastní vyjádření, psát. Proto takové formy otázek typicky množství respondentů vynechává. Proto zatímco na většinu otázek zpravidla odpovědělo všech 96 ŠMP,²⁹ na poslední - otevřenou otázku jich odpovědělo jen 78. Vzhledem k tomu, že plný počet, 96, se velmi blíží hodnotě 100, uvádíme výsledky analýzy v procentech.

Z odpovědí ŠMP jasně plyne, že většina z nich zastává svou funkci dlouhodobě. Rovných 50 % ŠMP je ve své funkci 10 let i déle. Téměř čtvrtina ŠMP, 24,0 %, pak má více než pětiletou praxi. Lze tedy říci, že ŠMP se mohou pro délku své praxe z valné části v problematice rizikového chování a možnostech jeho prevence (minimálně v rámci Ostravy) velmi dobře orientovat.

GRAF 9: Zastoupení školních metodiků prevence podle toho, jak dlouhou dobu zastávají svou funkci; celkem odpovědí: 96

Kolik let celkem Vy osobně vykonáváte funkci školního metodika prevence?

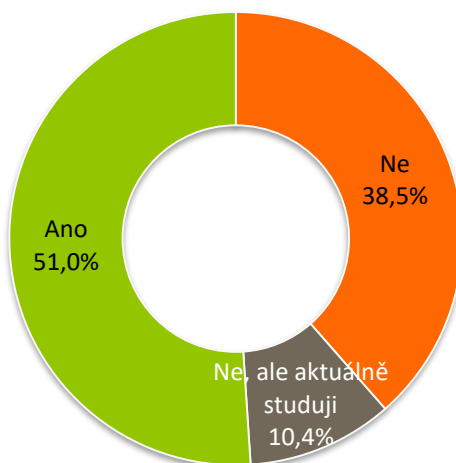
²⁹ Vzhledem k tomu, že elektronické výkaznictví za školní rok 2017/2018 nebylo v době psaní tohoto textu uzavřeno, byl celkový počet škol s vyplněným výkazem a jeho jednotlivými částmi v průběhu psaní textu proměnlivý. Proto celkový počet školních metodiků prevence - 96 neodpovídá celkovému počtu škol - 93. Vzhledem k tomu, že data nejsou mezi sebou nijak porovnávána a rozdíl je vzhledem k velikosti obou celků zanedbatelný, nepovažujeme tuto skutečnost za problém.

Znalosti ŠMP v oblasti rizikového chování a možnostech jeho prevence, stejně jako další související dovednosti potřebné k výkonu funkce ŠMP, lze podpořit příslušným vzděláním.

V první řadě je ŠMP nabízeno akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.³⁰ Toto vzdělání nabízí základní vhled do celé problematiky a lze jej dále rozvíjet pomocí jiných kurzů (viz graf 11). Jak ukazuje graf 10, toto vzdělání má ukončeno přibližně polovina všech ŠMP, 51,0 %. Další desetina, 10,4 %, toto vzdělávání aktuálně absolvuje. Zbýlá část, 38,5 %, toto vzdělání absolvované nemá a ani ho v současné době neabsolvuje.

GRAF 10: Zastoupení školních metodiků prevence podle absolvování akreditovaného studia; celkem odpovědí: 96

Máte ukončené akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.?

Co se týče absolvování dalších odborných akreditovaných kurzů k tématu primární prevence rizikového chování, nabízí graf 11 odpověď nejen na otázku, zda ŠMP takového vzdělání mají, ale i v jakém přibližném rozsahu (součet hodin za všechny absolvované kurzy, semináře apod.). Z grafu plyne, že pouze 20,0 % ŠMP nemá absolvováno žádné další vzdělání v oblasti prevence rizikového chování. Zbýlých 80,0 % ŠMP má absolvováno nějaké další vzdělávání na podporu své funkce. Největší část pak, přibližně 34,7 % ŠMP, absolvovala další vzdělávání v délce do 16 hodin.

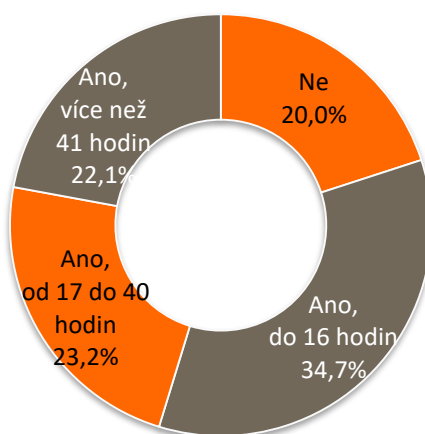
Zůstává nezodpovězenou otázkou, proč 38,5 % ŠMP nemá absolvováno akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb. a proč 20,0 % nemá ukončen ani žádný další kurz či seminář v oblasti prevence rizikového chování. Příčinou může být fakt, že se na účast na vzdělávání tyto ŠMP teprve chystají, nechutí či nedůvěra

³⁰ Zdroj: § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/35913> [7. 12. 2018]

k významu takového vzdělání, nedostatečná nabídka témat dalšího vzdělávání (některým ŠMP mohou chybět určitá konkrétní témata) či nedostatek financí na pokrytí výdajů (přímých i nepřímých) za vzdělávání.

GRAF 11: Zastoupení školních metodiků prevence podle účasti na vzdělávacích kurzech; celkem odpovědí: 95

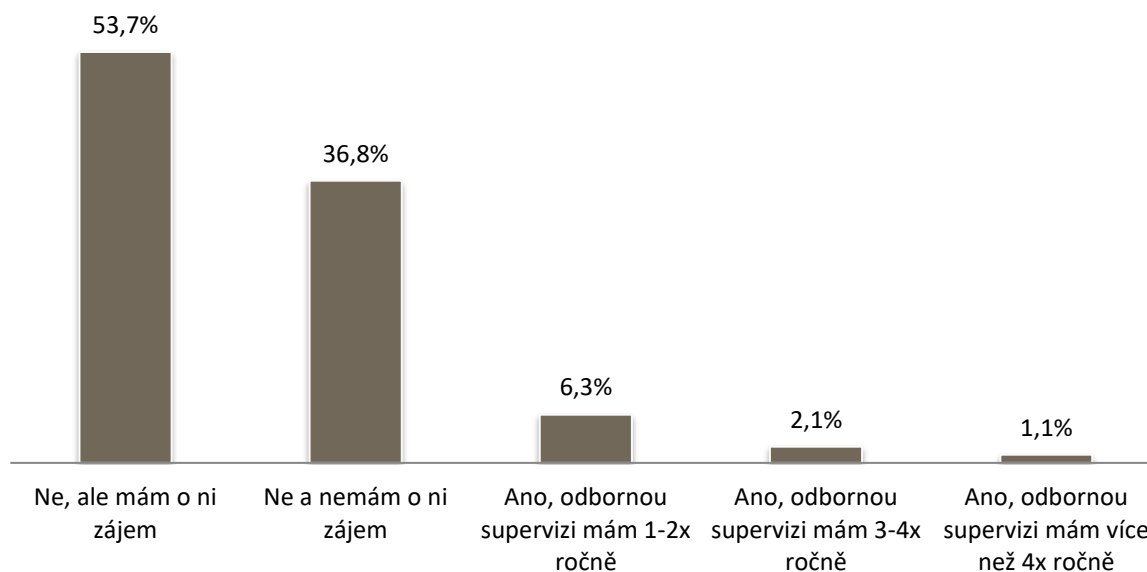
Absolvoval/a jste v posledních třech letech nějaké akreditované vzdělávací kurzy, semináře, konference či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování (kromě specializačního studia)?

Externí odborná supervize, tedy přítomnost odborníka při práci ŠMP a následné zhodnocení jeho postupů, je v zásadě nevyužívanou podporou práce ŠMP. Přitom více než polovina ŠMP, 53,7 % by o odbornou supervizi zájem měla, ačkoliv ji nevyužívá. Příčinou může být omezená dostupnost této služby, vysoké náklady na ni, nedostatečná podpora využívání této služby ze strany vedení školy apod. Více než třetina ŠMP, 36,8 % pak nejen že externí odbornou supervizi nevyužívá, ale ani o ni nemá zájem. Tento postoj lze opět interpretovat různými způsoby. Může se jednat o nedůvěru k této formě podpory dovedností, špatnou zkušenost s touto formou podpory dovedností z jiných oblastí práce, snaha vyhnout se vynakládání dalších financí na služby supervizora, nedůvěra ke konkrétnímu poskytovateli supervize či přesvědčení ŠMP, že ke své činnosti tuto formu podpory nepotřebuje. Externí odbornou supervizi využívá pravidelně pouze necelá desetina ŠMP. Největší část z nich, 6,3 %, pak využívá služeb supervizora 1 až 2 x ročně.

GRAF 12: Zastoupení školních metodiků prevence podle využívání supervize; celkem odpovědí: 95

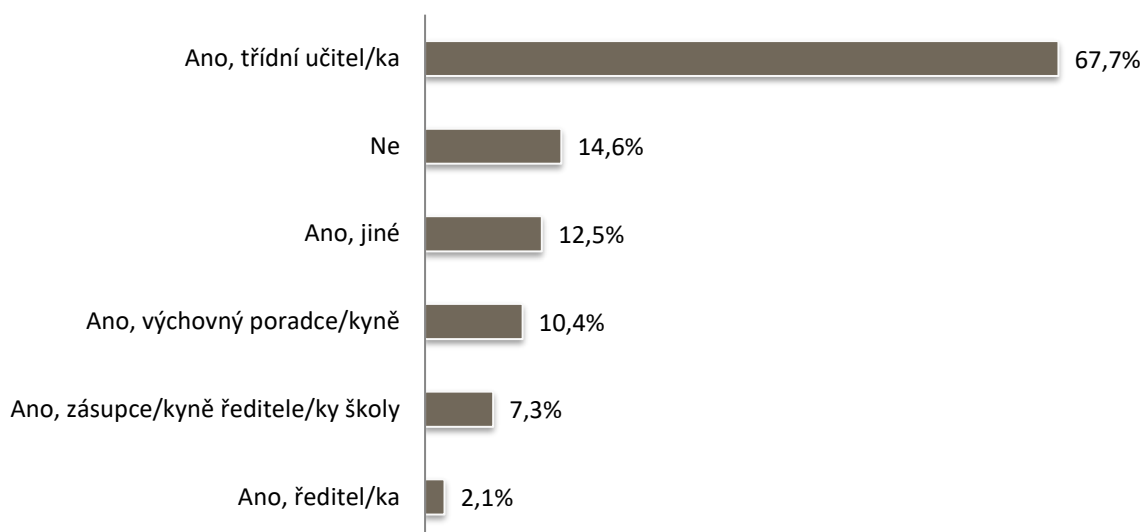
Máte jako školní metodik prevence externí odbornou supervizi?

Častou stížností ŠMP vyjadřovanou v otevřené otázce (viz graf 15), byl nedostatek času pro výkon funkce ŠMP vzniklý v důsledku výkonu dalších funkcí na škole. Graf 13 ukazuje, že většina ŠMP, 67,7 %, je současně třídním učitelem či učitelkou. ŠMP však vykonávají na školách i jiné funkce, než třídnictví. Tito ŠMP jsou však méně početní. Například skupina označená v grafu „Ano, jiné“ zahrnuje zpravidla ŠMP, kteří jsou zároveň učiteli, nikoliv však třídními učiteli. Tato skupina je představována 12,5 % ŠMP. Asi desetina ŠMP, 10,4 %, zastává funkci výchovného poradce, která má v některých oblastech s ŠMP mnoho společného. Ačkoliv většina ŠMP zastává na škole i jinou funkci, je třeba na druhé straně také zmínit, že 14,6 % vykonává pouze funkci ŠMP, jak ukazuje graf 13. Z této odpovědi nicméně nevíme, zda mají tito ŠMP plný či zkrácený úvazek. Nelze tedy jednoznačně říci, že tito ŠMP mají na výkon své funkce více času.

GRAF 13: Zastoupení školních metodiků prevence podle jejich dalších funkcí zastávaných na škole; celkem odpovědí: 96

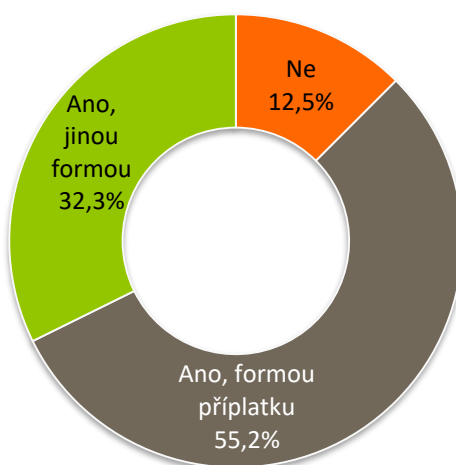
Zastáváte Vy osobně na vaší škole, mimo školního metodika prevence, také nějaké další funkce?

ŠMP jsou zpravidla za svou činnost ohodnocováni formou příplatku podle Zákoníku práce ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně. Konkrétně se jedná o 55,2 % ŠMP, kteří uvedli tuto variantu odpovědi. Další třetina ŠMP, 32,3 %, je za svou práci ohodnocena jinou formou. Z otázky nevíme, zda se jedná o příplatek či nějakou jinou podobu odměny, úlevu apod. Zajímavé je, že 12,5 % ŠMP není za výkon své funkce nijak ohodnoceno.

GRAF 14: Zastoupení školních metodiků prevence podle způsobu ohodnocení výkonu jejich funkce na škole; celkem odpovědí: 96

Poskytuje Vám škola za výkon funkce školního metodika prevence nějaké finanční ohodnocení?

Ačkoliv otevřené otázky podobného typu lze zpracovat i pomocí kvalitativních metod, v případě této otázky bylo přestoupeno ke kvantifikaci odpovědí. Příčinou byl charakter odpovědí. Na otázku „Stručně uveďte, co byste aktuálně nejvíce potřeboval/a ke zvýšení kvality vaší práce při vykonávání funkce školního metodika prevence:“ odpovídala totiž velká část ŠMP velmi stručně a prostě. ŠMP se nepouštěli do složitějších úvah, popisů vztahů a postupů apod. Proto byly návrhy ŠMP ke zvýšení kvality jejich práce pouze klasifikovány podle podobnosti a kvantifikovány. Výsledkem je graf 15. Součet podílů v grafu 15 přesahuje hodnotu 100,0 % vzhledem k tomu, že každý ŠMP mohl ve své odpovědi uvést více potřeb. Téměř všichni ŠMP, 88,6 %, by ke své práci potřebovali snížit svůj další pracovní úvazek určený pro výkon jiné funkce na škole (učitelství, třídnictví aj.). ŠMP považují svou činnost za velmi potřebnou a specializovanou, vyžadující důslednou a časově náročnou přípravu. I samotná realizace programů PPRCH, setkávání s rodiči, žáky, odborníky či poskytovateli programů PPRCH může být časově velmi náročná. Nedostatek času má přitom podle ŠMP dopad na možnosti školy působit na žáky preventivně.

Nejpálčivějším problémem je nedostatek času! Při plném úvazku není možné kvalitně vykonávat funkce metodika prevence. Současně koncipovaná náplň práce metodika prevence je práce na plný úvazek. Reálně, pokud metodik prevence vykonává svou práci dle zákona, pracuje na dva úvazky, ovšem placen je jen za jeden. Není možné, aby ministerstvo mělo na metodiky prevence takové nároky a nedalo jim nástroje k tomu, aby je řádně plnili.

Snížení přímé pracovní činnosti u funkce školního metodika prevence (alespoň o 2-3 hodiny týdně).

GRAF 15: Zastoupení školních metodiků prevence podle deklarovaných potřeb nezbytných pro zvýšení kvality výkonu jejich funkce na škole; celkem odpovědí: 88

Shrnutí Části I.

V první části této práce byl věnován prostor tématu programů primární prevence rizikového chování realizovaných na školách v Ostravě, hodnocení spokojnosti škol s programy a potřebám školních metodiků prevence.

V první řadě byly vymezeny základní pojmy. Tento text pracuje hlavně s pojmy primární prevence rizikového chování, programy specifické primární prevence rizikového chování, školní metodik prevence.

Následně byli čtenáři seznámeni s výzkumnou metodologií. Ta se opírala o kombinaci kvantitativních (srovnávací a frekvenční analýza, kontingenční tabulky) a kvalitativních metod (klasifikace, myšlenkové mapování). Výsledná zjištění byla zobrazována v tabulkách, grafech, mapách apod. Zdrojem dat byl Systém Výkaznictví preventivních aktivit, do něhož školy každoročně zasílají výkaz o stavu primární prevence na škole. V této části práce byli čtenáři také seznámeni s výzkumnými omezeními. Ty pramenily hlavně z nízké kvality databáze ze Systému výkaznictví (množství chybějících, nepravdivých a nepřesných odpovědí).

Programy PPRCH na školách byly popisovány z mnoha hledisek, a to jednak za celek, jednak zvlášť za jednotlivé typy poskytovatelů programů PPRCH (nestátní organizace, Policie ČR atd.) či stupně vzdělání. Konkrétně bylo u programů zjišťováno zastoupení podle: typu poskytovatele, certifikace programu, formy práce využívané v programech, hodnocení programu ŠMP, zpoplatnění programu a typu rizikového chování, na něž byl program zaměřen.

Celkem bylo v Ostravě ve školním roce 2017/2018 realizováno 632 programů PPRCH. Na jednu školu připadalo přibližně 5 programů (určeno mediánem), reálně se ale množství programů realizovaných na jednotlivých školách značně lišilo. Zatímco některé školy nerealizovaly program žádný, jiné jich měly desítky. Nejpočetnější skupinou byly školy s jedním programem. Takových škol bylo celkem 20. Celkem bylo škol 93.

Naprostá většina těchto programů byla z dílny nestátních organizací (nejčastějším konkrétním poskytovatelem mezi nestátními organizacemi byl pak Renarkon o.p.s.). Ostatní poskytovatelé tvořili výrazně méně programů. Základní školy častěji, než střední využívaly programy nabízené Městskou policií Ostrava. Střední školy byly zase oproti základní aktivnější ve vytváření programů svépomocí.

Základní školy častěji využívaly programy s certifikací Národního ústavu pro vzdělávání. Střední školy naopak využívaly spíše programy bez certifikace.

Programy PPRCH využívají různých forem práce se žáky. Realizované programy se však nejčastěji držely dvou typů forem interaktivní skupinové diskuze a přednášky spojené případně s prezentací informací. Méně tradiční formy práce jako zážitkový program, využívání peer prvku či nácvik a trénink dovedností byly užívány v menší míře. Srovnání jednotlivých typů poskytovatelů navíc ukázalo, že interaktivních diskuzí používají nejvíce jen nestátní organizace a školy samy. Ostatní poskytovatelé více či méně upřednostňují formu přednášek.

Dominantním tématem realizovaných programů byla šikana, následovaná kriminálním chováním, kyberšikanou, drogovou závislostí, alkoholismem a kouřením. Nestátní organizace se v navíc relativně velkém podílu věnovaly rizikovému sexuálnímu chování. Městská policie zase rizikovému chování v dopravě (programy pro žáky na dopravním hřišti apod.). Vzhledem k tomu, že úkolem ŠMP je sestavovat MPP na každý rok s ohledem na aktuální rizika, lze na uvedený výčet témat programů pohlížet i jako na přehled největších rizik podle ŠMP.

Co se týče spokojenosti ŠMP, jsou s naprostou většinou programů velmi spokojeni nebo spokojeni. V tomto hodnocení není ani velkých rozdílů při pohledu na každý typ poskytovatele programů PPRCH zvláště. Co však má vliv na hodnocení programů školními metodiky prevence, je skutečnost, zda byly programy hrazené žáky či bezplatné. Tento vztah se potvrdil dokonce příslušným statistickým testem. Ukázalo se, že se zpoplatněnými programy jsou ŠMP velmi spokojeni méně často než s programy zdarma. I se zpoplatněnými programy jsou však ŠMP obecně velmi spokojeni nebo spokojeni. Odlišnost se tedy týká pouze míry ohodnocení programů stupněm „velmi spokojen“.

Tématu zpoplatnění programů bylo věnováno více prostoru. Ačkoliv analýza ukázala, že školy dávaly přednost bezplatným programům, ani zpoplatněné programy nepředstavovaly výjimku. To pak zvláště pokud se skladba programů na škole sestávala hlavně z programů z dílny nestátních organizací či komerčních subjektů. V případě těchto dvou typů poskytovatelů byla totiž většina programů zpoplatněna. U ostatních typů poskytovatelů byla naopak většina programů zdarma (resp. dotována).

Celkový stav primární prevence na školách v Ostravě byl mapován prostřednictvím dvou dotazů. V odpovědi na první dotaz měli ŠMP definovat úspěchy školy v oblasti PPRCH, v odpovědi na druhý dotaz pak měli vymezit cíle školy na nadcházející období v oblasti PPRCH. Odpovědi byly uspořádány do mapy, která obsahuje kroky nezbytné k dosažení „ideálního“ stavu primární prevence na školách v Ostravě, tedy situaci, kdy dojde k eliminaci rizikového chování. Tyto kroky definovali ŠMP a lze je rozdělit do 4 skupin, podle toho, čím práce se týkají. Pro pedagogy bylo stanovené jako klíčové utvoření: dobrého povědomí o RCH, nutnosti monitoringu vztahů mezi žáky ve třídě a škole, dovednosti vést třídnické hodiny a dovednosti pozitivně motivovat žáky k vytváření a udržování si dobrých návyků. Pro školy je pak dle ŠMP zásadní stanovení jednotných a srozumitelných pravidel

řešení nežádoucích jevů a jejich důsledné dodržování pedagogy a zkvalitnění prevence na školách prostřednictvím získání školního psychologa a navýšení časové dotace pro výkon funkce ŠMP. Třetí skupinou jsou ŠMP a další tvůrci MPP školy. Jejich zásadními úkoly je zpracovat kvalitní preventivní program, a to prostřednictvím evaluace proběhlých aktivit, monitoringu aktuální situace. Čtvrtou skupinou jsou všechny zainteresované subjekty. Jejich spolupráce je pro snížení výskytu rizikového chování zásadní. Zejména pak se to týká nejbližšího okolí žáků, tedy rodin.

Závěr Části I. byl věnován potřebám školních metodiků prevence. Zásadní a opakovaně jmenovanou potřebou ŠMP bylo více času na výkon této funkce. ŠMP zastávají na školách často i jiné role, zejména pak kombinace s rolí třídního učitele se jeví některým ŠMP jako nevhodná. Množství ŠMP by raději nevykonávalo funkci třídního učitele. Jiní ŠMP by zase byli vděční za zkrácení svého druhého úvazku na škole tak, aby jim zbylo více času pro výkon funkce ŠMP. ŠMP vyjmenovali i jiné potřeby, na žádné už se ale neshodlo tak velké množství z nich. V jiné souvislosti však mnoho ŠMP zmiňovalo potřebu odborné supervize. Nezanedbatelná část ŠMP pak stále nemá ukončeno akreditované vzdělání pro výkon své funkce. Někteří ŠMP také nemají žádné další kurzy z oblasti PPRCH. Většina ŠMP sice potřebu vzdělávání explicitně nezmiňuje, na základě těchto zjištění ji nicméně nelze vyloučit.

Doporučení

Doporučení seřazená do tabulek 11 a 12 představují určitý přehled tipů k posílení oblastí pojmenovaných v záhlaví tabulek. Tyto tipy vznikly s odkazem na zjištění z analýzy, jež je předmětem této práce. Podstatné je, že doporučení byla formulována nikoliv odborníkem z oblasti prevence rizikového chování, ale externistou. Takový přístup s sebou nese výhody (nezatíženost pohledu oborovými schématy), ale i rizika (možnost doporučení něčeho, co se již realizuje). Klíčovým výstupem je tabulka 11. Ta nabízí výčet doporučení směrem k programům specifické PPRCH a směrem k saturaci potřeb ŠMP. Jedná se tedy o doporučení k posílení oblasti PPRCH.

Tabulka 12 naproti tomu představuje doporučení, která byla vytvořena pro případ, že by databáze dat (tzn. Systém výkaznictví preventivních aktivit), měla být v budoucnu opět používána. V průběhu zápisu dat a jejich zpracování se totiž v datech objevovalo mnoho nesrovnalostí. Obtížné bylo i nakládání s celou databází. Tato doporučení jsou rozdělena do dvou skupin. První skupina doporučení se týká systému výkaznictví, resp. softwaru. Druhá skupina se týká požadavku proškolení ŠMP v metodice vyplňování výkazů. Pakliže databáze nebude v budoucnu používána k podobným účelům jako v této práci, jsou doporučení z tabulky 12 bezpředmětná.

TABULKA 11: DOPORUČENÍ K POSÍLENÍ OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE PROSTŘEDNICTVÍM PROGRAMŮ SPECIFICKÉ PPRCH A SATURACE POTŘEB ŠMP

DOPORUČENÍ K POSÍLENÍ OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE PROSTŘEDNICTVÍM PROGRAMŮ SPECIFICKÉ PPRCH A SATURACE POTŘEB ŠMP	
PROGRAMY SPECIFICKÉ PPRCH	Školy často tvoří programy specifické školské prevence vlastními silami. Doporučujeme zadavateli zjistit, co je hlavním důvodem toho, že tak školy činí (nedůvěra či špatná zkušenost s externími poskytovateli, nedostatek financí, nedostatečné pokrytí témat u externích poskytovatelů atd.). Dále doporučujeme zadavateli zjistit, zda a případně jakou podporu školy potřebují v oblasti tvorby vlastních programů specifické primární prevence.
	Dbát na to, aby byla dostatečně pestrá nabídka bezplatných, ale kvalitních programů specifické PPRCH. V samotném faktu, že některé programy jsou zpoplatněny, nemusí být nutně problém. Za problém lze spíše považovat situaci, kdy bezplatné programy nepokrývají všechny aktuální rizika nebo nejsou kvalitní. V ten moment se primární prevence realizovaná prostřednictvím účasti na programech specifické PPRCH stává nedostupnou pro určité skupiny žactva.
	Programy nejsou moc pestré co do forem práce se žáky. Převažují přednášky a diskuze. Doporučujeme při výběru programu hledět nejen na jeho téma, ale i na využívané formy práce.
	Realizované programy se orientovaly na různé typy rizikového chování. Pokud témata uvedená následně nejsou zahrnuta do výuky jinou formou, než prostřednictvím programů specifické PPRCH, domníváme se, že ve výuce chybí. <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezi programy se například vyskytovalo jen velmi zřídka téma domácího násilí, jeho forem a institucí, které nabízejí v této situaci pomoc (v ČR je velmi rozšířený fenomén násilí mezi partnery, rodiči a dětmi apod.), 2. dále se téměř nevyskytovalo téma stalkingu, 3. zarážející byla naprostá absence tématu prevence politického extrémismu a populismu (komunismus a jeho nové podoby, definice populismu a jeho odhalování apod.), 4. postrádáno bylo i téma mediální mystifikace (fake news, agenda settings, propaganda, podle čeho poznat nepravdivé informace a nedůvěryhodné weby, význam řazení témat a jejich výběru, způsoby, jakými lze sdělit totéž téma), 5. jen zřídka se objevovalo téma jednání v krizových situacích (povodně a jiné přírodní katastrofy), 6. programy čerpající z environmentální výchovy (ochrana přírody, re-use, udržitelný rozvoj, alternativní spotřeba) se objevovaly spíše výjimečně, 7. pozornost též nebyla věnována tématu finanční gramotnosti.
	Časovou tíseň ŠMP by bylo možno řešit a) zkrácením jiných úvazků na škole b) vyhýbání se kolidování výkonu funkce ŠMP si jinými časově náročnými funkcemi (třídnictví) c) obsadit funkci ŠMP dvěma či třemi osobami d) zaměstnat školního psychologa, který by ŠMP mohl usnadnit práci.
SATURACE POTŘEB ŠMP	ŠMP pro svou práci postrádají školní psychology. Dětských psychologů je ale málo, školy mohou mít navíc problém je zaplatit. Řešení tohoto problému je tedy do jisté míry mimo možnosti školy. Doporučujeme ŠMP alespoň v situacích, kdy je to možné, využívat služeb mediátorů, koučů apod.
	Pozitivně motivovat ŠMP se žádným nebo minimálním vzděláním v oblasti výkonu funkce ŠMP a prevence RCH k doplnění (rozšíření) si tohoto vzdělávání. Motivovat ŠMP zajištěním pestré nabídky dostupných kurzů. Z odpovědí ŠMP plyne, že tyto kurzy by měly být zaměřeny například na: metodiku práce ŠMP; příklady dobré praxe v řešení konkrétních projevů rizikového chování; kurz vytváření MPP krok po kroku; kurz tvorby programů specifické PPRCH, seznam rádců, aneb na koho se obrátit, když...; jak má vypadat třídnická hodina a jak naučit kolegy ji vést; možnosti podpory spolupráce mezi kolegy, s rodinami žáků, s dalšími zainteresovanými subjekty na prevenci RCH atd.
	Vytvoření katalogu programů specifické školské primární prevence nabízených v městě Ostrava. Nabídka pravidelných organizovaných setkávání ŠMP, na nichž by si mohli vyměňovat své zkušenosti v oblasti řešení určitých jevů/problémů. Možnost volit si téma setkávání. Možnost znát téma setkání dopředu, aby se mohli účastnit jen ti ŠMP, kterých se konkrétní téma týká.

Vytvoření webu na podporu práce ŠMP (například při PPP Ostrava nebo při Systému výkaznictví preventivních aktivit). Na tomto webu by byly k nalezení relevantní odkazy (metodiky, legislativa, kurzy a školení, odborníci, literatura, poskytovatelé programů PPRCH, příklady dobré praxe, videa, novinky z oblasti PPRCH, pozvánky na společná setkání apod.). Web by mohl zároveň fungovat i jako diskuzní platforma, kde by mohli ŠMP sdílet problémy a jejich řešení. V takovém případě by však bylo nezbytné určit funkci administrátora (třídění diskuze podle tématu, mazání irelevantních příspěvků).

TABULKA 12: DOPORUČENÍ VZTAHUJÍCÍ SE K POSÍLENÍ KVALITY DAT ZAZNAMENÁVANÝCH DO SYSTÉMU VÝKAZNICTVÍ

DOPORUČENÍ VZTAHUJÍCÍ SE K POSÍLENÍ KVALITY DAT ZAZNAMENÁVANÝCH DO SYSTÉMU VÝKAZNICTVÍ	
OPTIMALIZACE SYSTÉMU VÝKAZNICTVÍ	<i>Pokud vznikne (např. u oblastních či krajských metodiků prevence či u jiných institucí) potřeba zjistit, jak jsou ty které programy specifické školské prevence hodnoceny, doporučujeme podrobnější rozpracování této části v elektronickém výkaznictví. V současné době je hodnocení programů realizováno prostřednictvím jediné otázky. Z jejího znění přitom není patrné, jaký konkrétní aspekt programů mají ŠMP hodnotit (zpracování tématu, kvalitu lektora, prostředí, pomůcky, dopad na žáky apod.)</i>
	<i>Doporučujeme nastavit elektronický systém vyplňování výkazů tak, aby nebylo možné vynechávat otázky. Současně je však třeba doplnit k otázkám varianty "nevím", ať v případě neznalosti odpovědi nejsou ŠMP nuceni psát nepravdy.</i>
	<i>Doporučujeme doplnit variantu "Jiná možnost, uveďte" u oddílu "Typ rizikového chování" v „Část 4: Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech“. Současný výčet rizikového chování totiž není úplný a některé programy tak není kam zařadit. Doporučujeme zpracovat tuto variantu odpovědi jako polouzavřenou otázku - tzn. ŠMP bude muset doplnit, jakému konkrétnímu typu rizikového chování se program věnoval.</i>
	<i>Doporučujeme včlenit do některé části výkaznictví "nápovědu", pomocí které by bylo možno přímo při vyplňování výkazů vysvětlit ŠMP, co si mají pod některými pojmy použitými ve výkazech představit. Z charakterů analyzovaných odpovědí bylo totiž zřejmé, že mnozí ŠMP nejspíš netuší, co si mají představit například pod některými definovanými formami práce. Příkladem je "Zapojení vrstevníků podobného věku (tzv. peer prvek)". Někteří ŠMP totiž za peer programy, tzn. programy využívající k přiblížení tématu přítomnost vrstevníků účastníků, označují všechny realizované programy, a to jen proto, že se jich účastnila třída, tedy vrstevníci. Podobně by bylo vhodné uvést nápovědu v oddíle, v němž mají ŠMP uvádět počet realizací stejného programu na škole. ŠMP totiž nepostupují v této věci jednotně.</i>
	<i>Systém nenabízí možnost náhledu do datové matice. Tím je značně zkomplikováno provádění dalších analýz v datech.</i>
PROŠKOLENÍ ŠMP V METODICE VYPLŇOVÁNÍ ELEKTORNICKÝCH VÝKAZŮ	<i>Vysvětlit ŠMP, že je třeba uvádět skutečně jen programy specifické školské prevence, ne jakoukoliv volnočasovou aktivitu, která škola nabízí, sportovní kurzy, karneval apod., tzn. nespécifickou školskou prevenci.</i>
	<i>Vysvětlit ŠMP, že pokud neznají odpověď na nějakou otázku (např. zda program, který pro školu realizoval externí poskytovatel, měl certifikaci či nikoliv), mají raději do výkazů uvést variantu "nevím".</i>
	<i>Vysvětlit ŠMP význam důsledného vyplňování výkazů. Je třeba, aby nadřízený orgán, jež po ŠMP vyžaduje vyplňování výkazů, vysvětlil, nač tyto výkazy potřebuje a k čemu bude jednotlivým školám do budoucna dobré, když výkazy vyplní důsledně. Prostřednictvím snížení množství špatně vyplněných otázek (chybné názvy, chybné údaje o certifikaci, vynechané otázky apod.) by se podařilo zkvalitnit data a zvýšit využitelnost jejich analýzy.</i>
	<i>Seznámit ŠMP s přítomností "nápovědy" v systému výkaznictví (viz výše) a proškolit je v jejím obsahu a možnostech využití.</i>

Část II: Audit vybraných programů primární prevence rizikového chování realizovaných v roce 2017

Část II. představuje audit devíti vybraných programů primární prevence rizikového chování, a to z hlediska jejich kapacity, finančního zabezpečení a ceny. Zdrojem dat pro tuto část byly vyplněné závěrečné a finanční zprávy z realizace programů. Všechny tyto programy byly realizovány v roce 2017 na území města Ostravy. Na výsledná zjištění lze pohlížet jako na jeden z ukazatelů efektivity vynaložených financí.

Část II. je členěna na metodologii a výzkumná omezení, popis programů a shrnutí. Data a výsledná zjištění jsou uvedena v tabulkách.

Metodologie a výzkumná omezení

Kapitola Popis programů – tabulková část je tvořena celkem třemi tabulkami a jejich popisy. Tato kapitola se opírá o dva zdroje dat.

Zdrojem dat pro tabulku Přehled realizovaných programů PPRCH byly tzv. „Závěrečné zprávy o realizaci projektu za rok 2017“ organizací zahrnutých do auditu. Tyto zprávy obsahovaly zejména údaje o počtu účastníků, počtech tříd či škol, které se programů účastnily, počtu lektorů a odučených hodin apod. Určitou nevýhodou závěrečných zpráv byl jejich nestejný formát, např. zatímco některé organizace uváděly počet účastníků programů PPRCH v příslušném roce, jiné uváděly počet tříd, které program PPRCH v příslušném roce absolvovaly. Tato skutečnost omezuje možnost porovnání dat za jednotlivé programy mezi sebou či provádění dalších výpočtů.

Zdrojem dat pro tabulku Finanční zajištění realizovaných programů PPRCH se opírá o tzv. „Finanční zdroje projektu – závěrečné zhodnocení“ organizací zahrnutých do auditu. Tento dokument obsahuje údaje o příjmech organizací souvisejících s příslušným programem PPRCH. Tyto příjmy jsou přitom rozděleny do různých kategorií (např. zdroje z vlastní činnosti organizace, příjmy od účastníků programů, dotace za SMO, dotace za MŠMT, dotace za jiné resorty apod.). Určitým omezením dokumentu je nestejný postup jeho vyplňování ze strany organizací, např. kategorie a „příjmy od účastníků (škol/žáků)“ a „zdroje z vlastní činnosti“ jsou zaměnitelné.

Tabulka Cena programů PPRCH je výsledkem výpočtů mezi oběma výše uvedenými tabulkami. Údaje v tabulce představují podíly celkové ceny programů a příslušného počtu účastníků programů, tříd, hodin atd. Tabulka neuvádí některé hodnoty z důvodu absence příslušných údajů ve výchozích tabulkách.

Popis programů – tabulková část

Z tabulky 13 je patrné, že nejvíce osob se zúčastnilo programu „Nezkoušej, neriskuj!“ od Renarkonu, o. p. s. Celkem se jednalo o 7270 účastníků. Tento program proběhl také na největším množství škol, celkem 37, zúčastnilo se jej celkem 224 tříd. Program byl celkem realizován 378krát. O odučení celkem 567 hodin se postaralo 5 lektorů. Na realizaci programů se spolupodíleli žáci, a to buď poplatkem 35,- Kč za osobu, nebo poplatkem 700,- Kč za třídu.

Renarkon, o. p. s. nabízel ještě jeden program – „Buď sám sebou“. Tohoto programu se zúčastnil druhý nejvyšší počet účastníků, celkem 3635. Program se realizoval na celkem 37 školách a v 113 třídách. Celkově byl opakován 189krát. O lektorování celkem 283,5 hodin se podělilo 5 lektorů. Na realizaci programu se spolupodíleli žáci, a to buď poplatkem 20,- Kč na osobu, nebo poplatkem 300,- Kč za třídu (v případě méně než 15 žáků ve třídě). Pro školy či třídy s vyšším množstvím žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí byl program bezplatný.

Oba programy od Renarkonu, o. p. s. byly určeny pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ, studenty SŠ a pro dospělé.

Programu s názvem „Program dlouhodobé PPRCH“ nabízeného společností FAUST, z. s. se účastnil třetí nejvyšší počet účastníků, celkem 3225. Tento program se realizoval v 21 školách a celkem 85 třídách. Celkem byl program realizován 384krát. O odučení 768 hodin se postarali 3 lektoři. Program se zaměřoval na žáky 1. stupně ZŠ. Na realizaci programu se spolupodíleli žáci poplatkem 30,- Kč na osobu.

Pavučina, o. p. s. nabízela program s názvem „Etický kompas“. Tohoto programu se zúčastnilo 3141 účastníků z 21 škol a celkem 90 tříd. Program byl realizován 336krát a o odučení 504 hodin se postarali 3 lektoři. Program byl určen pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ a studenty SŠ. Pro účastníky byl program bezplatný.

Bílý nosorožec, o. p. s. realizoval program nazvaný „Program primární prevence 2017“ pro celkem 2324 účastníků. Realizován byl na 8 školách v celkem 129 třídách. Program se realizoval celkem rovněž 129krát. O odučení 193,5 hodin se postaralo 5 lektorů. Program byl určen pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ a studenty SŠ. Účastníci (s výjimkou žáků ZŠ Kunčičky, pro které byl program bezplatný) se na realizaci programu spolupodíleli částkou v rozmezí 10,- až 20,- Kč.

Prevalis, z. s. realizoval program „Dlouhodobý program PPRCH a prevence kriminality v Ostravě“ pro celkem 1183 účastníků. Celkový počet škol účastnících se programu byl 13, tříd 56. Realizaci

programu měli na starost celkem 3 lektori. Program se zaměřoval na žáky MŠ, ZŠ, třídní učitele, metodiky prevence, ředitele škol a rodiče. Program byl zpoplatněn částkou 200,- Kč za třídu.

Programu „E-bezpečí pro Ostravu 2017“, za který zodpovídal doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph. D., se zúčastnilo celkem 811 účastníků z 6 škol a 34 tříd. Program byl realizován celkem 32krát. O odučení 111 hodin se podělilo 7 lektorů. Program se zaměřoval na žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ. Na realizaci programu se spolupodíleli žáci poplatkem 40,- Kč za jeden blok programu.

„Ostrava – město odpovědných škol“ byl program nabízený organizací Nebuď obětí! Rizika internetu a komunikačních technologií, z. s. Tohoto programu se zúčastnilo 623 účastníků z celkem 10 škol a 19 tříd. Realizaci programu měli na starost celkem 2 lektori. Cílovou skupinou programu byli žáci ZŠ a studenti SŠ, rodiče a senioři. Pro žáky byl program zpoplatněn částkou 40,- Kč za jeden blok programu.

AZ Help, z. s. realizující program nazvaný „Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě“ neuvádí počet účastníků v roce 2017. Celkem tento program proběhl na 14 školách a ve 120 třídách. Realizoval se 179krát. O odučení celkem 358 hodin se postarali 4 lektori. Cílovou skupinou programu byli žáci 1. a 2. stupně ZŠ. Program byl bezplatný.

Porovnání kapacity jednotlivých programů mezi sebou je poněkud komplikované vzhledem k absenci některých údajů o počtu účastníků, počtu realizování programu a celkovém počtu hodin přímé práce s klienty. Porovnávat lze údaje o počtu škol a tříd, kde se programy realizovaly, nicméně vzhledem k faktu, že některé z programů necílily pouze na žáky a studenty, ale i na širší spektrum účastníků, nelze na základě takového porovnání programy nějak významně klasifikovat.

TABULKA 13: PŘEHLED REALIZOVANÝCH PROGRAMŮ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Přehled realizovaných programů PPRCH										
Název projektu	Název organizace	Počet účastníků	Počet škol, kde projekt proběhl	Počet tříd, kde projekt proběhl	Počet realizování programů/lekci/besed	Počet vyučovacích hodin na 1 lekci	Celkový počet hodin přímé práce	Počet lektorů v projektu	Cílová skupina	Poplatek účastníků + výše
Nezkoušej, neriskuj!	Renarkon, o. p. s.	7270	37	224	378	2	567	5	žáci 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ, dospělí	a) žáci 35,- Kč/program nebo b) třída 700,- Kč/program
Bud' sám sebou	Renarkon, o. p. s.	3635	37	113	189	2	283,5	5	žáci 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ, dospělí	žáci 20,- Kč/program (při větším množství žáků ze soc. znevýhodněného prostředí ve škole nebo třídě program bezplatný)/v případě méně než 15 dětí ve třídě 300,- Kč/program.)
Program dlouhodobě PPRCH	FAUST, z. s.	3225	21	85	384	2	768	3	žáci 1. stupně ZŠ	žáci 30,- Kč/program
Etický kompas	Pavučina, o. p. s.	3141	21	90	336	2	504	3	žáci 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ	bezplatný
Program primární prevence 2017	Bílý nosorožec, o. p. s.	2324	8	129	129	2	193,5	5	žáci 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ	žáci 10,- až 20,- Kč/program (pro ZŠ Kunčický program bezplatný)
Dlouhodobý program PPRCH a prevence kriminality v Ostravě	Prevails, z. s.	1183	13	56	neuveďeno	2	neuveďeno	3	žáci MŠ (4 - 6 let), žáci 1. a 2. stupně ZŠ, třídní učitelé, metodici prevence, ředitelé škol, rodiče	třída 200,- Kč/program
E-Bezpečí pro Ostravu 2017	doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph. D.	811	6	34	32	2	111	7	žáci 2. stupně ZŠ a SŠ	žáci 40,- Kč/jeden blok programu
Ostrava - město odpovědných škol	Nebud' obětí Rizika internetu a komunikáčích technologií, z. s.	623	10	19	neuveďeno	2	neuveďeno	2	žáci 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ, seniři a rodiče	žáci 40,- Kč/jeden blok programu
Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě	AZ Help, z. s.	neuveďeno	14	120	179	2	358	4	žáci 1. a 2. stupně ZŠ	bezplatný

Tabulka 14 zobrazuje programy podle výše nákladů na ně, a to sestupně od programu s nejvyššími celkovými náklady, po program s nejnižšími celkovými náklady na realizaci. Vzhledem k tomu, že množství účastníků jednotlivých programů bylo velmi rozdílné, nejsou tyto údaje až tak podstatné, pro porovnání programů mezi sebou, klíčové je zde zejména zobrazení různosti zdrojů financování u jednotlivých programů. Kromě toho, že veškeré programy získaly dotace od SMO, měly téměř všechny programy i jiné zdroje financování. Výjimkou je pouze program „Ostrava – město odpovědných škol“, jehož realizace se opírala čistě o dotace od SMO. Programy byly financovány i z dotací jiných resortů, MSK či obvodů Ostravy, dále ze zdrojů vzniklých vlastní činností (poplatky od účastníků) či z darů.

Tabulka 14 ukazuje, že například programy Renarkonu, o. p. s. jako jediné získaly dotace z jiných resortů státní správy (než z MŠMT), z MSK či z jiných obvodů Ostravy. Dotace z MŠMT zase získal pouze program „Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě“ a program „E-Bezpečí pro Ostravu 2017“. Dotaci od SMO na realizaci programu získaly pochopitelně všechny organizace, její výše pak byla nejvyšší v případě programu „Nezkoušej, neriskuj!“. Údaje o příjmech od účastníků a o zdrojích z vlastní činnosti se mohou krýt (nejspíše tomu tak je v případě programů od Renarkonu o. p. s.). Nejvyšší zdroje pak v tomto srovnání má program „Nezkoušej, neriskuj!“. Údaje o darech se zase mohou krýt s údaji o jiných zdrojích financování. Z tohoto srovnání je patrné, že o dary se nejvyšší měrou opírá program „Etický kompas“.

Tabulka 15 uvádí programy seřazené sestupně podle výše jejich nákladů na jednoho účastníka. Nejnákladnějším programem je z tohoto hlediska „E-Bezpečí pro Ostravu 2017“, kde cena na jednoho účastníka dosahuje 369,9,- Kč. Druhý nejdražší program, „Etický kompas“ je výrazně levnější, cena na jednoho účastníka je představována částkou 275,8,- Kč. Cena na jednoho účastníka u ostatních programů se pak pohybuje v rozmezí přibližně 105,- Kč až 165,- Kč, zbývající programy jsou tedy oproti prvním dvěma z tohoto hlediska výrazně levnější.

Program „Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě“ není do předchozího porovnání zahrnut, neboť AZ Help, z. s. neuvádí počet účastníků programu. Představu o ceně tohoto programu lze získat díky porovnání ceny na jednu třídu, nutno však uvést, že toto porovnání není tak přesné, jako porovnání podle ceny na účastníka, protože cílovou skupinou některých programů nebyli jen žáci a studenti, viz výše. Z tohoto hlediska je nejdražším programem „Etický kompas“ s cenou 9 624,6,- Kč za třídu. Druhým nejdražším programem je program „E-Bezpečí pro Ostravu 2017“ s cenou 8 823,5,- Kč za třídu. Uvedené dva programy jsou tedy nejdražší jak při porovnání ceny za jednoho účastníka, tak při porovnání ceny za jednu třídu. Třetím nejdražším programem je program „Nezkoušej, neriskuj!“ s cenou 5 321,3,- Kč za třídu. Následují čtyři programy, jejichž cena za třídu se pohybuje v rozmezí přibližně od 4 000,- Kč do 5 000,- Kč – sestupně „Bud' sám sebou“, „Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě“, „Ostrava – město odpovědných škol“ a „Program dlouhodobé PPRCH“. U zbylých dvou programů se cena za třídu pohybuje přibližně okolo 2 500,- Kč – sestupně „Program primární prevence 2017“ a „Dlouhodobý program PPRCH a prevence kriminality v Ostravě“.

Tabulka 15 uvádí dále také srovnání programů podle ceny za jednu lekci a ceny za 1 hodinu přímé práce s klienty. V obou případech však cena u dvou programů chybí, vzhledem k absenci patřičných údajů v „Závěrečných zprávách o realizaci projektu za rok 2017“ u příslušných programů.

K uvedeným informacím je třeba uvést, že na ně nelze pohlížet jako na jediné hledisko efektivity vynaložených financí. Dražší program nemusí být vždy horším, stejně jako levnější nemusí být nutně lepší.

TABULKA 15: CENA PROGRAMŮ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Cena programů PPRCH									
Název projektu									
E-Bezpečí pro Ostravu 2017	doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph. D.	Povučina, o. p. s.	Renarkon, o. p. s.	Renarkon, o. p. s.	Bilý nosorožec, o. p. s.	Ostrava - město odpovědných škol	Dlouhodobý program PPRCH a prevence kriminality v Ostravě	Program dlouhodobě PPRCH	Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě
	369,9 Kč	275,8 Kč	164,0 Kč	153,3 Kč	142,4 Kč	128,4 Kč	117,4 Kč	105,4 Kč	neuveďeno
Cena/1 účastník	8 823,5 Kč	9 624,6 Kč	5 321,3 Kč	4 930,3 Kč	2 565,9 Kč	4 210,5 Kč	2 480,9 Kč	4 000,0 Kč	4 684,2 Kč
Cena/1 lekce	9 375,0 Kč	2 578,0 Kč	3 153,4 Kč	2 947,8 Kč	2 565,9 Kč	neuveďeno	neuveďeno	885,4 Kč	3 140,2 Kč
Cena/1 hodina									
Cena/1 hodina přímé práce	2 702,7 Kč	1 718,7 Kč	2 102,3 Kč	1 965,2 Kč	1 710,6 Kč	neuveďeno	neuveďeno	442,7 Kč	1 570,1 Kč

Shrnutí Části II.

Část II. představovala bližší charakteristiku celkem 9 programů primární prevence rizikového chování, a to z hlediska jejich finančního zabezpečení, kapacity a ceny. Zdrojem dat byly tzv. „Závěrečné zprávy o realizaci projektu za rok 2017“ a tzv. „Finanční zdroje projektu – závěrečné zhodnocení“. Údaje z těchto dokumentů byly zaznamenány do tabulek, které byly zahrnuty do tabulkové části. Ta obsahuje ještě třetí tabulku, která uvádí výpočty mezi údaji z prvních dvou tabulek. Snahou zobrazení údajů a výpočtů v tabulkách je umožnit čtenáři rychle si mezi sebou jednotlivé programy PPRCH porovnat. Určitým omezením možnosti porovnání je absence některých údajů v tabulkách.

Vzhledem k tomu, že programy nebyly určeny ve všech případech jen školním dětem a mládeži, ale i širší veřejnosti, považujeme za nejlepší ukazatel kapacity programů údaj o počtu účastníků, nikoliv o počtu tříd či škol, kde se program realizoval. Dobrým ukazatelem by ještě mohl být údaj o počtu realizování programů či počtu hodin přímé práce s klienty. Tyto údaje však více organizací neuvádělo. Dominantní postavení mezi všemi programy z hlediska počtu účastníků zastávaly programy „Nezkoušej, neriskuj!“ (více než 7 000 účastníků) a „Buď sám sebou“ od Renarkonu, o. p. s. Poměrně vysoké množství účastníků měly také programy „Program dlouhodobé PPRCH“ od FAUST, z. s. a „Etický kompas“ od Pavučiny, o. p. s. S výjimkou „Etického kompasu“ byly všechny tyto programy pro žáky zpoplatněny.

Nejvyšší finanční zajištění bylo zjištěno u programu „Nezkoušej, neriskuj!“ od Renarkonu, o. p. s. (zdroje přesahují 1 000 000,- Kč). Společně s druhým programem PPRCH od Renarkonu, o. p. s. zahrnutým do Auditů – „Buď sám sebou“ měl tento program také nejpestřejší portfolio zdrojů, kde byly kromě dotací SMO k nalezení i dotace z městských obvodů Ostravy, kraje či některých resortů státní správy. Poměrně široké portfolio zdrojů měl také program „Dlouhodobý program PPRCH a prevence kriminality v Ostravě“ od Prevalis, z. s., „Etický kompas“ od Pavučiny, o. p. s. a „Všeobecná PPRCH AZ HELP v Ostravě“ od AZ Help, z. s. Tyto programy využívaly například dotací z MŠMT či darů od soukromých subjektů.

Za nejlepší ukazatel ceny programů považujeme (s odkazem na optimální ukazatel kapacity programů – viz výše) podíl celkové ceny a počtu účastníků programu. Z tohoto hlediska byl nejdražším programem „E-Bezpečí pro Ostravu 2017“ pod záštitou doc. Mgr. Kamila Kopeckého, Ph. D. (částka přesahující 350,- Kč na jednoho účastníka). Druhým nejdražším programem pak byl „Etický kompas“ od Pavučiny, o. p. s. (částka přesahující 250,- Kč). Ostatní programy byly výrazně levnější (částky do 200,- Kč na jednoho účastníka). Nejlevnějším programem byl „Program dlouhodobé PPRCH“ od FAUST, z. s. (přibližně 100,- Kč na jednoho účastníka).

Závěr

Předložená zpráva si vymezila dva cíle. Byla tedy pro přehlednost rozdělena do dvou částí. Každá část se přitom opírala o vlastní zdroje dat a metodologii jejich zpracování.

V Části I. byli čtenáři seznámeni s programy specifické školské primární prevence rizikového chování realizovanými na školách v Ostravě ve školním roce 2017/2018. Dále byl v této části věnován prostor celkovému stavu primární prevence na školách v Ostravě a novým výzvám. Tato část se zabývala také potřebami školních metodiků prevence. Zdrojem dat pro Část I. byly výkazy programů primární prevence rizikového chování za školní rok 2017/2018 shromažďované v on-line databázi Systém Výkaznictví preventivních aktivit.

Dle zjištění v Části I. bylo v Ostravě ve školním roce 2017/2018 realizováno celkem 632 programů PPRCH na 93 školách. Naprostá většina těchto programů byla z dílny nestátních organizací (nejčastějším konkrétním poskytovatelem mezi nestátními organizacemi byl Renarkon o.p.s.). Ostatní poskytovatelé (například Městská policie Ostrava) tvořili výrazně méně programů. Základní školy častěji využívaly programy s certifikací Národního ústavu pro vzdělávání. Střední školy naopak využívaly spíše programy bez certifikace. Realizované programy se nejčastěji držely dvou typů forem práce se žáky – interaktivní skupinové diskuze a přednášky spojené případně s prezentací informací. Méně tradiční formy práce jako zážitkový program, využívání peer prvku či nácvik a trénink dovedností byly užívány v menší míře. Dominantním tématem realizovaných programů byla šikana, následovaná kriminálním chováním, kyberšikanou, drogovou závislostí, alkoholismem a kouřením. Vzhledem k tomu, že úkolem ŠMP je sestavovat MPP na každý rok s ohledem na aktuální rizika, lze na uvedený výčet témat programů pohlížet i jako na přehled největších rizik podle ŠMP. ŠMP byli s naprostou většinou programů velmi spokojeni nebo spokojeni. Bližší analýza dat ukázala, že se zpoplatněnými programy byli ŠMP velmi spokojeni méně často než s programy bezplatnými pro žáky. I se zpoplatněnými programy byli však ŠMP obecně velmi spokojeni nebo spokojeni. Odlišnost se tedy týkala pouze míry ohodnocení programů stupněm „velmi spokojen“. Školy dávaly přednost bezplatným programům. Bezplatné programy však nad zpoplatněnými nepřevyšovaly velmi výrazně. ŠMP měli dále definovat úspěchy školy v oblasti PPRCH a vymezit cíle školy na nadcházející období v oblasti PPRCH. Prostřednictvím analýzy odpovědí ŠMP byly definovány kroky nezbytné k eliminaci RCH na školách. Pro pedagogy bylo stanoveno jako klíčové utvoření dobrého povědomí o RCH, povědomí o nutnosti monitoringu vztahů mezi žáky ve třídě a škole, dovednosti vést třídnické hodiny a dovednosti pozitivně motivovat žáky k vytváření a udržování si dobrých návyků. Pro školy pak bylo dle ŠMP zásadní stanovení jednotných a srozumitelných pravidel řešení nežádoucích jevů a jejich důsledné dodržování pedagogy, dále zkvalitnění prevence na školách prostřednictvím získání školního

psychologa a konečně navýšení časové dotace pro výkon funkce ŠMP. Zásadním úkolem stanoveným pro ŠMP a další tvůrce MPP školy bylo zpracování kvalitního preventivního programu, a to prostřednictvím evaluace proběhlých aktivit a monitoringu aktuální situace. Konečně bylo stanoveno jako nezbytné zkvalitnění spolupráce všech zainteresovaných subjektů, zejména pak nejbližšího okolí žáků, tedy rodin. Co se týče potřeb školních metodiků prevence, zásadní a opakovaně jmenovanou potřebou bylo získání více času na výkon funkce ŠMP. ŠMP zastávají na školách často i jiné role, zejména pak kombinace s rolí třídního učitele byla některými ŠMP označována jako nevhodná. Množství ŠMP by raději nevykonávalo funkci třídního učitele. Jiní ŠMP by zase byli vděční za zkrácení svého druhého úvazku na škole tak, aby jim zbylo více času pro výkon funkce ŠMP. Část I. nabízí dále doporučení.

Část II. představovala audit devíti programů primární prevence rizikového chování, a to z hlediska jejich finančního zabezpečení, kapacity a ceny. Zdrojem dat byly v tomto případě vyplněné tzv. „Závěrečné zprávy o realizaci projektu za rok 2017“ a tzv. „Finanční zdroje projektu – závěrečné zhodnocení“ z realizace programů. Všechny tyto programy byly realizovány v roce 2017. Vzhledem k tomu, že programy nebyly určeny ve všech případech jen školním dětem a mládeži, ale i širší veřejnosti, byl za nejvhodnější ukazatel kapacity programů vybrán údaj o počtu účastníků programů. Nejvyšší počet účastníků měly programy „Nezkoušej, neriskuj!“ (více než 7 000 účastníků) a „Buď sám sebou“ od Renarkonu, o. p. s. Poměrně vysoká byla také účast na programech „Program dlouhodobé PPRCH“ od FAUST, z. s. a „Etický kompas“ od Pavučiny, o. p. s. S výjimkou „Etického kompasu“ byly všechny tyto programy pro žáky zpoplatněny. Nejvyšší finanční zajištění bylo zjištěno u programu „Nezkoušej, neriskuj!“ od Renarkonu, o. p. s. (zdroje přesahují 1 000 000,- Kč). Společně s druhým programem PPRCH od Renarkonu, o. p. s. zahrnutým do Auditů – „Buď sám sebou“ měl tento program také nejpestřejší portfolio zdrojů, kde byly kromě dotací SMO k nalezení i dotace z městských obvodů Ostravy, MSK, některých resortů státní správy či dary od soukromých subjektů. Za nejlepší ukazatel ceny programů byl definován podíl celkové ceny a počtu účastníků programu. Z tohoto hlediska byl nejdražším programem „E-Bezpečí pro Ostravu 2017“ pod záštitou doc. Mgr. Kamila Kopeckého, Ph. D. (částka přibližně 370,- Kč na jednoho účastníka). Naopak nejlevnějším programem byl „Program dlouhodobé PPRCH“ od FAUST, z. s. (částka přibližně 106,- Kč na jednoho účastníka).

Seznam zdrojů

Webové stránky MŠMT ČR:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence> [7. 12. 2018],

<http://www.msmt.cz/file/35913> - § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků [7. 12. 2018]

Webové stránky Národního ústavu pro vzdělávání:

<http://www.nuv.cz/t/pprch> [7. 12. 2018]

<http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace> [7. 12. 2018]

Další weby:

<https://www.preventivni-aktivity.cz/index.php> [7. 12. 2018]

Přílohy

PŘÍLOHA 1: Počet programů PPRCH ve školním roce 2017/2018 v každé škole – abecední seznam

Počet programů PPRCH ve školním roce 2017/2018 v každé škole	
Název školy	Počet
AGEL Střední zdravotnická škola s.r.o.	2
AHOL - Střední odborná škola, s.r.o.	6
AVE ART Ostrava, soukromá Střední umělecká škola a Základní umělecká škola, s.r.o.	5
Biskupské gymnázium v Ostravě	11
Církevní základní a mateřská škola Přemysla Pittra	1
Gymnázium EDUCAnet Ostrava s.r.o.	1
Gymnázium Hladnov a JŠ Ostrava	1
Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava - Poruba, příspěvková organizace	9
Gymnázium, Ostrava - Hrabůvka, příspěvková organizace	5
Gymnázium, Ostrava - Zábřeh, Volgogradská 6a, příspěvková organizace	7
IUVENTAS - Soukromé gymnázium a Střední odborná škola s.r.o.	9
Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, příspěvková organizace	0
Matiční gymnázium, Ostrava, příspěvková organizace	15
Moravskoslezská obchodní akademie, s.r.o.	11
Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace	5
Obchodní akademie, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	8
PORG - gymnázium a základní škola, o.p.s.	6
RB Střední odborné učiliště autoopravárenské, s.r.o.	6
Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava, příspěvková organizace	8
Střední odborná škola umělecká a gymnázium, s.r.o.	2
Střední průmyslová škola chemická akademika heyrovského a Gymnázium, Ostrava, příspěvková organizace	1
Střední průmyslová škola stavební, Ostrava, příspěvková organizace	1
Střední průmyslová škola, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace	12
Střední škola elektrotechnická, Ostrava, Na Jízdárně 30, příspěvková organizace	1
Střední škola prof. Zdeňka Matějčka, Ostrava-Poruba, 17. listopadu 1123, příspěvková organizace	15
Střední škola služeb a podnikání, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	12
Střední škola společného stravování, Ostrava - Hrabůvka, příspěvková organizace	10
Střední škola stavební a dřevozpracující, Ostrava, příspěvková organizace	6
Střední škola technická a dopravní, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace	4
Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace	19
Střední zahradnická škola, Ostrava, příspěvková organizace	5
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava, příspěvková organiza	3
VÍTKOVICKÁ STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA	4
Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	11
Základní škola a Mateřská škola Monty School	7
Základní škola a mateřská škola MUDr. Emílie Lukášové Ostrava-Hrabůvka, Klegova 29, příspěvková organizace	8
Základní škola a Mateřská škola Ostrava - Proskovice, Staroveská 62, příspěvková organizace	18
Základní škola a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 10, příspěvková organizace	2
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Bělský Les, B. Dvorského 1, příspěvková organizace	10

Základní škola a mateřská škola Ostrava-Dubina, V. Košaře 6, příspěvková organizace	4
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hošťálkovice, Výhledy 210, příspěvková organizace	6
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, A. Kučery 20, příspěvková organizace	5
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36A, příspěvková organizace	6
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16, příspěvková organizace	1
Základní škola a Mateřská škola Ostrava-Krásné Pole, Družební 336, příspěvková organizace	1
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Lhotka, příspěvková organizace	1
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov, příspěvková organizace	8
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Výškovice, Šeříková 33, příspěvková organizace	4
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, příspěvková organizace	15
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 13, příspěvková organizace	3
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 15, příspěvková organizace	7
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6B, příspěvková organizace	5
Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace	18
Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Zábřeh, Horymírova 100, příspěvková organizace	13
Základní škola generála Zdeňka Škarvady, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	15
Základní škola logopedická s.r.o.	0
Základní škola Ostrava - Petřkovice	14
Základní škola Ostrava - Výškovice, Srbská 2, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava, Gajdošova 9, příspěvková organizace	0
Základní škola Ostrava, Gebauerova 8, příspěvková organizace	0
Základní škola Ostrava, Gen. Píky 13A, příspěvková organizace	4
Základní škola Ostrava, Matiční 5, příspěvková organizace	5
Základní škola Ostrava, Nádražní 117, příspěvková organizace	12
Základní škola Ostrava, Zelená 42, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Dubina, Františka Formana 45, příspěvková organizace	3
Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Klegova 27, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Provaznická 64, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Michálkovice, U Kříže 28, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Muglínov, Pěší 1/66, příspěvková organizace	3
Základní škola Ostrava-Nová Bělá, Mitrovická 389, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Radvanice, Vrchlického 5, příspěvková organizace	1
Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Bohumínská 72/1082, příspěvková organizace	41
Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Chrustova 24/1418, příspěvková organizace	10
Základní škola Ostrava-Stará Bělá	8
Základní škola Ostrava-Zábřeh, Chrjukinova 12, příspěvková organizace	24
Základní škola Ostrava-Zábřeh, Jugoslávská 23, příspěvková organizace	4
Základní škola, Ostrava - Hrabová, Paskovská 46, příspěvková organizace	5
Základní škola, Ostrava - Slezská Ostrava, Těšínská 98, příspěvková organizace	1
Základní škola, Ostrava-Hrabůvka, U Haldy 66, příspěvková organizace	0
Základní škola, Ostrava-Mariánské Hory, Karasova 6, příspěvková organizace	1
Základní škola, Ostrava-Poruba, A. Hrdličky 1638, příspěvková organizace	8
Základní škola, Ostrava-Poruba, Bulharská 1532, příspěvková organizace	17
Základní škola, Ostrava-Poruba, Čkalovova 942, příspěvková organizace	3
Základní škola, Ostrava-Poruba, Dětská 915, příspěvková organizace	4
Základní škola, Ostrava-Poruba, I. Sekaniny 1804, příspěvková organizace	22

Základní škola, Ostrava-Poruba, J. Šoupala 1609, příspěvková organizace	4
Základní škola, Ostrava-Poruba, J. Valčíka 4411, příspěvková organizace	14
Základní škola, Ostrava-Poruba, K. Pokorného 1382, příspěvková organizace	13
Základní škola, Ostrava-Poruba, Komenského 668, příspěvková organizace	1
Základní škola, Ostrava-Poruba, Porubská 832, příspěvková organizace	9
Základní škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1533, příspěvková organizace	7
Základní škola, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace	1
Základní škola, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace	8
Celkem programů	632
Celkem škol s uzavřeným výkazem	93

PŘÍLOHA 2: Seznam škol, které ve školním roce 2017/2018 realizovaly alespoň jeden vlastní program PPRCH

Seznam škol, které ve školním roce 2017/2018 realizovaly alespoň jeden vlastní program PPRCH
AHOL - Střední odborná škola, s.r.o.
Biskupské gymnázium v Ostravě
Gymnázium Hladnov a JŠ Ostrava
Gymnázium, Ostrava - Hrabůvka, příspěvková organizace
Gymnázium, Ostrava - Zábřeh, Volgogradská 6a, příspěvková organizace
Matičnické gymnázium, Ostrava, příspěvková organizace
Moravskoslezská obchodní akademie, s.r.o.
PORG - gymnázium a základní škola, o.p.s.
Střední průmyslová škola chemická akademika Heyrovského a Gymnázium, Ostrava, příspěvková organizace
Střední průmyslová škola, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace
Střední škola prof. Zdeňka Matějčka, Ostrava-Poruba, 17. listopadu 1123, příspěvková organizace
Střední škola služeb a podnikání, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace
Střední škola společného stravování, Ostrava - Hrabůvka, příspěvková organizace
Střední škola stavební a dřevozpracující, Ostrava, příspěvková organizace
Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace
Střední zahradnická škola, Ostrava, příspěvková organizace
VÍTKOVICKÁ STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA
Základní škola a Mateřská škola Monty School
Základní škola a mateřská škola MUDr. Emílie Lukášové Ostrava-Hrabůvka, Klegova 29, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Bělský Les, B. Dvorského 1, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Dubina, V. Košaře 6, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hošťálkovice, Výhledy 210, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36A, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Výškovice, Šeříková 33, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, příspěvková organizace
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 15, příspěvková organizace
Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace
Základní škola Ostrava - Petřkovice
Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Chrustova 24/1418, příspěvková organizace
Základní škola Ostrava-Stará Bělá
Základní škola Ostrava-Zábřeh, Chrjukinova 12, příspěvková organizace

Základní škola Ostrava, Nádražní 117, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava - Slezská Ostrava, Těšínská 98, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava-Poruba, A. Hrdličky 1638, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava-Poruba, Bulharská 1532, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava-Poruba, K. Pokorného 1382, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava-Poruba, Porubská 832, příspěvková organizace
 Základní škola, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

PŘÍLOHA 3: Poskytovatelé programů podle počtu realizovaných programů PPRCH

Poskytovatel programu	
Název poskytovatele	Počet
AHOL - Střední odborná škola, s.r.o	1
Anabell, z.ú.	2
Armáda ČR	1
AZ HELP, z.s.	31
Bc. Alexandr Dresler Psychologické poradenství a lektorská činnost	2
BESIP (Ministerstvo dopravy ČR)	1
Bezpečnostně technologický klastr, z. s.	1
Bílý nosorožec, o.p.s.	20
Centrum kultury a vzdělávání Moravská Ostrava, příspěvková organizace - Kulturní zařízení GAMA	2
Centrum nové naděje, z.ú.	1
Centrum pro rodinu a sociální péči, z. s.	13
Citadela Bruntál, z. s.	1
Česká asociace školních metodiků prevence, o.s.	1
Česká společnost AIDS pomoc, z.s.	3
České společnosti AIDS pomoc, z.s.	1
Českomoravský vzdělávací institut, z.s.	1
Český červený kříž, o.s.	6
DEKRA CZ a.s.	1
Divadlo loutek Ostrava, příspěvková organizace	1
Dopravní podnik Ostrava a.s.	1
Duhový klíč, o.s.	1
Dům kultury města Ostravy, a.s.	1
e-DUHA, vzdělávací společnost	3
EXIT TOUR, Křesťanská akademie mladých, z.s.	11
Fakultní nemocnice Ostrava - Krevní centrum	2
FAUST, z.s.	1
Hasičský záchranný sbor MSK	16
Charita Ostrava	1
ChrisEvents s.r.o. + Oborová zdravotní pojišťovna (OZP, 207)	1
JUDr. Petr Živěla	2
Klub SHM Ostrava - Zábřeh, z.s.	1
Krajská hygienická stanice Pardubického kraje	1
Krajský soud v Ostravě	1

Krav Maga Ostrava	1
LF OU	1
město Ostrava	1
Městská nemocnice Ostrava, příspěvková organizace	1
Městská policie Ostrava	105
městský obvod Ostrava - Jih	2
Mgr. M. Malina	1
Mgr. Zdeněk Kačor, Autorské pořady pro děti a dospělé	1
Michal Salomonovič	1
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR + Česká obchodní inspekce	1
Moravskoslezský kraj	1
MP Education, s. r. o.	8
Nadační fond Albert	2
Nadační fond Nové Česko	10
Nebud' obětí! Rizika internetu a komunikačních technologií, z.s.	6
Nesehnutí	1
o. s. Adra	1
Občanské sdružení PERICULUM	2
Občanské sdružení PERICULUM + BESIP (Ministerstvo dopravy ČR)	1
Ostravské vodárny a kanalizace a.s.	1
Ovocentrum V+V, s. r. o.	1
Pavučina o.p.s.	21
Pedagogicko-psychologická poradna, Ostrava, příspěvková organizace	5
PERICULUM, o. s.	2
Podané ruce, z. s.	1
Policie ČR	39
Poradna pro primární prevenci o.s.	39
Prevalis, z. s.	11
Procter and Gamble	1
Projekt E-bezpečí - Centrum prevence rizikové virtuální komunikace PeadF UP v Olomouci	8
Projekt Společně na Lysou - Klub českých turistů	1
Příroda kolem nás, o.p.s. - Jarošův statek	1
Renarkon o. p. s.	67
Rozchodník, z. s.	1
S úsměvem ke zdraví s.r.o. (Cestovní kancelář)	1
Sbor dobrovolných hasičů Hrabová	1
Středisko volného času Don Bosco, Ostrava, příspěvková organizace	1
Středisko volného času Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace	5
Středisko volného času Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace + Poradna pro primární prevenci o.s.	5
Středisko volného času, Moravská Ostrava Ostrava, příspěvková organizace	3
Středisko výchovné péče Koblov	1
Střední odborná škola ochrany osob a majetku s. r. o.	1
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava	2
SUN Outdoor Bílá	1
Svět techniky Ostrava	1

<i>SŽDC, státní organizace</i>	1
<i>Škola sama</i>	90
<i>THeatr Ludem</i>	4
<i>Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Ostrava</i>	1
<i>VŠB TU</i>	1
<i>Z.A.D.E.K., z.s.</i>	1
<i>z.s. Bílý kruh bezpečí</i>	1
<i>Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, A. Kučery 20, příspěvková organizace</i>	3
<i>ZIP Zábava Informace Poradenství a pomoc, o.s.</i>	4
<i>Životní mapy, Kamila a Petr Kopsovi</i>	1
<i>Neuveden název poskytovatele</i>	22
<i>Uvedený poskytovatel neexistuje (uveden chybný název poskytovatele)</i>	2
<i>Celkem programů</i>	632